АКАДЕМІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Як навчати молодь сталому розвитку?

Посібник для роботи з молоддю

academy of responsible development

АКАДЕМІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Як навчати молодь сталому розвитку? - Посібник для роботи з молоддю

Магдалена Єлонек

Анна Міржинська

Моніка Сібіновська

Валерія Карлуччо

Мехмет Алтундаш

Сефер Демірджі

Айше Ягмур СЮЗЕР

Серкут Кізанликлі

Видавець:

Фонд економіки та державного управління

FOUNDATION
OF ECONOMY
AND PUBLIC
ADMINISTRATION

вул. ks. I. J. Skorupki 22, 31-519 Краків

Тел.: +48 12 423 76 05

www.fundacjagap.pl

© Фонд GAP, Краків 2024

ISBN 978-83-67140-28-7

Мовна та технічна коректура: Андріана Янюк

Верстка: Катаржина Краузе

Дизайн обкладинки: група Eskadra

Координація видання: Барбара Гайдукович

Це дослідження відображає виключно погляди авторів. Фонд економіки та державного управління не несе відповідальності за використання інформації, що міститься в цій публікації.

Co-funded by
the European Union

Цей посібник для молодіжних працівників є фінальним результатом проєкту «Академія відповідального розвитку – партнерство для навчання молоді відповідальному соціально-економічному розвитку», що координується Фондом економіки та державного управління у співпраці з такими організаціями:

• Associazione Culturale JumpIn (Італія)

• Internationale Arbeidsvereniging (Нідерланди)

• Муніципалітет Коньї (Туреччина)

Проєкт співфінансується Європейською Комісією в рамках програми Erasmus+ (Номер проєкту: 2022-1-PL01-KA220-YOU-000088811).

Ця публікація створена за фінансової підтримки Європейської Комісії в рамках програми Erasmus+. Зміст публікації відображає погляди авторів, і Європейська Комісія не несе відповідальності за її зміст.

БЕЗКОШТОВНА ПУБЛІКАЦІЯ

Co-funded by
the European Union

Зміст

Вступ 7

Частина I. Сталість викладання/навчання в АВР 8

Що таке сталий розвиток? 9

Що таке компетенції сталого розвитку? 14

Які фундаментальні принципи навчання та викладання сталого розвитку 18

Як залучити та активізувати учнів до освіти для сталого розвитку? 21

Як навчати/навчитися лідерству у сфері сталого розвитку 27

Як впроваджувати навчання на місцевості та проєктне навчання у сталий розвиток викладання/навчання 31

Як використовувати нові технології у викладанні/навчанні сталого розвитку 35

Частина II - Організація викладання/навчання в АВР 39

Хто повинен брати участь в АВР? 40

Як залучити студентів до АВР 43

Якими компетенціями, кваліфікацією та досвідом повинен володіти тренер АВР? 45

Як побудувати відносини між АВР та соціальним середовищем 48

Як відстежувати прогрес учасників АВР та перевірять ефективність заходів 52

Як просувати та комунікувати результати АВР 56

Модуль 1. Суспільство високих компетенцій 60

Модуль 2. Нульові відходи на практиці 78

Модуль 3. Енергія 102

Модуль 4. Сталий спосіб життя: Програма переробки харчових продуктів 123

Модуль 5. Стале фінансування 163

Додаток 1. Освіта для сталого розвитку - вступ190

Вступ

Виклики сучасного світу - від кліматичної кризи до прагнення до економічного зростання з дотриманням екологічних і соціальних кордонів - вимагають від нас виховання нового покоління, здатного очолити перехід до сталого та відповідального розвитку. Цей посібник створено на допомогу освітянам, вчителям та молодіжним працівникам у наданні молодим людям знань, навичок та установок, необхідних для розуміння цих викликів та дій у відповідь на них, виховання почуття відповідальності та активності у формуванні більш сталого майбутнього.

Заснована на принципах Академії відповідального розвитку, ця публікація пропонує поглиблене дослідження методів та інструментів викладання сталого розвитку. У ньому розглядаються такі важливі теми, як системне мислення, проектне навчання, лідерство у сфері сталого розвитку та використання інноваційних технологій в освіті. Розроблений міжнародною командою експертів і практиків, він відображає широкий спектр знань і пропонує практичні підходи до інтеграції сталого розвитку в освітні практики.

Цей посібник виходить за рамки простого надання знань; він заохочує педагогів надихати молодих учнів на критичне мислення, співпрацю та творчість, залучаючи їх до вирішення реальних проблем за допомогою партисипативних та експериментальних підходів. Розглядаючи такі теми, як безвідходне виробництво, сталий спосіб життя та енергетика, посібник допомагає педагогам допомогти учням пов'язати теорію з практикою та вжити значущих заходів у своїх громадах.

Ми запрошуємо вас використовувати цей посібник як ресурс для розробки освітніх програм, які резонують з реаліями сучасної молоді, водночас надаючи їм можливість уявляти та будувати стале майбутнє. Незалежно від того, чи це формальна навчальна програма, чи неформальні семінари, цей посібник стане помічником для освітян, які прагнуть виховати наступне покоління лідерів відповідального розвитку.

Інтегруючи підходи та інструменти, описані в цьому посібнику, ви приєднаєтеся до зростаючого руху людей та організацій, які прагнуть досягти Цілей сталого розвитку та побудувати світ, в якому пріоритетами є екологічна рівновага, соціальна справедливість та економічний добробут. Нехай цей посібник надихне вас на довготривалий вплив у сфері освіти молоді для сталого розвитку.

ЧАСТИНА І. СТАЛІСТЬ ВИКЛАДАННЯ/ НАВЧАННЯ В АВР

Що таке сталий розвиток?

Існує багато значень та контекстів використання терміну „сталий розвиток" у науковому та публічному дискурсі, він є загальновживаним терміном, що призводить до лінгвістичної розмитості, надмірного узагальнення поняття або використання його для охоплення необґрунтованої кількості явищ (Roostaie et al., 2019; Takeuchi, 2018) . Найпоширенішим визначенням, яке також буде прийнято в цьому навчальному посібнику, є визначення Комісії Брундтланд 1987 року, яке, в свою чергу, було натхненне Стокгольмською декларацією. **Сталий розвиток - *це розвиток, який задовольняє потреби сьогодення, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби.*** Різні підходи до розуміння цієї концепції та контекст, в якому вона виникає, наведені у схемі нижче.

Малюнок 1 . Використання та значення поняття сталості серед наукової спільноти

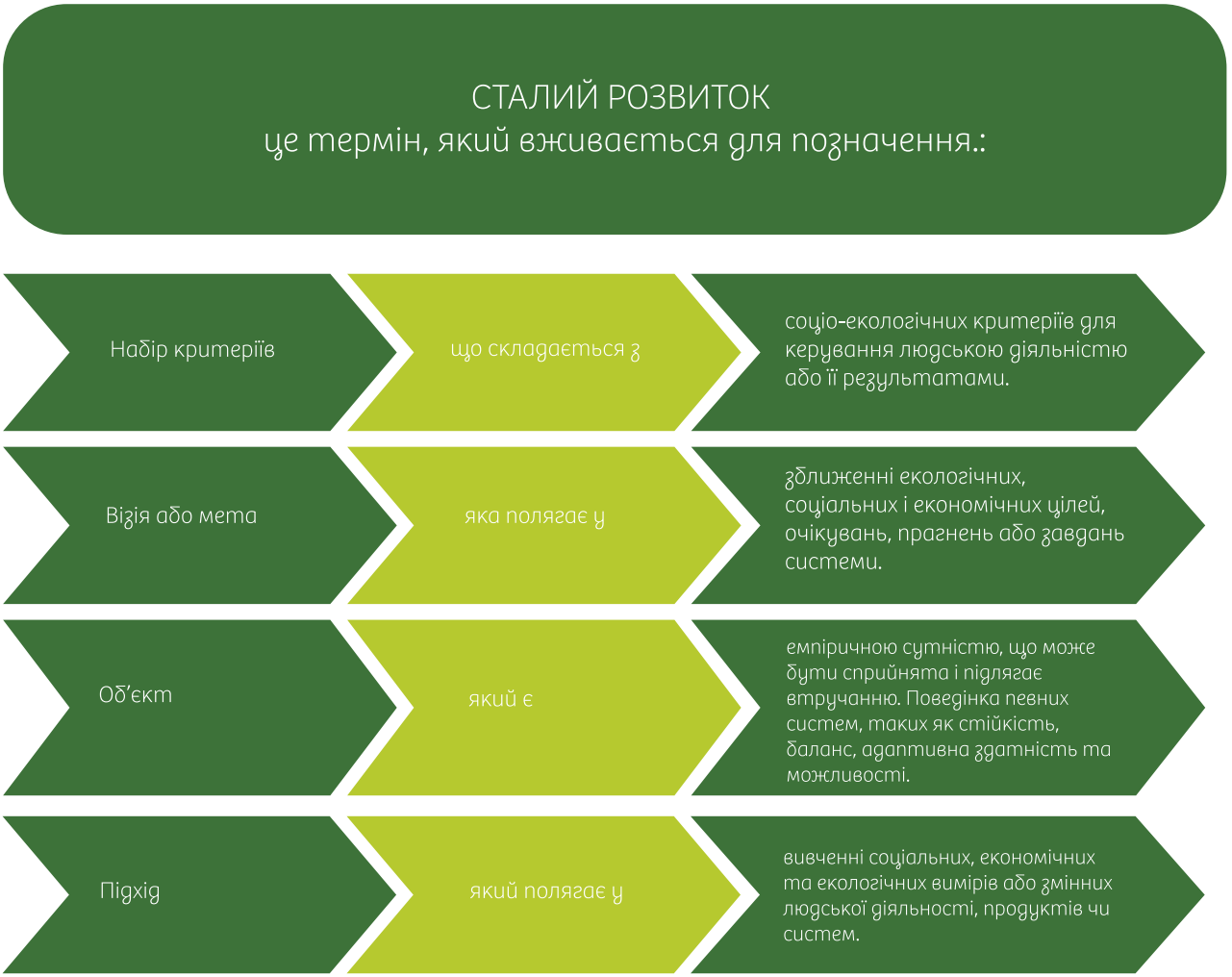

Джерело: Salas-Zapata & Ortiz-Muñoz, 2019, с. 3 .

В основі численних інтерпретацій цього поняття завжди лежить привернення уваги до чотирьох основ сталого розвитку та відповідальності за майбутнє. Це вимагає довгострокового мислення та планування, яке враховує взаємопов'язаність економічної, соціальної та екологічної систем і прагне досягти балансу між ними.

Малюнок2 . Чотири основи сталого розвитку

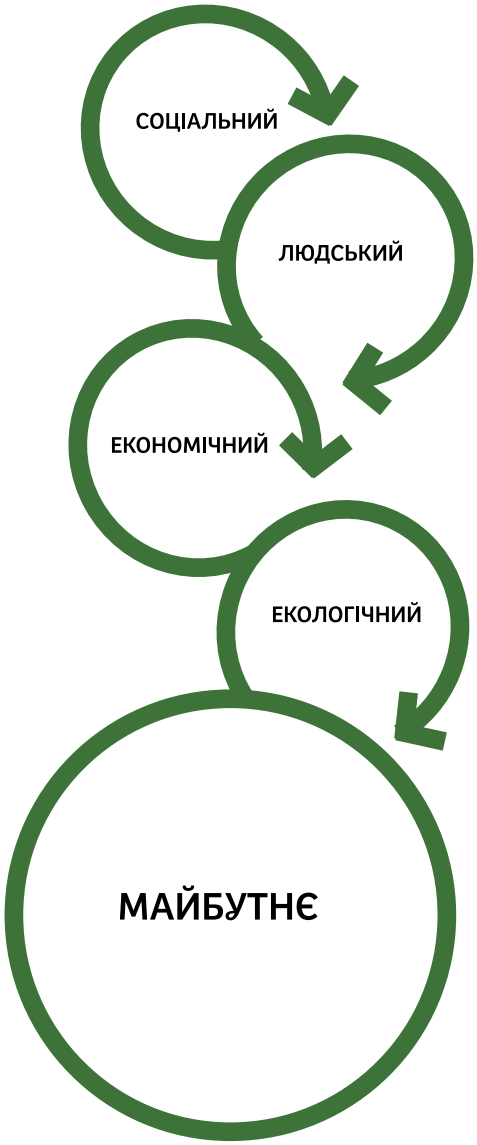

Джерело: Власне дослідженн.

Термін „сталий розвиток" вперше був використаний 14 червня 1972 року на Конференції Організації Об'єднаних Націй з проблем навколишнього середовища в Стокгольмі. Результатом цієї конференції, яка була організована під гаслом „У нас одна Земля", стало прийняття Стокгольмської декларації, яка містила ключове положення для розвитку поняття сталого розвитку:

> ***Людина має фундаментальне право на свободу, рівність і належні умови життя в навколишньому середовищі, якість якого дозволяє вести гідне і благополучне життя, і вона несе священний обов'язок захищати і покращувати навколишнє середовище для нинішнього і майбутніх поколінь. (...)***
> (Організація Об'єднаних Націй, 1972, с. 4)

Висока якість довкілля та рівень життя були визнані фундаментальним правом людини, а турбота і збереження такого стану речей у майбутньому - обов'язком і відповідальністю кожного. Сталий розвиток можна визначити як прояв прав і обов'язків людей один перед одним і навколишнім середовищем.

Центральним моментом у визнанні світом важливості впровадження сталого розвитку стала Конференція 1992 року в Ріо-де-Жанейро, на якій було прийнято План дій зі сталого розвитку: Порядок денний на XXI століття. Порядок денний на період до 2030 року - це чинна Світова стратегія розвитку до 2030 року, яка була прийнята всіма 193 країнами-членами ООН у 2015 році. Він включає 17 Цілей сталого розвитку. Сталий розвиток можна зрозуміти через реалізацію цих цілей (див. Рисунок 3). Вони впливають на кожну соціальну, економічну та політичну діяльність людей. Їх всеосяжність відображає важливий принцип спрямування світу до сталого розвитку: ідея сталого розвитку повинна застосовуватися до всіх видів людської діяльності. Отже, недостатньо впроваджувати її лише на рівні стратегій державних утворень (об'єднань держав, держав, адміністративно-територіальних одиниць). Вона також має поширюватися на бізнес-діяльність і, таким чином, бути вираженою в стратегіях компаній та в повсякденному житті окремих громадян.

Малюнок 3 . Цілі сталого розвитку відповідно до Порядку денного 2030

Джерело: www.un.org.pl.

Рисунок4 . Пріоритети Європейської Комісії у досягненні Цілей сталого розвитку

European Green Deal

Economy that works for people

Europe fit for the digital age

European way of life

Stronger Europe in the world

European Democracy

Джерело: https://commission.europa.eu/.

Що таке компетенції сталого розвитку?

Компетенції сталого розвитку - це навички, знання та ставлення, які дозволяють людям робити внесок у сталий розвиток. Це здібності та спроможності, необхідні людям для того, щоб працювати в напрямку більш сталого майбутнього.

Компетенції сталого розвитку можна розділити на три категорії: екологічні, соціальні та економічні.

Рисунок 5. Три категорії компетенцій сталого розвитку

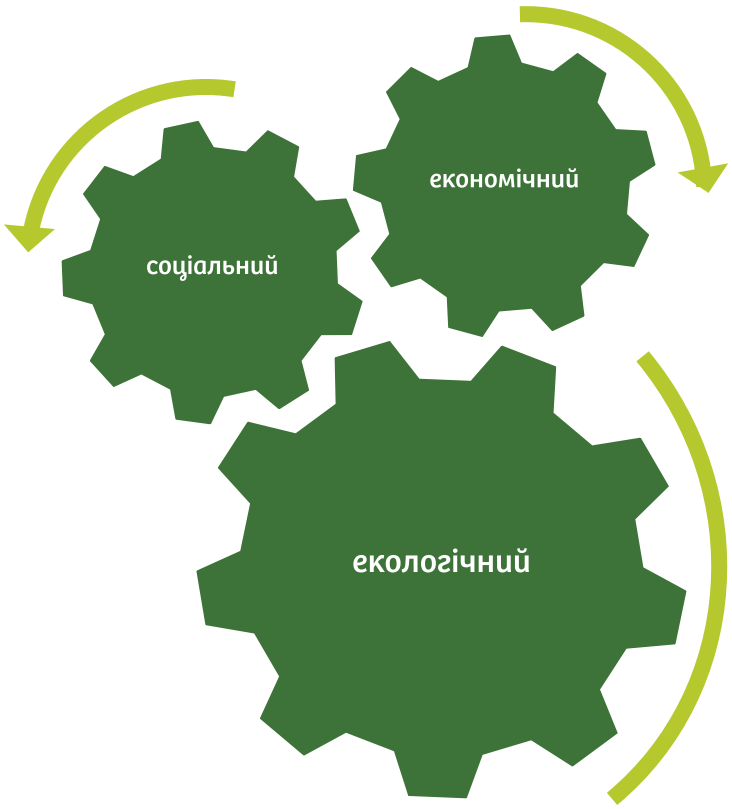

Джерело: Власне дослідження.

Екологічні компетенції - це навички та знання, необхідні для розуміння навколишнього середовища та впливу на нього людської діяльності. Вони включають знання про природні системи, екосистеми та взаємодію між людською діяльністю та навколишнім середовищем. Вони також включають навички, пов'язані з моніторингом та аналізом навколишнього середовища, оцінкою сталого розвитку та екологічним менеджментом.

Соціальні компетенції - це навички, необхідні для розуміння та вирішення соціальних аспектів сталого розвитку. Вони включають знання про соціальні системи, соціальну

нерівність, культурне розмаїття та соціальну справедливість. Вони також включають навички комунікації, співпраці та вирішення конфліктів.

Економічні компетенції - це навички, необхідні для розуміння та сприяння економічній сталості. Вони включають знання економічних систем, сталого ведення бізнесу та фінансового менеджменту. Вони також включають навички підприємництва, інновацій та стратегічного планування.

Деякі приклади конкретних компетенцій зі сталого розвитку включають знання принципів і практик сталого розвитку, розуміння екологічних норм і політик, аналіз та інтерпретацію даних, здатність оцінювати вплив продуктів і послуг на навколишнє середовище, розуміння соціального та культурного розмаїття, залучення громадськості та управління зацікавленими сторонами, розуміння сталого фінансування та інвестування, здатність розробляти сталі бізнес-моделі та стратегії, здатність передбачати певні проблеми та брати участь у системному мисленні, а також міждисциплінарну роботу та участь у діяльності.

Розвиток компетенцій зі сталого розвитку є важливим для людей, організацій та громад, щоб зробити свій внесок у сталий розвиток та працювати над більш сталим майбутнім.

Для цього посібника було прийнято перелік ключових компетенцій сталого розвитку, запропонований Jelonek та Urbaniec (2019) (див. Таблицю 1).

Таблиця1 . Типологія компетенцій сталого розвитку

Ключові компетенції сталого розвитку	Концептуалізація	Дослідники
1. Компетенція системного мислення	• Аналіз складних систем у різних масштабах і сферах дослідження • Розуміння, емпірична перевірка та артикуляція ключових компонентів, структури та динаміки системи • Увага до системних особливостей, таких як зворотний зв'язок, інерція, запаси та потоки, а також каскадні ефекти • Розуміння складних системних явищ, включаючи непередбачувані наслідки, залежність від шляху, системну інерцію та навмисність	Вік та ін. (2011) Гессельбарт і Шальтеггер (2014) Ланс та ін. (2014) Весселінк та ін. (2015) Osagie та ін. (2016) Ploum et al. (2017) Лозано та ін. (2017) Ламбрехтс і ван Петегем (2019)

Ключові компетенції сталого розвитку	Концептуалізація	Дослідники
	• Розуміння взаємозв'язку та причинно-наслідкових зв'язків • Застосування моделювання (якісного або кількісного) • Розвиток критичного ставлення до інформації, знань та їх конструювання (здатність кидати виклик нормам, практикам та думкам; рефлексія власних цінностей, сприйняття та дій; розуміння зовнішніх перспектив)	
2. Нормативна компетенція	• Застосування концепцій етики, справедливості, соціальної та екологічної доброчесності та рівності • Опис, обговорення та узгодження принципів, цінностей, цілей та завдань сталого розвитку • Відповідальність за свої дії • Етика та сталість особистої та професійної поведінки	Вік та ін. (2011) Гессельбарт і Шальтеггер (2014) Ланс та ін. (2014) Ploum et al. (2017) Лозано та ін. (2017) Ламбрехтс і ван Петегем (2019)
3. Компетенція стратегічних дій	• Здатність розробляти та впроваджувати інтервенції, переходи та трансформації для сталого розвитку • Активна та відповідальна участь у діяльності зі сталого розвитку • Розробка та застосування ідей та стратегій • Планування та реалізація проектів • Здатність обмірковувати можливі ризики та працювати з ними • Організація, керівництво та контроль процесів, проектів, втручань та переходів • Визначення сфери творчості та участі • Взяти на себе відповідальність за мотивацію інших	Вік та ін. (2011) Гессельбарт і Шальтеггер (2014) Ланс та ін. (2014) Весселінк та ін. (2015) Osagie та ін. (2016) Ploum et al. (2017) Лозано та ін. (2017) Ламбрехтс і ван Петегем (2019)
4. Міжособистісна компетентність	• Підходи до вирішення проблем або проведення досліджень, засновані на участі та співпраці • Володіння відповідними навичками та розуміння комунікації, обговорення, переговорів, емпатії, лідерства та співпраці • Вміння вирішувати конфлікти • Вчимося з точки зору інших • Участь у громадських процесах • Компетентність у вирішенні проблем	Вік та ін. (2011) Гессельбарт і Шальтеггер (2014) Ланс та ін. (2014) Весселінк та ін. (2015) Osagie та ін. (2016) Ploum et al. (2017) Лозано та ін. (2017) Ламбрехтс і ван Петегем (2019)

Ключові компетенції сталого розвитку	Концептуалізація	Дослідники
5. Різноманітність та міждисциплінарна компетентність	• Усвідомлення, оцінка, контекстуалізація та застосування знань і методів різних дисциплін • Здатність працювати над складними проблемами в міждисциплінарних контекстах • Здатність інтерпретувати розробки в межах власної дисципліни в міждисциплінарному (співпраця між різними академічними дисциплінами) та трансдисциплінарному (співпраця між академічними та неакадемічними партнерами, наприклад, бізнесом, неурядовими організаціями тощо) контекстах. • Прийняття та прийняття різноманітності думок, досвіду та перспектив • Здатність ефективно спілкуватися в міжкультурному контексті • Транскультурне взаєморозуміння • Співчуття, емпатія та солідарність з іншими, незважаючи на відмінності	Ланс та ін. (2014) Весселінк та ін. (2015) Ploum et al. (2017) Лозано та ін. (2017) Ламбрехтс і ван Петегем (2019)
6. Прогностичне мислення - або випереджувальна компетентність	• Передбачення, аналіз та оцінка можливого майбутнього, включаючи сценарії, що охоплюють кілька поколінь • Застосування принципу обережності • Прогнозування реакцій • Робота з ризиками та змінами	Вік та ін. (2011) Гессельбарт і Шальтеггер (2014) Ланс та ін. (2014) Osagie та ін. (2016) Ploum et al. (2017) Лозано та ін. (2017) Ламбрехтс і ван Петегем (2019)

Source: Jelonek & Urbaniec, 2019.

Які фундаментальні принципи навчання та викладання сталого розвитку

Існує кілька фундаментальних принципів навчання та викладання сталого розвитку, які є важливими для сприяння сталому розвитку. Деякі з цих принципів представлені на схемі нижче.

Рисунок 6. Деякі фундаментальні принципи сталого навчання та викладання

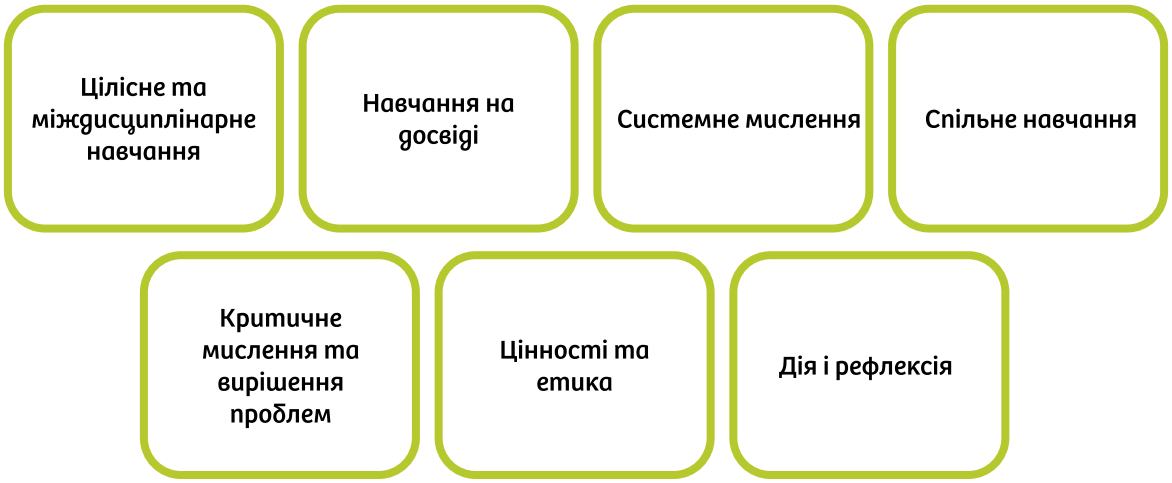

Джерело: Власне дослідження.

Цілісне та міждисциплінарне навчання

Сталий розвиток - це складна концепція, яка вимагає цілісного та міждисциплінарного підходу до навчання. Це передбачає інтеграцію знань і навичок з різних дисциплін, таких як природничі, соціальні, економічні та гуманітарні науки.

Навчання на досвіді

Освіта зі сталого розвитку має ґрунтуватися на практичному навчанні, коли учні навчаються через безпосередній досвід, роздуми та дії. Це передбачає залучення учнів до реальних проблем сталого розвитку та надання їм можливості застосувати свої знання і навички для вирішення цих проблем.

Системне мислення

Освіта зі сталого розвитку має наголошувати на системному мисленні, що передбачає розуміння взаємозв'язку екологічних, соціальних та економічних систем. Це вимагає розуміння того, як дії в одній системі можуть впливати на інші системи.

Спільне навчання

Освіта зі сталого розвитку має наголошувати на спільному навчанні, коли учні працюють разом над вирішенням проблем сталого розвитку. Це передбачає сприяння комунікації, командній роботі та спільному прийняттю рішень.

Критичне мислення та вирішення проблем

Освіта у сфері сталого розвитку має сприяти розвитку критичного мислення та навичок вирішення проблем, що передбачає аналіз складних питань та розробку інноваційних рішень для подолання викликів сталого розвитку.

Цінності та етика

Освіта у сфері сталого розвитку має пропагувати цінності та етику, які підтримують сталий розвиток, такі як соціальна справедливість, рівність та повага до довкілля.

Дія і рефлексія

Освіта у сфері сталого розвитку має наголошувати на дії та рефлексії, коли учні вживають заходів для вирішення проблем сталого розвитку, а потім рефлексують свій досвід, щоб визначити можливості для вдосконалення.

Впроваджуючи ці фундаментальні принципи навчання та викладання сталого розвитку в освітні та навчальні програми, ми можемо підготувати людей до того, щоб вони стали агентами змін і могли сприяти сталому розвитку у своєму особистому та професійному житті.

Крім того, варто звернути увагу на поради щодо формування компетенцій сталого розвитку, які запропонувала Бет Конклін, професорка антропології Університету Вандербільта. Поради узагальнені на рисунку нижче.

Рисунок 7. Поради Бет Конклін щодо навчання та викладання сталого розвитку

Остерігайтеся перевантаження студентів

Почуття когнітивного або емоційного перевантаження може змусити студентів почуватися відстороненими, безсилими, що може порушити навчальний процес.

Уникайте похмурих прогнозів

Навчання студентів викликам екологічної стійкості може спричинити певний ризик перевантаження. Викладачі можуть зменшити цей ризик, обговорюючи також успішні екологічні історії.

Залучення студентів і підтримка

Залучайте студентів до групових дискусій і проєктів, у яких вони мають можливість спілкуватися та підтримувати один одного. Вирішення проблем, дебати, аналіз, робота в команді та рефлексія є абсолютно необхідними для розвитку критичного мислення та лідерських навичок, які студентам необхідні для розв'язання складних проблем.

Зосередження на питаннях якості життя

Якщо студенти ознайомляться з попередніми дослідженнями (наприклад, Consumerism and its Discontents, To Do or to Have? That is the Question), вони часто будуть стверджувати, що рівень щастя та якості життя не сильно пов'язаний із високим рівнем споживання та використання ресурсів. Це відкриває можливості для позитивного обговорення альтернативних способів життя та соціальних змін, пов'язаних із ними.

Аналіз даних студентами

Студенти можуть дізнатися більше про певну екологічну проблему, якщо самостійно працюватимуть із емпіричними даними, а не отримуватимуть попередньо підготовлений аналіз з лекцій або вторинних джерел.

Розбір екологічної риторики

Приділіть час дослідженню історичного походження та часто суперечливих значень екологічної термінології, такої як «сталий розвиток», «екологізм», «управління природними ресурсами», а також навіть самого поняття «природа».

Охоплення міждисциплінарності

Критичне та глибоке розуміння питань, пов'язаних із екологічною стійкістю, обов'язково включає внесок широкого спектра дисциплін: природничих наук, соціальних наук і гуманітарних наук. Це може бути складним як для студентів, так і для викладачів, оскільки часто вимагає виходу за межі нашої інтелектуальної спеціалізації.

Джерело: https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/teaching-sustainability/ (20.02.2022).

Як залучити та активізувати учнів до освіти для сталого розвитку?

Освіта для сталого розвитку відіграє ключову роль у прийнятті цієї ідеї для формування соціальних, економічних та екологічних відносин. Серед Цілей сталого розвитку є пряме положення, що стосується освіти: 13.3 *Вдосконалення освіти, підвищення рівня обізнаності, людського та інституційного потенціалу щодо пом'якшення наслідків зміни клімату, адаптації до них, зменшення впливу та раннього попередження*. Це положення має бути реалізовано шляхом (i) виховання глобального громадянства та (ii) освіта для сталого розвитку мають бути інтегровані в (а) національну освітню політику; (б) навчальні програми; (в) підготовку вчителів; та (г) оцінювання учнів. Усвідомлення цих цілей, а також теоретичних рекомендацій щодо викладання сталого розвитку, представлених у попередньому розділі, вимагає представлення практичних рекомендацій щодо конкретних моделей поведінки і ставлення, які призначені не стільки для викладання, скільки для мобілізації участі в навчальному процесі.

В „Освіті для сталого розвитку" (Dunlop & Rushton, 2022) особлива увага приділяється трьом аспектам викладання сталого розвитку: на, в і для. Кожен з них відповідає за окремий важливий елемент залучення молодих учнів до навчального процесу.

Рисунок 8. Моделі освіти для сталого розвитку

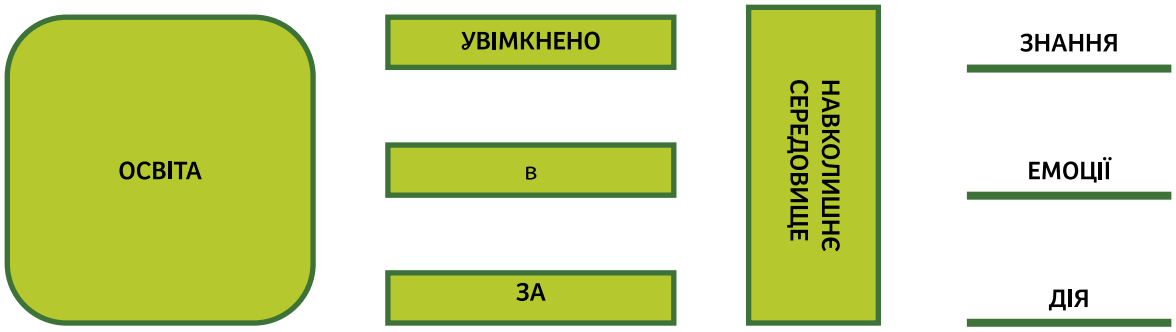

Джерело: Власне дослідження на основі Dunlop & Rushton, 2022.

Учасники навчання отримують достатньо знань, щоб зрозуміти явище, яке обговорюється. Відсутність розуміння призводить до швидкого ефекту знеохочення. Бажання здобувати знання відбувається через апеляцію до певних емоцій та/або їх пробудження. Емоції, особистий зв'язок з темою, а також ідентифікація з нею створюють ефект цікавості та дозволяють залучитись. Емоції також є рушійною силою, що спонукає до дії. Учасник не тільки знає і розуміє, але й відчуває себе зворушеним і хоче поглибити своє розуміння теми, він також може застосувати набуті знання і навички на практиці, а отже, діяти. Що стосується активності учасників, то це

є фундаментальним принципом викладання сталого розвитку. Без цього аспекту сталий розвиток залишиться ще одним незрозумілим і порожнім поняттям.

Основні принципи заохочення молоді до вивчення питань сталого розвитку

Існує практика інтеграції сталого розвитку в навчальні програми шкіл та університетів, але цей процес схожий на адаптацію теми до поточних програм, а не на стратегічну зміну цілих програм. Таким чином, значення сталого розвитку розмивається. Вона перестає бути надійним і автентичним досвідом для молодих людей. Іншим бар'єром на шляху ефективного викладання сталого розвитку є інструменти та існуюча освітня культура. У традиційній освіті прийнято зосереджувати увагу на викладачеві, слухати його, наслідувати виконувані дії та вимовлені слова (Awacorach et al., 2021) . Сучасна тенденція прикладних інструментів навчання спрямована на викладання, орієнтоване на студента, часто з використанням підходу конструктивного вирівнювання. Ефективна освіта у сфері сталого розвитку вимагає сильної прихильності як з боку викладачів, так і з боку учнів (Leal Filho et al., 2018) , це мають бути взаємні навчальні відносини. Нижче наведено кілька основних принципів заохочення молоді до вивчення питань сталого розвитку, застосування яких буде залежати від потреб тих, хто навчається.

Усвідомлення того

Перш за все, викладач повинен усвідомлювати, що він робить в рамках свого навчального процесу. Студентів легко знеохотити, якщо їм не пояснити мету курсу. Їх не переконає викладач, який не відчуває і не розуміє необхідності навчати своїх студентів ідеї сталого розвитку. Дослідження показують, що індивідуальні цінності, яких дотримується викладач університету, відображаються на його підході до викладання, особливо щодо змісту, який він викладає, та його мотивації до викладання в певній галузі, а отже, і на результатах навчання (Thomas, 2016) . Кожну тему слід вивчати глибоко, підкреслюючи головну мету курсу, а також конкретні цілі, які будуть досягнуті в його різних модулях і вправах. Кожну тему, яка вивчається, слід починати з окреслення її мети.

Партнерство в процесі

Досягнення цілей окремих модулів не може відбутися без співіснування в навчальному процесі як учнів, так і вчителів. Учень, який не стане партнером, не зможе повною мірою відчути предмет вивчення і, відповідно, долучитися до його реалізації. Для досягнення ефекту партнерства пропонується використовувати підхід співтворчості. Співтворчість - це партисипативне ставлення до процесу навчання. До учнів ставляться як до партнерів, їх залучають до прийняття рішень, що стосуються змісту та динаміки навчального процесу. Таке ставлення дозволяє учням зробити свій внесок у процес, інтегруватися та бути емоційно залученими до

Figura 9. Bisogni degli studenti

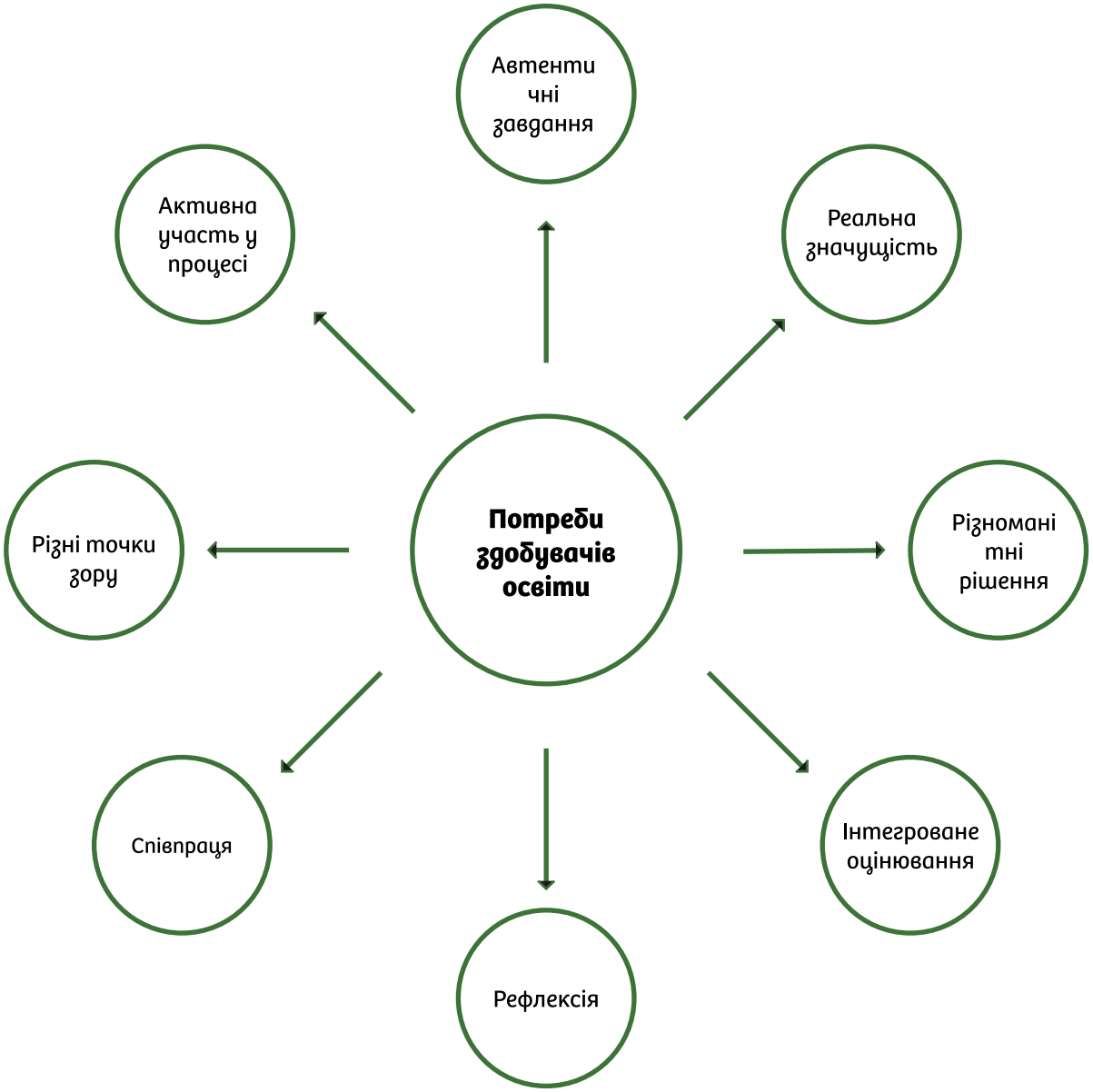

Fonte: proprio studio.

теми, що вивчається (Bouill, 2020) . Необхідно делегувати учням частину прийняття рішень, наприклад, дозволити їм обирати теми для вивчення або порядок їх вивчення, представити можливість розширити список тем, що вивчаються, елементами, які є актуальними для учнів, консультуватися з дидактичними інструментами, які будуть використовуватися, і бути відкритими для їх модифікації, якщо це необхідно.

Важливість теми

Впровадження подальших навчальних елементів має ґрунтуватися на досвіді учня і пов'язуватися з ним. Починаючи новий модуль, ставте вступні запитання щодо теми, які мають бути пов'язані з досвідом учня. Це дозволить їм пов'язати набуті знання

з реаліями світу, в якому вони живуть. Цей тип посилань також дає можливість стимулювати роздуми над темою та визнати її актуальність.

Критична рефлексія

Весь навчальний процес має бути спрямований на стимулювання здатності учня до критичної рефлексії. Учнів слід заохочувати до вивчення інформації та описів (рефлексія змісту), перевірки прикладних рішень існуючих проблем (рефлексія процесу), вони також повинні ставити під сумнів саме явище (рефлексія передумов), щоб вони могли трансформувати звички свого розуму і сформувати критичну саморефлексію по відношенню до цінностей, що їх оточують. (Мезіров, 2000) . Необхідно створити атмосферу свободи слова. Учні повинні знати, що їхня думка з певного питання буде вислухана з повагою, а викладач прийме її і розгляне в контексті теми, що вивчається. Цей підхід має бути прийнятий у загальних рисах усією групою учнів, які навчаються зі сталого розвитку. Бажано прийняти загальні принципи на початку курсу. Вони можуть бути використані для формування спільного визначення та відповідальності за навчальний процес, наприклад, шляхом написання контракту на проходження курсу. У такому контракті учасники записують правила співпраці, що стосуються їхнього ставлення один до одного. Мають бути передбачені положення про взаємну повагу щодо самовираження, свободу думок і представлення критичних думок, що ґрунтуються на конкретних аргументах.

Цінності, про які йдеться в курсі, не повинні бути одновимірними. Учні повинні усвідомлювати їхній міждисциплінарний характер. Викладаючи тему, вчитель може посилатися на спеціалізацію своїх учнів, показуючи, що сталий розвиток - це не просто окремий курс, а радше те, що він пронизує багато аспектів життя учнів і проявляється в їхній повсякденній діяльності, незалежно від того, яким шляхом вони йдуть у житті. З питаннями сталого розвитку пов'язано багато різних поглядів і сфер життя. Наприклад, у літературі виділяють етику, естетику і культуру, а також нематеріальні цінності, такі як солідарність, співчуття і взаємодопомога (Ramos et al., 2015) . Познайомившись з групою учнів, що може бути досягнуто в рамках інтегративної, вступної вправи, вчитель може вільно включати посилання на згадані сфери під час обговорення питань, що розглядаються в курсі. Таким чином, відчуття релевантності набутих знань буде ще раз посилено завдяки їхньому зв'язку з діяльністю, зрозумілою учням, наприклад, з їхніми хобі, профілем класу, соціальною та професійною діяльністю.

Змішуйте методи та інструменти

Чотири основні сфери навчання, а саме: візуальна, аудіальна, читання/письмо та кінестетична, повинні підтримуватися протягом усього курсу. Таким чином, можна забезпечити передачу різноманітних повідомлень, а отже, вони будуть набагато краще сприйняті учасниками. Змішування дидактичних методів дає можливість

отримати доступ до кожної з цих сфер. Переважним дидактичним методом для сталого викладання є активне навчання, яке фокусується на залученні учнів. Він включає в себе такі інструменти для роботи з учнями, як дискусія, аналіз конкретних ситуацій, інсценування, розв'язання проблем та інші. Ці інструменти рекомендовані для використання в різних сферах навчання, але їх слід доповнювати методами, які зосереджені навколо викладача. Не слід відмовлятися від класичного лекційного формату, а навпаки, зробити його більш привабливим для аудиторії. Перевага такого способу передачі знань полягає в тому, що він дає змогу представити великий обсяг теоретичних знань. Урізноманітнити процес можуть технічні засоби, наприклад, аудіовізуалізація контенту, а також диверсифікація лектора, наприклад, запрошення практиків.

Етика на першому місці

Дуже часто сталий розвиток поєднується з різними видами діяльності лише на рівні практичного підходу (використання технологій для втілення цієї ідеї на практиці) або з точки зору зміни поведінки аудиторії курсу. Узагальнено це можна представити як „технології на службі сталої поведінки". Рідше заглиблюються в причини зміни поведінки, а отже, і в побудову світу цінностей. Формування ставлення через розвиток етичного усвідомлення важливості сталого розвитку є одним з ключових компонентів у процесі його викладання (Biedenweg et al., 2013) . Дотримання певної етичної послідовності впродовж усього курсу допомагає підвищити довіру до повідомлення в очах учнів. Важливо посилатися на добре відомі учням ситуації, які можуть бути етично дискусійними.

Бути автентичним

Аналіз навчальних курсів зі сталого розвитку, які впроваджуються в університетські програми, показує, що для молодих людей важливо, щоб це була не просто діяльність в рамках програми, відірвана від решти їхнього оточення, а щоб вона пронизувала всі сфери функціонування організації (Moore, 2005) . Включення практичної участі в курсі та у зміні реальності, яка оточує слухачів, формує у них почуття активності та заохочує до участі в житті організації. Одним із компонентів курсу може бути аналіз змін у безпосередньому оточенні з точки зору набутих знань і пропонування змін, щоб зробити його більш стійким. Викладач також повинен заохочувати самостійну діяльність для поглиблення набутих знань та їх застосування на практиці. Доцільно дослідити наявні програми дій та заходи соціального, екологічного чи бізнесового характеру і представити їх учням як додаткові елементи, які вони можуть реалізувати самостійно. Заохочення учнів до участі в ініціативах зі сталого розвитку у своїй громаді може допомогти їм пов'язати навчання в класі з реальними проблемами. Бути автентичним також означає дотримуватися курсу сталого розвитку, поважаючи цю ідею, коли вона втілюється в життя. Необхідно обирати робочі інструменти таким чином, щоб вони не суперечили цінностям, які транслюються, наприклад,

забезпечувати низьке споживання матеріалів, впроваджувати принцип переробки та повторного використання.

Показати ефективність

Впровадження практичного застосування отриманих знань не можна відокремлювати від реальної можливості їх реалізації. Якщо учнів спонукають до дії та зміни свого оточення, має бути гарантія того, що вони побачать результати своїх дій. Одним із прикладів є реалізація громадських проектів. Вони розробляються в класі відповідно до принципу сталості, повинна бути можливість реалізувати їх на практиці. Завзятих ініціаторів проектів слід винагороджувати потенційними джерелами фінансування та організаційною підтримкою, щоб вони могли реально реалізувати їх після закінчення курсу. Як правило, студенти не хочуть займатися завданнями, які не мають жодного практичного застосування, і які так і залишаться проектом, написаним на аркуші паперу наприкінці навчального процесу. Під час курсу можна також заохочувати студентів ділитися розповідями про успіхи, яких вони досягли у втіленні своїх ідей на практиці. Якщо під час курсу для цього немає часу, слід створити комунікаційну платформу, яка б дозволяла це робити, наприклад, онлайн-платформу, де учасники можуть надсилати один одному матеріали, що демонструють їхню діяльність.

Важливість резюме

Кожне заняття, яке проводиться в рамках курсу, має завершуватися підсумовуванням отриманих знань і нагадуванням про те, яку мету переслідували під час заняття. Це має включати підсумок найважливішої інформації, яка була представлена слухачам, із зазначенням того, які нові навички вони набули. Наприкінці курсу можна також запросити на наступний курс, якщо це доречно, і зробити коротке оголошення, щоб у слухачів було відчуття безперервності.

Дотримання перелічених принципів щодо впровадження питань сталого розвитку має сприяти активному залученню учнів до цього процесу. Розуміння сталого розвитку, відчуття потреби в ньому та проведення відповідних заходів допомагає задовольнити потреби учнів, які мають бути задоволені в освітньому процесі. Однак важливо пам'ятати, що вони можуть бути різними для різних груп учнів. Тому при будь-яких діях ключовим фактором успіху буде гнучкість і відкритість до змін. Не слід забувати, що викладач є співтворцем навчального процесу, а отже, повинен знати і розуміти особливості навчальної групи.

Як навчати/навчитися лідерству у сфері сталого розвитку

Сталий розвиток стає все більш важливим питанням у сучасному світі, оскільки як окремі люди, так і організації визнають необхідність захисту планети та її ресурсів для майбутніх поколінь. Лідерство є вирішальним фактором у досягненні сталого розвитку, оскільки воно вимагає від людей та організацій довгострокового бачення, прийняття складних рішень та натхнення інших до дій.

Однією з ключових ролей, яку лідери відіграють у сфері сталого розвитку, **є визначення цілей та напрямків**. Лідери можуть встановлювати амбітні цілі та завдання для своїх організацій, тим самим забезпечуючи чіткий напрямок для дій задля побудови більш сталого майбутнього. Створюючи чітке бачення, лідери можуть забезпечити інтеграцію сталого розвитку в основні цінності та діяльність своєї організації.

Ще одна важлива роль лідерства у забезпеченні сталого розвитку - **надихати на дії**. Лідери повинні вміти мотивувати та взаємодіяти з працівниками, зацікавленими сторонами та громадами для того, щоб вжити заходів, спрямованих на досягнення сталого розвитку. Подаючи власний приклад і демонструючи переваги сталого розвитку, лідери можуть заохочувати інших наслідувати їхній приклад і здійснювати значущий вплив.

Прийняття складних рішень також є життєво важливим аспектом лідерства у сфері сталого розвитку. Сталий розвиток часто вимагає прийняття складних рішень, які балансують між короткостроковими витратами та довгостроковими вигодами. Лідери повинні бути готовими приймати такі складні рішення і чітко доносити їхнє обґрунтування до зацікавлених сторін. Надаючи пріоритет сталому розвитку при прийнятті рішень, лідери можуть гарантувати, що їхня організація має хороші позиції для довгострокового успіху.

Сприяння інноваціям - ще одна ключова роль лідерів у забезпеченні сталого розвитку. Сталий розвиток вимагає інноваційного мислення та нових підходів до старих проблем. Лідери можуть створити культуру інновацій, заохочуючи експерименти, прийняття ризиків і співпрацю між відділами та дисциплінами. Заохочуючи інновації, лідери можуть стимулювати прогрес на шляху до сталих рішень, які принесуть користь як людям, так і планеті.

Нарешті, **побудова партнерських відносин** має важливе значення для досягнення цілей сталого розвитку. Виклики сталого розвитку часто є складними і вимагають співпраці між різними секторами та галузями. Лідери можуть будувати партнерства з іншими організаціями, урядами та громадами, щоб прискорити прогрес у досягненні спільних цілей сталого розвитку. Працюючи разом, лідери можуть створювати більш значний вплив та сприяти довготривалим змінам.

Тому лідерство має вирішальне значення для просування сталого розвитку шляхом постановки цілей, надихаючи на дії, ухвалення складних рішень, сприяння інноваціям та розбудови партнерств. Лідери повинні визнавати важливість сталого розвитку та робити активні кроки для його інтеграції в діяльність і культуру своїх організацій. Таким чином вони можуть створити більш стале майбутнє для всіх.

Навчання лідерству сталого розвитку є критично важливою навичкою для всіх, хто зацікавлений у просуванні сталого розвитку та створенні більш сталого майбутнього. Лідерство у сфері сталого розвитку передбачає спрямування людей, організацій та громад до сталих практик та результатів. У цьому документі ми обговоримо методи навчання та навчальний контент, які можуть бути використані, щоб допомогти людям розвинути навички лідерства у сфері сталого розвитку.

Зміст навчання

- Основи сталого розвитку: Розуміння принципів і концепцій сталого розвитку має вирішальне значення для розвитку лідерства у сфері сталого розвитку. Це може включати вивчення сталого розвитку, екологічних систем, зміни клімату та екологічної етики.

- Лідерські навички: Розвиток лідерських навичок є важливим для лідерства у сфері сталого розвитку. Лідерські навички включають комунікацію, співпрацю, вирішення конфліктів та стратегічне планування. Ці навички дозволять людям ефективно керувати ініціативами зі сталого розвитку.

- Системне мислення: Системне мислення - це спосіб дивитися на світ, який враховує взаємозв'язки між різними елементами. У лідерстві сталого розвитку системне мислення має вирішальне значення, оскільки допомагає визначити першопричини проблем сталого розвитку та розробити цілісні рішення.

- Сталі бізнес-практики: Лідерство сталого розвитку в бізнес-контексті передбачає інтеграцію сталих практик у бізнес-операції. Вивчення практик сталого ведення бізнесу, таких як принципи циркулярної економіки, сталого управління ланцюгами постачання та зеленого маркетингу, є важливим для тих, хто зацікавлений у лідерстві у сфері сталого розвитку в діловому світі.

- Соціальна справедливість: Соціальна справедливість є важливою складовою лідерства у сфері сталого розвитку. Вивчення питань соціальної справедливості, таких як екологічний расизм, гендерна нерівність та економічна нерівність, може допомогти людям виробити більш інклюзивний та справедливий підхід до лідерства у сфері сталого розвитку.

- Наука про навколишнє середовище: Розуміння наукового підґрунтя сталого розвитку є важливим для лідерства у сфері сталого розвитку. Вивчення таких

тем, як кліматологія, біорізноманіття та екологічна токсикологія, може допомогти людям приймати обґрунтовані рішення щодо ініціатив зі сталого розвитку.

- Сталий дизайн: Сталий дизайн є важливим аспектом лідерства у сфері сталого розвитку. Вивчення принципів сталого дизайну, таких як пасивне сонячне проектування або стандарти зеленого будівництва, може допомогти людям розробити рішення, які мінімізують вплив на навколишнє середовище і максимізують соціальні та економічні вигоди.
- Залучення зацікавлених сторін: Залучення зацікавлених сторін є ключовим компонентом лідерства у сфері сталого розвитку. Вивчення стратегій залучення зацікавлених сторін, таких як спільне прийняття рішень або планування на рівні громади, може допомогти окремим особам налагодити стосунки та сприяти співпраці між різними групами зацікавлених сторін.
- Сталий туризм: Сталий туризм - це зростаюча індустрія, яка вимагає лідерства у сфері сталого розвитку. Вивчення практик сталого туризму, таких як екотуризм або відповідальний туризм, може допомогти людям розробити стратегії для сприяння розвитку сталого туризму.
- Глобальне громадянство: Лідерство у сфері сталого розвитку вимагає глобальної перспективи. Вивчення глобального громадянства, міжкультурної комунікації та міжнародного розвитку може допомогти людям зрозуміти складні взаємозв'язки між питаннями сталого розвитку та розробити стратегії для вирішення глобальних проблем сталого розвитку.

Методи навчання

- Експериментальне навчання: Навчання через досвід - це практичний підхід, який передбачає навчання на практиці. У лідерстві сталого розвитку практичне навчання може включати проведення аудитів сталого розвитку, впровадження практик сталого розвитку в реальних умовах або участь у проєктах сталого розвитку. Практичне навчання дозволяє людям вчитися на своїх помилках і розвивати навички вирішення проблем, які є важливими для лідерства у сфері сталого розвитку.
- Практичні приклади: Тематичні дослідження - це практичний спосіб дізнатися про лідерство у сфері сталого розвитку. Аналізуючи реальні життєві сценарії, люди можуть розвинути навички критичного мислення та отримати уявлення про складнощі лідерства у сфері сталого розвитку. Тематичні дослідження також можуть допомогти визначити найкращі практики та уникнути поширених помилок.
- Навчання за принципом „рівний-рівному": Навчання за принципом „рівний-рівному" передбачає навчання від інших. У лідерстві зі сталого розвитку взаємне навчання

може відбуватися у формі групових дискусій, коучингу чи наставництва. Навчання за принципом „рівний-рівному" забезпечує сприятливе середовище, в якому люди можуть вчитися на досвіді та знаннях інших.

- Сервісне навчання: Сервісне навчання - це форма практичного навчання, яка передбачає участь у громадській роботі, а також вивчення проблем і викликів, що стоять перед громадою. У лідерстві сталого розвитку сервісне навчання може надати можливість людям застосовувати принципи та практики сталого розвитку в реальних умовах.
- Поїздки на місця: Виїзди на природу можуть надати цінну можливість ознайомитися з практиками сталого розвитку в дії. Відвідування екологічно чистих ферм, зелених будівель або установок з відновлюваної енергії може допомогти людям на власні очі побачити, як принципи сталого розвитку можуть бути застосовані в реальних умовах.

Підсумовуючи, викладання лідерства у сфері сталого розвитку вимагає поєднання методів навчання та навчального контенту. Навчання на власному досвіді, аналіз конкретних ситуацій та навчання за принципом „рівний-рівному" - все це може допомогти людям розвинути лідерські навички у сфері сталого розвитку. Основи сталого розвитку, лідерські навички, системне мислення, сталі бізнес-практики та соціальна справедливість є основним навчальним контентом для розвитку лідерства у сфері сталого розвитку. Поєднуючи ці методи навчання та навчальний контент, люди можуть розвинути навички та знання, необхідні для ефективного керівництва ініціативами у сфері сталого розвитку.

Як впроваджувати навчання на місцевості та проєктне навчання у сталий розвиток викладання/навчання

Навчання на місцевості та проєктне навчання (навчання на основі проектів) - це дві потужні стратегії, які можна застосувати для викладання та вивчення сталого розвитку. Ці підходи дозволяють учням налагодити зв'язок з місцевим середовищем і громадою, а також долучитися до реальних проєктів, які сприяють розвитку сталих практик. У цьому розділі ми обговоримо, як застосовувати ці стратегії у викладанні та навчанні сталого розвитку.

Навчання на місцевості

Почнемо з того, що навчання сталого розвитку на місцевому рівні передбачає використання природних і культурних ресурсів місцевого середовища для викладання та вивчення концепцій сталого розвитку. Першим кроком є розуміння громади, в якій живуть учні, та природних і культурних ресурсів, доступних для них. Цього можна досягти, організовуючи з учнями екскурсії для вивчення громади та її ресурсів. Важливо заохочувати учнів брати активну участь у дослідженні, ставлячи запитання та збираючи інформацію про навколишнє середовище і людей, які там живуть.

Після визначення ресурсів громади наступним кроком є розробка проекту сталого розвитку, спрямованого на вирішення екологічної чи соціальної проблеми в громаді. Проект має бути спрямований на підвищення стійкості та сталості громади. Учні повинні працювати в групах, щоб дослідити проблему та розробити план її вирішення. Таким чином, вони зможуть застосувати свої знання на практиці.

З точки зору впровадження навчання у сфері сталого розвитку на місцевому рівні, важливо сприяти активному та партисипативному навчанню. Цього можна досягти, залучаючи учнів до планування та реалізації проєктів зі сталого розвитку, тим самим даючи їм змогу взяти на себе відповідальність за свою освіту. Також важливо надавати учням постійну підтримку і зворотний зв'язок, щоб вони могли постійно покращувати своє розуміння концепцій сталого розвитку.

Ще одним важливим аспектом використання навчання на місцевості у сфері сталого розвитку є формування почуття спільноти серед учнів. Цього можна досягти, заохочуючи до співпраці та командної роботи, заохочуючи учнів ділитися ідеями та досвідом, а також святкувати їхні досягнення. Таке середовище заохочує учнів ризикувати, вчитися на своїх невдачах, а також бути наполегливими перед обличчям викликів.

Крім того, навчання у сфері сталого розвитку має бути розроблене таким чином, щоб допомогти учням глибше зрозуміти концепції сталого розвитку та їхнє значення для нашого життя. Цього можна досягти, використовуючи реальні приклади та тематичні дослідження, які ілюструють вплив несталих практик і потенційні переваги сталих рішень. Слід також заохочувати учнів досліджувати соціальні, економічні та політичні чинники, які впливають на результати сталого розвитку, а також розвивати критичне розуміння складних взаємозв'язків між різними аспектами сталого розвитку.

Загалом, навчання, орієнтоване на місцевість, є потужним підходом до викладання та вивчення сталого розвитку. Використовуючи місцеве середовище та громаду як контекст для навчання, учні мають змогу встановлювати зв'язки між навчальними предметами та реальними проблемами, а також розвивати критичне мислення, навички розв'язання проблем та співпраці. Беручи участь у реальних проектах зі сталого розвитку, учні також розвивають почуття відповідальності і турботи про місцеве довкілля, а також про свою громаду і стають активними учасниками сталого розвитку.

Ось кілька прикладів навчання на місцях у викладанні сталого розвитку:

- Громадські сади - учні можуть співпрацювати з місцевими організаціями для створення громадського саду, який пропагує сталі практики, такі як компостування, органічне садівництво та збереження води.
- Місцева продовольча система - учні можуть дізнатися про вплив транспортування продуктів харчування на навколишнє середовище та співпрацювати з місцевими фермерами та постачальниками продуктів харчування для створення сталої продовольчої системи у своїй громаді.
- Оцінка впливу на навколишнє середовище - учні можуть провести оцінку впливу на навколишнє середовище прилеглої природної території, щоб зрозуміти вплив людської діяльності на екосистему та розробити стратегії для пом'якшення цього негативного впливу.
- Вивчення водозбірного басейну - учні можуть вивчати місцевий водозбірний басейн, щоб зрозуміти, як діяльність людини впливає на якість води, і розробити стратегії захисту та відновлення водозбірного басейну.
- Оцінка впливу зміни клімату - учні можуть вивчати місцеві наслідки зміни клімату, такі як підвищення рівня моря, екстремальні погодні явища та зміни в біорізноманітті, а також розроблять стратегії для пом'якшення цих наслідків та адаптації до них.

- Проектування сталих будівель - учні можуть спроектувати і побудувати стійку структуру, таку як зелений дах або пасивний сонячний будинок, це допоможе їм зрозуміти принципи сталої архітектури і продемонструвати потенціал для практики сталого будівництва.

Навчання на основі проектів

Навчання на основі проектів - ще один ефективний підхід до викладання та вивчення сталого розвитку. Воно дає змогу залучити учнів до вирішення реальних проблем і сприяє глибшому розумінню питань сталого розвитку. Нижче наведено кілька кроків, яких слід дотримуватися для впровадження проектного навчання у викладання/навчання сталості.

По-перше, визначте виклик або проблему сталого розвитку в громаді, над якою можуть попрацювати учні. Це може бути програма скорочення відходів, проект громадського саду або ініціатива з енергозбереження. Виклик має бути актуальним для життя учнів і пов'язаний з їхніми інтересами та цінностями.

Далі сформуйте групи учнів і доручіть їм працювати над конкретними аспектами проекту. Наприклад, одна група може зосередитися на дослідженні та зборі даних, а інша - на розробці та впровадженні. Це допоможе учням розвинути різні навички та ефективно співпрацювати.

Потім надайте учням вказівки та підтримку протягом усього проекту. Це може включати надання доступу до ресурсів, сприяння проведенню групових зустрічей та надання зворотного зв'язку щодо роботи , яку виконують учні. Важливо заохочувати учнів брати на себе відповідальність за свої проекти та спільно приймати рішення.

Під час проекту також важливо включити концепції та принципи сталого розвитку в навчальний процес. Це може включати навчання учнів про сталий дизайн, відновлювані джерела енергії, екологічні системи та питання соціальної справедливості, пов'язані зі сталим розвитком. Важливо надати учням можливість поміркувати над тим, як їхній проєкт сприяє сталому розвитку та позитивним змінам у їхній громаді.

Нарешті, заохочуйте учнів ділитися своїми напрацюваннями з ширшою спільнотою. Це може включати проведення громадського заходу або створення веб-сайту для демонстрації свого проекту. Ділячись своїми напрацюваннями, учні можуть підвищити обізнаність щодо питань сталого розвитку та надихнути інших до дій.

Ось кілька прикладів проєктного навчання у викладанні сталого розвитку:

- Проект зі скорочення відходів - учні можуть розробити та впровадити програму зі скорочення відходів у своїй школі чи громаді, яка може включати переробку, компостування та зменшення споживання одноразового пластику.

- Проект з відновлюваної енергетики - учні можуть розробити та реалізувати проект з відновлюваної енергетики, наприклад, встановити сонячні панелі або вітряки, щоб зменшити залежність громади від невідновлюваних джерел енергії.
- Проект зі сталого транспорту - учні можуть розробити та реалізувати проект зі сталого транспорту, наприклад, програму спільного використання велосипедів або кампанію спільного використання автомобілів, щоб зменшити вуглецевий слід транспорту у своїй громаді.
- Проект зі сталого сільського господарства - учні можуть розробити та реалізувати проект зі сталого сільського господарства, наприклад, пермакультурний сад або гідропонну систему, щоб сприяти місцевому виробництву продуктів харчування та зменшити вплив промислового сільського господарства на навколишнє середовище.
- Проект нульових відходів - учні можуть розробити та реалізувати проект нульових відходів, наприклад, програму компостування або ініціативу з багаторазового використання упаковки, щоб зменшити кількість відходів, що утворюються в їхній громаді.
- Проект з енергоефективності - учні можуть провести енергоаудит своєї школи або громади та розробити стратегії для підвищення енергоефективності, наприклад, встановити енергоефективне освітлення або модернізувати ізоляцію.

Як використовувати нові технології у викладанні/навчанні сталого розвитку

Сталий розвиток стає дедалі важливішим питанням сьогодення. Оскільки діяльність людини спричиняє екологічні проблеми в усьому світі, обізнаність щодо потенціалу сталого розвитку зростає, а освіта на цю тему набуває все більшого значення. Стрімкий розвиток технологій змінює інструменти та методи, що використовуються в освіті, і пропонує різні варіанти покращення навчального процесу, особливо з точки зору сталого розвитку. У цьому документі ми надамо пропозиції щодо того, як нові технології можуть бути використані в навчальному процесі з огляду на сталий розвиток. Використання цифрових інструментів у навчальному процесі зростало протягом останніх двох десятиліть, причому як у розвинених країнах, так і в країнах, що розвиваються. Ця тенденція стала ще більш помітною як під час, так і одразу після пандемії COVID-19, яка прискорила і без того помітні зміни в тому, як вчителі та учні використовують технології в освіті, і підштовхнула більшість закладів до значних інвестицій у свої ІКТ-системи. Існує кілька способів використання технологій у навчанні: платформи, смарт-дошки, відеоігри, відео, додатки тощо. За визначенням, освітні ІКТ передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітніх цілях. Прикладами освітніх ІКТ є використання камер для відеоконференцій, додатків для відеозустрічей, платформ для управління навчанням, ігрових додатків, цифрових дошок, комунікаційних дошок/інструментів для обговорення, ноутбуків, планшетів і проекторів, комунікаційних додатків, дослідницьких платформ, програмного забезпечення для презентацій і дизайну та інших інтерактивних онлайн-інструментів як для учнів, так і для вчителів.

Як використовувати нові технології у викладанні/навчанні сталого розвитку

Наприклад, відеоігри можуть бути присвячені розумному використанню ресурсів, створенню платформи з інформацією про забруднення повітря тощо. Крім того, використання технологій в освіті зробило великий крок вперед, особливо в останні роки. Такі інструменти, як смарт-дошки, відеоігри, відеоролики, додатки, віртуальна реальність та багато інших можливостей можуть бути використані для покращення навчального процесу учня. Крім того, процес навчання про сталий розвиток можна збагатити, використовуючи технології, які забезпечують легкий доступ до інформації та роблять процес навчання цікавим. Відеоігри можна використовувати для інформування учнів про використання сталих ресурсів, а також для того, щоб зробити процес навчання цікавим. Крім того, створення платформи, яка надає інформацію про забруднення повітря, також може полегшити учням вивчення питань сталого розвитку. Деякі з переваг технологій у навчальному процесі полягають у тому, що вони допомагають учням дізнатися про сталий розвиток, дають змогу

учням брати активну участь у навчальному процесі, роблять процес навчання цікавим і полегшують цей процес.

Цифрові інструменти для навчання можна поділити на пасивні та активні. Інтерактивні дошки - це пасивні інструменти, за допомогою яких вчителі можуть проводити презентації для своїх учнів. Натомість відеоігри - це активні інструменти, за допомогою яких учні можуть брати активну участь у навчальному процесі. Наприклад, можна створити відеогру для викладання сталого розвитку, щоб забезпечити засвоєння учнями знань про сталий розвиток. Одна конкретна відеогра може дозволити учням дізнатися про використання сталих ресурсів. Крім того, можна створити платформу в класі, щоб забезпечити активну участь учнів у навчальному процесі. Ця платформа дозволяє учням ділитися своїми ідеями щодо сталого розвитку та читати про ідеї інших учнів.

для онлайн-навчання

Ці платформи дозволяють студентам навчатися та взаємодіяти онлайн на теми сталого розвитку. Ці платформи пропонують різні ресурси, які допомагають учням у навчанні, дозволяють їм виконувати завдання та брати участь у дискусіях. Наприклад, такі платформи, як EarthEcho International, Discovery Education та Green Schools Alliance надають учням онлайн-ресурси та навчальні матеріали, за допомогою яких можна вивчати теми сталого розвитку.

Доповнена реальність

Доповнена реальність збагачує навчальний процес завдяки використанню віртуальних елементів, доданих до реального середовища. Наприклад, учні можуть дізнатися про флору і фауну певного регіону. Крім того, доповнена реальність може надавати 3D-моделі та інші візуальні інструменти, які допомагають учням краще зрозуміти складні теми. Таким чином, доповнену реальність можна використовувати, щоб допомогти учням зрозуміти питання сталого розвитку.

Мобільні

Мобільні додатки можуть допомогти учням дізнатися про проблеми сталого розвитку, а також розвинути екологічні звички. Наприклад, додаток JouleBug пропонує низку завдань, які допомагають користувачам заощаджувати енергію. За допомогою цього додатку учні можуть контролювати своє енергоспоживання вдома, практикувати енергозберігаючі звички, а також змагатися один з одним.

Вуглецевий слід: Ця програма надає користувачам інструмент для розрахунку вуглецевого сліду їхньої діяльності у повсякденному житті. Користувачі можуть розрахувати свій особистий вуглецевий слід, вибравши такі фактори, як транспорт, їжа, покупки та споживання енергії. Цей додаток можна використовувати, щоб

допомогти студентам відстежувати свій вуглецевий слід і заохочувати їх уникати екологічно шкідливої поведінки.

Добрий путівник: Ця програма допомагає користувачам досліджувати вплив багатьох продуктів на навколишнє середовище, суспільство та здоров'я. Користувачі можуть шукати, класифікувати та порівнювати продукти. Це допомагає учням дізнатися про екологічні продукти, а також розвинути екологічні звички споживання.

Eco Race: це гра, в якій користувачі змагаються за захист навколишнього середовища. Користувачі виконують низку завдань, які включають такі теми, як енергозбереження, збереження води, переробка відходів та збереження природних ресурсів. Цей додаток можна використовувати, щоб допомогти учням дізнатися про проблеми сталого розвитку та продемонструвати екологічно дружню поведінку.

Додаток Eco Challenge: це додаток, який допомагає учням практикувати екологічно дружню поведінку у повсякденному житті. Це гра, яка допомагає користувачам набути екологічних звичок і відстежувати свої дії. Користувачі виконують низку завдань на такі теми, як енергозбереження, збереження води, скорочення відходів та збереження природних ресурсів, і заробляють бали за виконання цих завдань. Цей додаток може бути використаний, щоб допомогти учням дізнатися про питання сталого розвитку та практикувати екологічно безпечну поведінку.

3D-принтери

3D-принтери можна використовувати, щоб зробити питання сталого розвитку більш зрозумілими, даючи учням можливість наочно продемонструвати їх у відчутний спосіб. Наприклад, учні можуть використовувати 3D-принтери для виготовлення предметів з переробленого пластику, щоб краще зрозуміти, як можна переробляти пластикові відходи.

Віртуальна

Віртуальну реальність також можна використовувати, щоб дати учням глибше розуміння сталого розвитку. Наприклад, за допомогою технології віртуальної реальності учні можуть мандрувати віртуальним світом і краще розуміти вплив таких проблем, як забруднення довкілля чи зміна клімату.

WWF Вільні річк: Цей додаток допомагає учням зрозуміти екосистеми річок та їх сталий розвиток. Учні дізнаються про форми життя в річках, загальне значення річок, а також досліджують їхній вплив на навколишнє середовище.

EcoVerse: Цей додаток допомагає учням дослідити життя лісу та зрозуміти, як працюють природні цикли. Учні відкривають для себе тварин, рослини та інші істоти, які живуть у лісі, і дізнаються про природні процеси.

HoloLAB Champions: Цей додаток допомагає учням розвивати свої лабораторні навички та розуміти питання, пов'язані зі сталим розвитком. Учні зосереджуються

на концепціях сталого розвитку під час роботи з рідинами, газами та іншими речовинами. У цьому випадку ми рекомендуємо додаток під назвою „JigSpace". Цей додаток пропонує учням інтерактивний і тривимірний досвід навчання з багатьох предметів. Він пропонує багато контенту, з особливим акцентом на стійкість. Його можна використовувати, щоб допомогти учням більш поглиблено вивчати екологічно чисті практики, відновлювані джерела енергії, вуглецевий слід та інші теми сталого розвитку.

Платформи соціальних мереж

Платформи соціальних мереж можна використовувати як інструмент для навчання та залучення молоді загалом і молодих працівників зокрема. Наприклад, слідкуючи за хештегами сталого розвитку в Instagram, вони можуть ділитися та обговорювати контент, пов'язаний зі сталим розвитком. Крім того, на платформах соціальних мереж можна організовувати конкурси або заходи для підвищення обізнаності про сталий розвиток.

Штучний інтелект (ШІ)

Штучний інтелект - ще одна технологія, яку можна використовувати в процесі викладання/навчання зі сталого розвитку. ШІ можна використовувати для розуміння стилів навчання студентів і відповідно до цього надавати їм навчальні матеріали, адаптовані до їхніх потреб. Крім того, штучний інтелект може аналізувати великі масиви даних, пов'язані зі сталим розвитком, і допомагати студентам краще розуміти відповідні концепції.

для співпраці онлайн

ОКТ може допомогти учням краще зрозуміти питання сталого розвитку, заохочуючи їх до спільної роботи. Однак є деякі моменти, які слід враховувати при використанні цих технологій. Наприклад, важливо правильно розробити навчальні матеріали, пов'язані зі сталим розвитком, і точно проаналізувати отримані дані. Також слід пам'ятати, що такі технології можуть призвести до непорозумінь і посилення дезінформації замість того, щоб забезпечити отримання учнями належної інформації з питань сталого розвитку. Отже, використання нових технологій у процесі викладання/навчання зі сталого розвитку може дозволити студентам активніше брати участь у вирішенні питань сталого розвитку. Однак важливо, щоб ці технології були правильно розроблені та застосовані.

ЧАСТИНА ІІ - ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ/НАВЧАННЯ В АВР

Хто повинен брати участь в АВР?

Відповідальний розвиток, який також відомий як сталий розвиток, - це підхід до економічного зростання та розвитку, який враховує соціальні, економічні та екологічні наслідки розвитку. Метою відповідального розвитку є задоволення потреб нинішнього покоління без шкоди для здатності майбутніх поколінь задовольняти свої потреби.

Відповідальний розвиток ґрунтується на принципі, що економічне зростання та розвиток не повинні відбуватися за рахунок навколишнього середовища чи соціального добробуту. Він підкреслює необхідність сталого використання ресурсів, соціальної справедливості та захисту навколишнього середовища. Він також передбачає збалансування вимог економічного розвитку зі збереженням довкілля та соціальним благополуччям.

Відповідальний розвиток вимагає співпраці та залучення всіх зацікавлених сторін, включаючи уряд, промисловість, громадянське суспільство та місцеві громади. Він передбачає цілісний та інтегрований підхід до розвитку, який враховує економічні, соціальні та екологічні аспекти розвитку.

Приклади практик відповідального розвитку включають просування відновлюваної енергетики, впровадження практик сталого сільського господарства, збереження природних ресурсів та скорочення викидів парникових газів. Відповідальний розвиток також передбачає забезпечення того, щоб розвиток приносив користь усім членам суспільства, включно з маргіналізованими та вразливими групами.

Отже, відповідальний розвиток - це підхід до економічного зростання та розвитку, який сприяє сталому розвитку, соціальній справедливості та захисту довкілля. Він передбачає збалансування економічного розвитку з екологічними та соціальними міркуваннями і вимагає співпраці та залучення всіх зацікавлених сторін.

Є кілька вагомих причин, чому хтось може захотіти взяти участь у проєкті циркулярної економіки:

1. Екологічні переваги: Циркулярна економіка - це система, яка надає пріоритет повторному використанню та переробці матеріалів, що дозволяє значно зменшити кількість утворених відходів, а також знизити викиди вуглецю. Беручи участь у проєкті циркулярної економіки, люди можуть допомогти зменшити свій вплив на навколишнє середовище і зробити свій внесок у більш стале майбутнє.
2. Економічні вигоди: Циркулярна економіка також пропонує економічні можливості. Повторно використовуючи та переробляючи матеріали, компанії та приватні особи можуть заощадити гроші на виробничих витратах і створити нові потоки доходів. Наприклад, компанія, яка повторно використовує матеріали, може

зменшити потребу в закупівлі нових матеріалів, таким чином заощаджуючи гроші на закупівлях.

3. Соціальні вигоди: Участь у проєкті циркулярної економіки також може мати соціальні переваги. Сприяючи розвитку сталої економіки, люди можуть зробити свій внесок у здоров'я та добробут своєї громади. Крім того, проекти циркулярної економіки можуть створювати нові робочі місця та підтримувати місцевий бізнес.

4. Інновації та креативність: Циркулярна економіка вимагає як інноваційних, так і креативних рішень для оптимізації використання ресурсів та мінімізації відходів. Участь у проєкті циркулярної економіки може спонукати людей мислити нестандартно та розробляти нові рішення проблем.

Загалом, участь у проєкті циркулярної економіки може мати численні переваги для окремих осіб і громад, включаючи екологічні, економічні, соціальні та інноваційні переваги.

Для досягнення успіху циркулярна економіка потребує участі широкого кола зацікавлених сторін. До цих зацікавлених сторін належать:

I. Підприємства: Бізнес відіграє ключову роль у циркулярній економіці, оскільки він відповідає за виробництво та розподіл товарів і послуг. Компанії, які впроваджують принципи циркулярної економіки, можуть зменшити кількість відходів, підвищити ефективність використання ресурсів і створити нові джерела доходу за рахунок повторного використання та переробки матеріалів.

II. Уряди: Уряди можуть відігравати вирішальну роль у просуванні та впровадженні політик і нормативно-правових актів у сфері циркулярної економіки. Вони можуть заохочувати бізнес до впровадження практик циркулярної економіки, створювати нормативні акти, що сприяють сталому використанню ресурсів, а також інвестувати в інфраструктуру циркулярної економіки.

III. Consumatori: i consumatori hanno un impatto significativo sull'economia circolare attraverso le loro decisioni di acquisto. Scegliendo prodotti realizzati con materiali riciclati o che possono essere facilmente riparati e riutilizzati, i consumatori possono contribuire a promuovere un'economia circolare.

IV. Споживачі: Споживачі мають значний вплив на циркулярну економіку через свої рішення щодо купівлі. Обираючи товари, виготовлені з перероблених матеріалів або такі, що можуть бути легко відремонтовані та використані повторно, споживачі можуть сприяти розвитку циркулярної економіки.

V. Наукові та дослідницькі установи: Наукові та дослідницькі установи можуть відігравати певну роль у розробці нових технологій і процесів, які сприяють

розвитку циркулярної економіки. Вони також можуть забезпечувати освіту та навчання щодо принципів циркулярної економіки.

VI. Неурядові організації (НУО): НУО можуть виступати за політику циркулярної економіки та підвищувати обізнаність про переваги циркулярної економіки. Вони також можуть надавати підтримку та ресурси підприємствам і урядам, які працюють над створенням циркулярної економіки.

Загалом, циркулярна економіка вимагає участі широкого кола зацікавлених сторін, включаючи бізнес, уряди, споживачів, науковців та неурядові організації. Працюючи разом, ці зацікавлені сторони можуть сприяти сталому використанню ресурсів, зменшенню відходів і створенню більш стійкої та процвітаючої економіки.

Як залучити студентів до АВР

Ця частина посібника зосереджена на тому, як набирати учасників, і має на меті надати рекомендації щодо набору „учасників" загалом, а також представити спеціальний огляд того, як набирати „студентів" як цільову групу учасників.

Залучення учасників до проєкту циркулярної економіки може охоплювати різні зацікавлені сторони і вимагає різних стратегій залежно від цілей проєкту та цільової аудиторії. Ось кілька загальних стратегій, які можуть допомогти залучити учасників:

I. **Визначте цільову аудиторію:** Першим кроком є визначення цільової аудиторії проекту циркулярної економіки. Це можуть бути підприємства, уряди, споживачі, наукові установи, неурядові організації та інші зацікавлені сторони. Знання цільової аудиторії допомагає адаптувати стратегію набору персоналу та визначити найефективніші канали зв'язку з нею.

II. **Використовуйте існуючі мережі:** Зверніться до існуючих мереж, таких як організації зі сталого розвитку, бізнес-асоціації або академічні кафедри, що займаються питаннями сталого розвитку, щоб просувати проєкт циркулярної економіки. Ці групи вже можуть мати членів, які цікавляться питаннями сталого розвитку та циркулярної економіки.

III. **Проведення інформаційних заходів:** Організовуйте такі заходи, як презентації або семінари, щоб розповісти учасникам про проєкт циркулярної економіки та його цілі. Це може бути ефективним способом залучити учасників, які цікавляться питаннями сталого розвитку та циркулярної економіки.

IV. **Використовуйте соціальні мережі та онлайн-платформи:** Використовуйте соціальні медіа-платформи, такі як Twitter, LinkedIn та Facebook, для просування проекту циркулярної економіки та залучення потенційних учасників. Діліться інформацією про проект, публікуйте оновлення та створюйте цікавий контент, який приверне увагу учасників. Ви також можете використовувати онлайн-платформи, такі як онлайн-форуми та платформи спільнот, щоб зв'язатися з людьми, які мають спільний інтерес до циркулярної економіки.

V. **Співпрацюйте з відповідними організаціями:** Співпрацюйте з відповідними організаціями, такими як НУО, торгові асоціації чи академічні установи, щоб просувати проєкт циркулярної економіки серед їхніх членів або студентів. Це може допомогти залучити учасників, які цікавляться питаннями сталого розвитку та циркулярної економіки.

VI. **Пропонуйте стимули:** Пропонуйте стимули, такі як визнання, нагороди або можливості для налагодження контактів, щоб заохотити учасників до участі в проєкті з розвитку циркулярної економіки. Це може допомогти мотивувати учасників брати участь у проекті та залишатися залученими до нього.

Залучення студентів до участі в проєкті циркулярної економіки може бути складним завданням, але є кілька ефективних стратегій, які допоможуть залучити студентів і заохотити їх до участі:

- Використовуйте існуючі мережі: Зверніться до існуючих мереж, таких як клуби сталого розвитку, екологічні організації або академічні кафедри, що займаються питаннями сталого розвитку, щоб просувати проєкт циркулярної економіки. Ці групи вже можуть мати членів, які цікавляться питаннями сталого розвитку та циркулярної економіки.
- Проведення інформаційних заходів: Організовуйте такі заходи, як презентації або семінари, щоб розповісти студентам про проєкт циркулярної економіки та його цілі. Це може бути ефективним способом залучити студентів, які цікавляться питаннями сталого розвитку та циркулярної економіки.
- Використовуйте соціальні мережі: Використовуйте соціальні медіа-платформи, такі як Twitter, Instagram та Facebook, для просування проекту циркулярної економіки та залучення студентів. Діліться інформацією про проект, публікуйте оновлення та створюйте цікавий контент, який приверне увагу студентів.
- Налагоджуйте партнерські стосунки з академічними установами: Налагоджуйте партнерські відносини з академічними факультетами, наприклад, інженерними чи бізнес-школами, щоб популяризувати проєкт циркулярної економіки серед їхніх студентів. Це може допомогти залучити студентів, які зацікавлені в застосуванні своїх навичок для вирішення реальних проблем сталого розвитку.
- Пропонуйте заохочення: Пропонуйте стимули, такі як зарахування курсу, стипендії або можливості для налагодження контактів, щоб заохотити студентів до участі в проєкті з циркулярної економіки. Це може допомогти мотивувати студентів брати участь у проекті та залишатися залученими до нього.

Використовуючи існуючі мережі, проводячи інформаційні заходи, використовуючи соціальні мережі, співпрацюючи з академічними установами та пропонуючи стимули, можна залучити студентів до проекту з циркулярної економіки та створити команду вмотивованих і зацікавлених людей, які захоплюються питаннями сталого розвитку та циркулярної економіки.

Якими компетенціями, кваліфікацією та досвідом повинен володіти тренер АВР?

Хоча існує багато університетів та навчальних закладів, які пропонують програми зі сталого розвитку, екології, соціальної відповідальності та суміжних дисциплін, не існує єдиної „школи", яка спеціалізується виключно на відповідальному розвитку. Однак є кілька організацій, які пропонують навчальні та сертифікаційні програми з відповідального розвитку, сталого розвитку та суміжних тем.

Наприклад, Міжнародне товариство професіоналів у сфері сталого розвитку (ISSP) пропонує програму сертифікації професіоналів у сфері сталого розвитку, яка надає особам знання та навички, необхідні для впровадження практик сталого розвитку у своїх організаціях. Глобальна ініціатива зі звітності (GRI) пропонує низку навчальних програм, що стосуються звітності зі сталого розвитку та суміжних тем. Крім того, різні неприбуткові організації, державні установи та приватні консалтингові фірми пропонують навчальні та сертифікаційні програми з питань сталого розвитку та відповідального розвитку.

Існує також багато академічних програм, які охоплюють принципи та практики відповідального розвитку. До них належать бакалаврські та магістерські програми з екології, сталого розвитку, соціальної відповідальності та суміжних дисциплін. Багато з цих програм включають курсову роботу з принципів відповідального розвитку, а також практичний досвід через стажування або дипломні проекти.

Таким чином, хоча не існує єдиної „школи", яка спеціалізується виключно на відповідальному розвитку, існує багато організацій та академічних програм, які пропонують навчання та освіту в цій сфері.

Важко визначити, в якій країні найбільше сертифікованих тренерів з циркулярної економіки або відповідального розвитку, оскільки немає централізованої бази даних або організації, яка б відстежувала цю інформацію в усьому світі. Однак є кілька країн і регіонів, які приділяють значну увагу циркулярній економіці та сталому розвитку, а отже, можуть мати вищу концентрацію сертифікованих тренерів у цій сфері.

Наприклад, у Європі, Європейський Союз поставив собі за мету досягти циркулярної економіки до 2050 року, а кілька держав-членів розробили національні стратегії та ініціативи щодо розвитку циркулярної економіки. Нідерланди, наприклад, вважаються лідером у застосуванні циркулярної економіки і впроваджують різні політики та програми для сприяння переходу до циркулярної економіки. Аналогічно, у Скандинавії такі країни, як Швеція та Данія, приділяють значну увагу питанням сталого розвитку та впроваджують різноманітні ініціативи у сфері циркулярної економіки.

В Азії, Китай поставив собі за мету стати „помірно процвітаючим суспільством" до 2021 року і включив циркулярну економіку як ключовий компонент свого плану

розвитку. Вони впроваджують різні політики та програми для просування циркулярної економіки, що, можливо, призвело до збільшення кількості сертифікованих тренерів у цій галузі.

Прийняття та просування принципів циркулярної економіки в різних регіонах і країнах відбувається по-різному, що може вплинути на кількість наявних сертифікованих тренерів. Однак цілком імовірно, що країни, які приділяють значну увагу сталому розвитку та циркулярній економіці, матимуть вищу концентрацію сертифікованих тренерів у цій галузі.

Ми узагальнюємо, що тренер з циркулярної економіки повинен мати низку компетенцій, кваліфікацій та досвіду, які дозволять йому ефективно проводити навчання та надавати підтримку окремим особам або організаціям у впровадженні принципів циркулярної економіки. Ось деякі ключові компетенції, кваліфікації та досвід, якими може володіти тренер з циркулярної економіки:

- Глибокі знання принципів циркулярної економіки: Тренер повинен мати глибоке розуміння циркулярної економіки, включаючи її концепції, принципи та практики. Це включає знання з управління ресурсами, зменшення відходів, дизайну продукції, сталого розвитку, соціальної відповідальності та екологічного менеджменту, серед інших тем.
- Освіта: Тренер з циркулярної економіки може мати вищу освіту у відповідній галузі, як-от екологія, сталий розвиток чи інженерія. Така освіта дає їм фундаментальні знання, необхідні для навчання інших принципам циркулярної економіки.
- Досвід роботи в проєктах циркулярної економіки/проєктах відповідального розвитку: Тренер повинен мати досвід роботи над проектами циркулярної економіки або впровадження принципів циркулярної економіки у власній роботі. Цей практичний досвід дає їм реальні знання, які можна використовувати для інформування учасників тренінгу.
- Сильні комунікативні та міжособистісні навички: Тренер повинен мати сильні комунікативні та міжособистісні навички, щоб ефективно передавати інформацію та взаємодіяти з учасниками. Це включає в себе вміння чітко і лаконічно доносити складні ідеї, а також вміння фасилітувати дискусії та групові вправи.
- Знання принципів навчання дорослих: Тренер повинен розуміти принципи навчання дорослих і те, як ефективно розробити та провести тренінг, що відповідає потребам учасників.
- Професійні сертифікати: Професійні сертифікати, такі як Certified® Professional з циркулярної економіки (CECP) або Certified Sustainability Professional (CSP), можуть слугувати для демонстрації прихильності тренера до циркулярної економіки та його досвіду в цій галузі.

Загалом, тренер з відповідального розвитку повинен мати глибокі знання принципів відповідального розвитку, відповідну освіту та досвід, сильні комунікативні та міжособистісні навички, знання принципів навчання дорослих та професійні сертифікати, щоб ефективно навчати та підтримувати людей чи організації у впровадженні принципів відповідального розвитку.

Як побудувати відносини між АВР та соціальним середовищем

Академія відповідального розвитку (АВР) зосереджується на навчанні людей про сталий розвиток, включаючи його екологічні, соціальні та економічні аспекти. Основна мета академії - підвищити рівень обізнаності та розуміння питань сталого розвитку, а також заохотити людей до сталої поведінки. Одним із способів досягнення цієї мети є побудова міцних відносин між академією та її соціальним середовищем, включаючи такі зацікавлені сторони, як студенти, співробітники та широка громадськість. У цьому розділі ми обговоримо, як будувати ці відносини в реальному середовищі та на віртуальних платформах.

Побудова міцних відносин між АВР та її соціальним оточенням є важливою для досягнення цілей сприяння сталому розвитку та створення позитивних змін у громаді. Для того, щоб побудувати успішні відносини між академією та її соціальним середовищем, необхідно зробити кілька кроків.

Першим кроком у побудові міцних відносин є **визначення стейкхолдерів**. Стейкхолдери - це окремі особи або групи, які зацікавлені в діяльності, цілях та результатах академії. Стейкхолдерами можуть бути місцевий бізнес, члени громади, неприбуткові організації, державні установи та навчальні заклади. Визначення стейкхолдерів та розуміння їхніх інтересів і потреб має вирішальне значення для побудови ефективних відносин.

Другий крок - це **участь в інформаційно-просвітницькій роботі**. ARD має налагодити зв'язок із зацікавленими сторонами та побудувати відносини через інформаційно-просвітницьку діяльність. Академія може направляти своїх членів на громадські заходи, проводити семінари, презентації та співпрацювати з місцевими організаціями. Ці інформаційно-просвітницькі зусилля можуть допомогти підвищити обізнаність про діяльність академії та утвердити її як цінний ресурс у громаді.

Третій крок - **співпраця над проектами сталого розвитку**. Співпраця зі стейкхолдерами над проектами сталого розвитку може допомогти побудувати довіру та утвердити авторитет академії. Спільні проекти можуть включати громадські сади, ініціативи з відновлюваної енергетики та програми зі зменшення відходів. Співпраця над такими проектами може допомогти сприяти сталому розвитку та позитивним змінам у громаді.

Четвертий крок - **надання освітніх ресурсів**. Академія може запропонувати зацікавленим сторонам освітні ресурси, такі як воркшопи, семінари та курси. Ці ресурси можуть допомогти просвітити громаду щодо питань сталого розвитку та

підвищити обізнаність про місію академії. Надаючи освітні ресурси, академія може стати цінним ресурсом для громади.

П'ятий крок - **слухати відгуки**. Вислуховування відгуків від стейкхолдерів має вирішальне значення для побудови ефективних взаємовідносин. Члени академії повинні спільно розуміти потреби стейкхолдерів і включати їхні ідеї в свою діяльність. Це може допомогти сформувати в громаді почуття причетності та інвестиції в успіх академії.

Останній крок - це **регулярне спілкування**. Комунікація має вирішальне значення для побудови ефективних відносин. Академія повинна підтримувати регулярний зв'язок із зацікавленими сторонами, щоб інформувати їх про свою діяльність та прогрес. Регулярна комунікація може допомогти побудувати довіру та утвердити академію як надійний і цінний ресурс у громаді.

Нетворкінг

Нетворкінг є одним з найефективніших способів побудови відносин зі стейкхолдерами для академії. Взаємодіючи зі стейкхолдерами та іншими організаціями, академія може встановлювати партнерства, обмінюватися знаннями та створювати нові можливості для ініціатив зі сталого розвитку. Давайте обговоримо, як побудувати відносини між академією та її соціальним середовищем за допомогою нетворкінгу.

Першим кроком у побудові відносин через нетворкінг є встановлення контакту зі стейкхолдерами та організаціями. Цього можна досягти за допомогою електронної пошти, телефонних дзвінків або соціальних мереж, але часто ефективніше зустрітися особисто. Члени Академії можуть відвідувати конференції, семінари та інші заходи, щоб налагодити зв'язки із зацікавленими сторонами та дізнатися про їхню роботу. Важливо підходити до такої взаємодії зі щирим інтересом до вивчення та побудови відносин, а не з метою просування власних ініціатив Академії.

Другий крок - будувати відносини зі стейкхолдерами та організаціями, створюючи цінність. Цього можна досягти, обмінюючись знаннями та ресурсами, співпрацюючи над проектами та підтримуючи ініціативи один одного. Наприклад, академія може ділитися дослідженнями чи даними, що стосуються тем сталого розвитку, пропонувати експертизу в певній галузі або надавати ресурси, такі як набори інструментів чи навчальні матеріали. Надаючи цінність зацікавленим сторонам, академія може зарекомендувати себе як надійний партнер і побудувати взаємовигідні відносини.

Третій крок - підтримувати і зміцнювати відносини з часом. Цього можна досягти, підтримуючи зв'язок зі стейкхолдерами за допомогою регулярної комунікації, наприклад, інформаційних бюлетенів, оновлень та публікацій у соціальних мережах. Академія також може організовувати заходи, такі як семінари або круглі столи, щоб

об'єднати стейкхолдерів і сприяти співпраці. Важливо прислухатися до відгуків та пропозицій зацікавлених сторін і відповідно адаптувати підхід академії.

Четвертий крок - це використання відносин, побудованих завдяки нетворкінгу, для просування ініціатив зі сталого розвитку. Це може включати співпрацю щодо адвокації змін у політиці або обміну ресурсами та знаннями. Працюючи разом, академія та її зацікавлені сторони можуть досягти більшого впливу та прискорити прогрес у досягненні цілей сталого розвитку.

Цифрова комунікація

Першим кроком у побудові відносин між АВР та її соціальним середовищем у цифровому просторі є створення потужної присутності в Інтернеті. Це передбачає створення зручного для навігації вебсайту, який надає актуальну інформацію про програми, діяльність та ініціативи академії. Веб-сайт також повинен містити такі ресурси, як статті, відео та вебінари, які навчають відвідувачів питанням сталого розвитку та надихають їх до дій. Крім того, академія повинна створити акаунти в соціальних мережах на таких популярних платформах, як Facebook, Twitter та Instagram, щоб охопити ширшу аудиторію та взаємодіяти зі стейкхолдерами.

Другий крок - використання цифрових платформ для комунікації зі стейкхолдерами та збору відгуків. Це передбачає створення онлайн-опитувань і форумів для збору думок і пропозицій від студентів, співробітників і широкої громадськості. Академія також повинна використовувати соціальні мережі, щоб ділитися оновленнями та новинами щодо подій та ініціатив, пов'язаних зі сталим розвитком, а також відповідати на запитання та занепокоєння стейкхолдерів. Підтримуючи відкритий і прозорий канал комунікації, академія може побудувати довіру і сприяти формуванню почуття спільності серед своїх стейкхолдерів.

Третій крок - використання цифрових платформ для демонстрації досягнень та впливу академії у сфері сталого розвитку. Це передбачає створення тематичних досліджень і звітів, які висвітлюють ініціативи академії у сфері сталого розвитку та їхні результати. Цими звітами можна ділитися на веб-сайті академії та в соціальних мережах, а також з місцевими ЗМІ. Демонструючи свій вплив на навколишнє середовище та громаду, академія може побудувати свою репутацію лідера у сфері сталого розвитку та залучити більше зацікавлених сторін до своїх програм та ініціатив.

Ще одним важливим аспектом побудови відносин між академією та її соціальним середовищем у цифровому просторі є забезпечення послідовності та узгодженості повідомлень академії з її цілями сталого розвитку. Це означає, що веб-сайт академії, акаунти в соціальних мережах та інші цифрові канали повинні просувати одні й ті ж повідомлення та цілі. Така узгодженість не лише допомагає побудувати довіру та авторитет серед зацікавлених сторін, але й посилює прихильність академії до сталого розвитку.

Надання можливостей для залучення та участі - це також спосіб побудови відносин між АВР та її соціальним середовищем у цифровому просторі. Цього можна досягти за допомогою онлайн-заходів, вебінарів та семінарів, які пропагують сталу поведінку та надають інформацію на теми, пов'язані зі сталим розвитком. Академія також може надавати такі ресурси, як набори інструментів, путівники та посібники, які можуть допомогти зацікавленим сторонам впроваджувати сталі практики у повсякденному житті. Надаючи можливості для залучення та участі, академія може сформувати у стейкхолдерів почуття причетності та інвестиції, що є критично важливим для досягнення сталого розвитку.

Для академії також важливо використовувати цифрові платформи для просування різноманітності, рівності та інклюзії. Це означає, що академія повинна охоплювати недостатньо представлені групи з наміром і забезпечувати, щоб її програми та ініціативи були доступними та інклюзивними. Академія може використовувати цифрові платформи, щоб продемонструвати розмаїття своїх стейкхолдерів і підкреслити внесок людей з усіх верств суспільства. Пропагуючи різноманітність, справедливість та інклюзивність, академія може побудувати більш міцне та стійке соціальне середовище, яке буде краще підготовлене до вирішення проблем сталого розвитку.

Нарешті, АВР має використовувати цифрові платформи для просування інновацій та співпраці. Це передбачає використання технологій для створення нових та інноваційних рішень проблем сталого розвитку, а також співпрацю із зацікавленими сторонами з різних секторів і дисциплін для розробки комплексних і цілісних підходів до сталого розвитку. Академія може використовувати цифрові платформи, щоб ділитися своїми дослідженнями та інноваціями з широкою спільнотою, а також сприяти співпраці та обміну знаннями між різними зацікавленими сторонами. Просуваючи інновації та співпрацю, академія може сприяти прискоренню прогресу на шляху до сталого майбутнього.

Як відстежувати прогрес учасників АВР та перевіряти ефективність заходів

Моніторинг прогресу навчання є важливим аспектом освіти та тренінгів, оскільки він дозволяє тренерам оцінити, чи здобувають учні/учасники знання та навички, яких вони потребують. Ось кілька кроків, які ви можете зробити для моніторингу прогресу навчання:

1. **Встановіть чіткі навчальні цілі:** Перед початком будь-якої навчальної програми важливо встановити чіткі навчальні цілі, які окреслюють те, чого очікується досягти від учнів. Ці цілі мають бути вимірюваними та конкретними, щоб можна було відстежувати прогрес у часі.

    - Розвивати розуміння принципів сталого розвитку: Учні повинні розвинути розуміння ключових принципів сталого розвитку та їхньої важливості для відповідального розвитку.
    - Аналізувати вплив розвитку на довкілля: Учні повинні вміти аналізувати вплив різних проектів розвитку на навколишнє середовище та визначати різні способи мінімізації негативних наслідків і сприяння сталому розвитку.
    - Визначити соціальні та економічні проблеми, пов'язані з розвитком: Учні повинні вміти визначати соціальні та економічні проблеми, пов'язані з розвитком, такі як нерівність, бідність і доступ до ресурсів.
    - Розробляти стратегії відповідального розвитку: Учні повинні вміти розробляти стратегії відповідального розвитку, які враховують екологічні, соціальні та економічні чинники.
    - Розуміти роль зацікавлених сторін у відповідальному розвитку: Учні повинні вміти визначати та розуміти ролі та обов'язки різних зацікавлених сторін у відповідальному розвитку, включаючи уряд, промисловість та місцеві громади.
    - Розвивати навички спілкування та співпраці: Учні повинні розвивати навички спілкування та співпраці, які дозволять їм ефективно працювати з іншими задля сприяння відповідальному розвитку.
    - Застосовувати етичні принципи до розвитку: Учні повинні вміти застосовувати етичні принципи до проектів розвитку, такі як чесність, справедливість і повага до прав людини.

2. **Використовуйте формувальне оцінювання:** Формувальне оцінювання - це оцінювання, яке проводиться під час навчального процесу з метою визначення сфер, де учні можуть потребувати додаткової підтримки або навчання.

- Вікторини або перевірка знань: Їх можна використовувати для оцінки ступеня розуміння учнями принципів сталого розвитку, впливу на навколишнє середовище, соціальних та економічних питань, пов'язаних з розвитком, а також етичних принципів.

- Тематичні дослідження: Вони можуть бути використані для моделювання реальних сценаріїв і спонукають учнів застосовувати свої знання та навички для вирішення проблем, пов'язаних з відповідальним розвитком.

- Групові дискусії: Їх можна використовувати для розвитку навичок співпраці та критичного мислення, а також для заохочення учнів ділитися своїми поглядами та досвідом, пов'язаними з відповідальним розвитком.

- Вправи на рефлексію: Їх можна використовувати для заохочення учнів до рефлексії власного навчального прогресу та визначення сфер, де їм може знадобитися додаткова підтримка чи інструктаж.

- Взаємне оцінювання: Їх можна використовувати, щоб заохотити учнів надавати зворотний зв'язок і підтримку один одному, а також розвивати навички конструктивної критики.

3. **Надавайте регулярний зворотний зв'язок:** Надавайте учням регулярний зворотний зв'язок щодо їхнього прогресу, який має включати як позитивний відгук, так і конструктивну критику. Цей зворотний зв'язок має бути конкретним і дієвим, щоб учні знали, що їм потрібно зробити, щоб покращити свої результати.

    - Будьте конкретними: Надаючи зворотній зв'язок, конкретизуйте, що учень робить добре, а що йому, можливо, потрібно вдосконалити. Уникайте загальних коментарів на кшталт „гарна робота" або „потребує доопрацювання", натомість наводьте конкретні приклади та пропозиції щодо вдосконалення.

    - Використовуйте різноманітні методи зворотного зв'язку: Використовуйте різноманітні методи зворотного зв'язку, такі як письмовий, усний та зворотний зв'язок від однолітків, щоб учні отримували зворотний зв'язок у різних форматах і з різних точок зору.

    - Встановіть чіткі очікування: З самого початку проекту чітко визначте, чого учні мають очікувати від зворотного зв'язку. Повідомте учням, як часто вони отримуватимуть зворотній зв'язок, на які види зворотного зв'язку вони можуть розраховувати і за якими критеріями ви будете оцінювати їхній прогрес.

    - Своєчасно надавайте зворотній зв'язок: Надавайте зворотний зв'язок вчасно, в ідеалі - протягом кількох днів після завершення завдання чи проекту. Це

допомагає учням залишатися зацікавленими та мотивованими, а також дозволяє їм вчасно вносити корективи у свою роботу.

- Використовуйте підхід, заснований на сильних сторонах: Надаючи зворотний зв'язок, зосередьтеся на сильних сторонах учня, а також на сферах, які потребують потенційного вдосконалення. Допоможіть учням визначити, що вони роблять добре, і заохочуйте їх розвивати ці сильні сторони у своїй подальшій роботі.
- Заохочуйте самоаналіз: Заохочуйте учнів розмірковувати про власний прогрес і визначати сфери, в яких їм може знадобитися додаткова підтримка чи інструкції. Надайте учням можливість ставити запитання, а також звертатися за роз'ясненнями щодо зворотного зв'язку.

4. **Використовуйте підсумкове оцінювання:** Підсумкове оцінювання - це оцінювання, яке проводиться наприкінці навчальної програми з метою оцінювання загальної успішності учня.
    - Іспити: Іспити з декількома варіантами відповідей або есе можна використовувати для оцінки ступеня розуміння учнем ключових концепцій і теорій, пов'язаних з відповідальним розвитком.
    - Презентації: Учні можуть створювати презентації, щоб продемонструвати своє розуміння конкретних тем відповідального розвитку, таких як сталий розвиток або соціальна справедливість.
    - Проекти: Такі проекти, як дослідницькі роботи або тематичні дослідження, можуть бути використані для оцінки здатності учнів застосовувати концепції та теорії відповідального розвитку в реальних ситуаціях.
    - Портфоліо: Портфоліо можна використовувати для оцінки прогресу учнів у часі, воно може містити приклади їхніх робіт, роздуми про їхній прогрес, а також відгуки від тренерів та колег.
    - Симуляції: Моделювання можна використовувати для оцінки здатності учнів застосовувати концепції та теорії відповідального розвитку в змодельованому реальному середовищі.
    - Оцінювання ефективності: Оцінювання результатів, наприклад, рольові ігри або дебати, можуть бути використані для оцінки здатності учня застосовувати концепції та теорії відповідального розвитку в практичному середовищі.
5. **Заохочуйте самоаналіз:** Заохочуйте учнів рефлексувати над власним навчальним прогресом і визначати сфери, в яких, на їхню думку, вони могли б отримати користь від додаткової підтримки чи інструктажу. Це може допомогти учням взяти на себе відповідальність за власне навчання, а також розвинути навички самокерованого навчання.

- Журнали: Учні можуть вести щоденник, в якому вони відображають власне навчання та досвід, пов'язаний зі сталим розвитком. Це може включати роздуми про власне ставлення та поведінку, а також спостереження щодо ширшого соціального та екологічного контексту.
- Групові дискусії: Групові дискусії можна використовувати для заохочення учнів ділитися своїми думками та поглядами на сталий розвиток, а також для того, щоб кинути виклик припущенням і переконанням один одного.
- Запитання для рефлексії: Запитання для рефлексії можуть бути включені в завдання або оцінювання, щоб заохотити учнів критично осмислити власне навчання та досвід, пов'язаний зі сталим розвитком.
- Рольові ігри: Рольові ігри можна використовувати, щоб заохотити учнів поставити себе на місце інших і поміркувати над власним ставленням і поведінкою, пов'язаною зі сталим розвитком.
- Відгуки однолітків: Зворотній зв'язок з колегами можна використовувати для заохочення учнів до рефлексії власної роботи та отримання конструктивних відгуків від своїх колег.
- Ментальне картографування: Ментальне картографування можна використовувати як візуальний інструмент, що допомагає учням рефлексувати над власним навчанням та досвідом, пов'язаним зі сталим розвитком.

Дотримуючись цих кроків, ви зможете ефективно відстежувати прогрес у навчанні та гарантувати, що учні здобувають необхідні їм знання та навички.

Як просувати та комунікувати результати АВР

Розуміння цільової аудиторії має вирішальне значення для забезпечення ефективності повідомлень. Визначте зацікавлені сторони, які були б зацікавлені в результатах, отриманих Академією відповідального розвитку, наприклад, державні установи, неурядові організації, академічні інституції, галузеві партнери та широка громадськість. Визначивши цільову аудиторію, АРР може адаптувати свої повідомлення та канали комунікації, щоб досягти її більш ефективно.

Комунікаційний план має важливе значення для забезпечення чіткості та послідовності повідомлень АВР. Він має включати ключові повідомлення, канали комунікації та графік поширення результатів академії. Розробивши комунікаційний план, АВР може гарантувати, що всі зацікавлені сторони отримають послідовне і своєчасне повідомлення.

Платформи соціальних мереж, такі як Twitter, LinkedIn і Facebook, є потужними інструментами для обміну новинами та взаємодії із зацікавленими сторонами. АВР може використовувати соціальні мережі, щоб ділитися своїм контентом і брати участь у дискусіях на тему сталого розвитку. Використовуючи соціальні мережі, АВР може охопити ширшу аудиторію та підвищити залученість до своїх повідомлень.

Організація заходу для оприлюднення результатів, досягнутих академією, може викликати зацікавленість та ажіотаж серед різних зацікавлених сторін. Захід може бути як фізичним, так і віртуальним, залежно від цільової аудиторії. АВР може запросити на захід ключових стейкхолдерів, таких як урядовці, неурядові організації, галузеві партнери та лідери громад, щоб вони взяли в ньому участь.

Написання статей і прес-релізів - це ефективний спосіб поділитися результатами, яких досягла академія, зі ЗМІ та широкою громадськістю. АВР має використовувати чітку та лаконічну мову для передачі своїх ключових повідомлень. Публікуючи статті та прес-релізи, АВР може підвищити обізнаність про роботу академії та викликати інтерес серед зацікавлених сторін.

Співпраця є ключовим фактором сприяння сталому розвитку. АВР може працювати з такими партнерами, як неурядові організації, галузеві партнери та академічні установи, щоб просувати результати роботи академії та залучати ширшу аудиторію. Співпрацюючи з партнерами, АВР може використовувати свої мережі та ресурси, щоб посилити свої повідомлення.

Мультимедійний контент, такий як відео, інфографіка та анімація, може допомогти донести складні ідеї у більш доступний спосіб. АВР може використовувати ці інструменти, щоб зробити свій контент більш привабливим і таким, що легко

поширюється. Використовуючи мультимедіа, АВР може посилити вплив своїх повідомлень і охопити ширшу аудиторію.

Відповідний веб-сайт є важливим інструментом для інформування про результати роботи академії. АВР може використовувати його, щоб ділитися своїми ключовими повідомленнями, демонструвати проекти та надавати ресурси для зацікавлених сторін. Створивши відповідний веб-сайт, АВР може забезпечити доступність своїх повідомлень для широкого кола зацікавлених сторін.

Взаємодія з політиками є важливим аспектом просування відповідального розвитку. АВР може ділитися результатами, отриманими академією, з політиками, щоб інформувати їх про політичні рішення та сприяти розвитку сталих практик. Взаємодіючи з політиками, АВР може гарантувати, що робота академії матиме довготривалий вплив.

Для демонстрації впливу роботи академії можна використовувати тематичні дослідження. АВР може використовувати їх, щоб розповісти історії про людей та громади, які отримали користь від програм академії. Розробляючи тематичні дослідження, АВР може продемонструвати відчутні переваги відповідального розвитку та викликати інтерес серед зацікавлених сторін.

Вебінари - це чудовий спосіб взаємодіяти зі стейкхолдерами, які не мають змоги відвідувати фізичні заходи. АВР може використовувати вебінари, щоб ділитися новинами про роботу академії та брати участь у дискусіях на тему сталого розвитку. Організовуючи вебінари, АВР може охопити ширшу аудиторію та викликати інтерес до роботи академії.

Інструменти візуалізації даних, такі як графіки та діаграми, також можуть бути використані, щоб допомогти передати складні дані у більш доступний спосіб. АВР може використовувати їх, щоб продемонструвати вплив роботи академії та виділити ключові тенденції. Використовуючи візуалізацію даних, АВР може зробити свої повідомлення більш привабливими та посилити їхній вплив.

Відгуки учасників та бенефіціарів можуть допомогти побудувати довіру, а це додає впевненості в результатах, досягнутих академією. АВР може використовувати їх, щоб підкреслити вплив роботи академії та продемонструвати переваги відповідального розвитку. Ділячись відгуками, АВР може додати людського елементу до своїх повідомлень і продемонструвати реальний вплив роботи академії.

Переклад контенту кількома мовами може також сприяти розширенню його охоплення ширшої аудиторії та підвищенню рівня залученості до меседжів АВР. АВР має визначити мови, які є найбільш релевантними для його цільової аудиторії, і забезпечити точний переклад контенту. Перекладаючи контент, АВР може забезпечити доступність своїх повідомлень для ширшого кола зацікавлених сторін.

Місцеві ЗМІ можуть допомогти підвищити обізнаність про роботу академії серед широкої громадськості. АВР може звертатися до місцевих газет, радіостанцій і телевізійних мереж, щоб ділитися новинами про роботу академії та брати участь у дискусіях про сталий розвиток. Співпрацюючи з місцевими ЗМІ, АВР може викликати інтерес до роботи Академії та підвищити її впізнаваність.

Семінари - це чудовий спосіб залучити зацікавлені сторони до обговорення питань сталого розвитку. АВР може використовувати їх, щоб забезпечити навчання та ресурси для учасників, а також продемонструвати вплив роботи академії. Проводячи воркшопи, АВР може залучати зацікавлені сторони до змістовних розмов і викликати інтерес до сталого розвитку.

Сторітелінг є потужним інструментом для комунікації впливу роботи академії. АВР може використовувати історії, щоб показати людей і громади, які отримали користь від програм академії, а також продемонструвати реальний вплив сталого розвитку. Використовуючи сторітелінг, АВР може створити зв'язок зі своєю аудиторією та викликати інтерес до роботи Академії.

Університети слід розглядати як важливих партнерів у просуванні сталого розвитку. АВР може співпрацювати з університетами, щоб ділитися результатами роботи академії та брати участь у різних дослідницьких проектах. Розвиваючи партнерські стосунки з університетами, АВР може використовувати їхній досвід і ресурси для посилення своїх меседжів.

Висвітлення ключових досягнень та впливу роботи академії має важливе значення для просування її успіху. АВР може використовувати метрики та дані, щоб продемонструвати відчутні переваги сталого розвитку та роль академії в їх досягненні. Висвітлюючи ключові досягнення та їхній вплив, АВР може продемонструвати цінність роботи академії та викликати інтерес серед зацікавлених сторін.

Вимірювання прогресу та звітування про нього є важливими для забезпечення постійного успіху роботи академії. АВР повинна використовувати метрики і дані для відстеження прогресу в досягненні своїх цілей і звітування про свої досягнення перед зацікавленими сторонами. Вимірюючи та звітуючи про свій прогрес, АВР може забезпечити підзвітність та продемонструвати постійний вплив роботи академії.

Партнерство з молодіжними організаціями, які поділяють схожі цілі та цінності, може допомогти розширити охоплення меседжів академії. АВР має співпрацювати з такими організаціями, як студентські асоціації, молодіжні ради та екологічні клуби, щоб організовувати заходи та ділитися новинами про роботу академії.

Молоді люди та волонтери часто зацікавлені в можливості зробити щось корисне для своїх громад і зробити внесок у справу, в яку вони вірять. АВР може запропонувати волонтерські можливості, які відповідають цілям і цінностям академії, а також

забезпечити навчання та ресурси, щоб волонтери отримали навички та знання, необхідні для того, щоб зробити значущий внесок.

Молодь і волонтерів часто мотивують такі заохочення, як знижки, сувеніри або визнання їхнього внеску. АВР може запропонувати заохочення за участь у волонтерській діяльності або поширення повідомлень академії в соціальних мережах, конкурси та розіграші можуть бути використані для створення ажіотажу та залучення.

Програма бренд-амбасадорів може допомогти створити мережу відданих прихильників, які зможуть просувати та поширювати інформацію про роботу академії. АВР може знайти волонтерів, які захоплені місією академії, і надати їм необхідну підготовку та ресурси, щоб допомогти їм стати ефективними адвокатами.

Випускники академії мають потенціал стати потужними адвокатами організації. АВР може взаємодіяти з випускниками через інформаційні бюлетені, соціальні мережі та заходи, демонструвати історії успіху випускників та підкреслювати вплив академії на їхнє життя та кар'єру.

МОДУЛЬ 1. СУСПІЛЬСТВО ВИСОКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

СУСПІЛЬСТВО ВИСОКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Модуль присвячений ролі університету у розвитку сталих компетенцій. Під час його вивчення студенти дізнаються, що таке сталий університет, які компетенції він повинен формувати на користь майбутніх поколінь та як ці компетенції пов'язані з потребами роботодавців. На основі дослідницького навчання студенти визначать бажані види діяльності університету, а потім розроблять їх ілюстрацію відповідно до методології інтерактивних кейсів. Студенти навчаться надавати інформацію та просувати ініціативи у сфері сталого розвитку університетів у простий та доступний спосіб. Крім того, вони дізнаються, що сталий університет формує компетенції зі сталого розвитку, які наразі користуються попитом на ринку праці. Модуль також покликаний ознайомити студентів з роллю викладачів, студентів та роботодавців у спільному створенні сталого університету

назва модуля	**Університет у розвитку сталих компетенцій.**
тематична область	*Тематика цього модуля пов'язана з наступною ціллю ЦСР:* *ЦСР 4 - Інклюзивна та справедлива якісна освіта і можливості навчання впродовж життя для всіх.* *а також опосередковано:* *ЦСР 10 - Зменшення нерівності всередині країн та між ними.* *Цільова директива 8 - Стале, всеохоплююче та стійке економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх.*
цілі навчання	*Цілі навчання:* • *Слухач розумітиме, що таке компетенції сталого розвитку та їхнє значення у вищій освіті та професійному середовищі.* • *Студент визнає ролі та обов'язки різних суб'єктів (викладачів, студентів, роботодавців) у формуванні та розвитку компетенцій сталого розвитку.* • *Студент набуде навичок аналізу та оцінки того, як компетентності сталого розвитку розвиваються та впроваджуються в різних організаційних та освітніх умовах.* • *Студент розвине компетенції критичного мислення, вирішення проблем, комунікації та співпраці для підтримки ініціатив у сфері сталого розвитку.*
ключові компетенції	*компетенціясистемного мислення, нормативна компетентність, компетенціястратегічних дій та міжособистісна компетентність.*
тривалість	*Загальна тривалість: 3 місяці (12 тижнів)* *Пропонований розклад:* • *2 зустрічі з міні-лекціями (1-й та 2-й тиждень)* • *2 майстер-класи з роботодавцями (3-й та 4-й тиждень)* • *1 воркшоп з інтерактивних кейсів (тиждень 6)* • *Розробка проекту (тижні: 7-11)* • *Презентація проекту (тиждень 12)*
кількість учасників	*20*
передумови	*Модуль розрахований на тих, хто вже навчається і закінчив принаймні один семестр навчання в університеті.*
рекомендовані методи викладання	*Робота в групах (проектне навчання), кейс-стаді, майстер-клас, міні-лекції, навчання на основі дослідження, проблемне навчання.*

рекомендовані методи перевірки рівня компетентності до та після проходження модуля	Рекомендується використовувати простий претест і посттест у вигляді відкритих запитань. Рівень досягнутої компетентності також слід вимірювати щодо кінцевих результатів модуля у формі інтерактивних кейсів.
посилання	Амарал, Л. П., Мартінс, Н., & Гувейя, Ж. Б. (2015). Пошук сталого університету: Огляд. Міжнародний журнал сталого розвитку у вищій освіті, 16(2), 155-172. doi:10.1108/ijshe-02-2013-0017. Єлонек, М., & Урбанець, М. (2019). Розвиток компетенцій сталого розвитку для ринку праці: Розвідувальне якісне дослідження. Сталий розвиток, 11(20), 5716. doi: http://dx.doi.org/10.3390/su11205716 Лукман, Р., & Главич, П. (2006). Які ключові елементи сталого університету? Чисті технології та екологічна політика, 9(2), 103-114. doi:10.1007/s10098-006-0070-7 Стерлінг, С., Максі, Л. та Луна, Х. (Ред.). (2013). Сталий університет: Прогрес та перспективи (1-е вид.). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203101780

МІНІ-ЛЕКЦІЇ ЗУСТРІЧ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Міні-лекція (з модерованою дискусією) - це форма, яку слід проводити на початку модуля. Її мета - надати студентам базові знання про компетенції, які мають бути сформовані в університеті. Лекції також мають на меті заохотити студентів до творчого осмислення ролі університету у формуванні навичок, необхідних для розвитку сталого суспільства.

Назва заходу	**Яка роль університету у формуванні компетенцій, що стосуються сталого розвитку?**
Зона АВР	Компетенції сталого розвитку
Модуль АВР	Суспільство високих компетенцій
ключові компетенції	компетенція системного мислення; нормативна компетентність; міжособистісна компетентність.
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступною ціллю ЦСР: ЦСР 4 - Інклюзивна та справедлива якісна освіта і можливості навчання впродовж життя для всіх. а також опосередковано: ЦСР 10 - Зменшення нерівності всередині країн та між ними. Цільова директива 8 - Стале, всеохоплююче та стійке економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх.
цілі навчання	Мета - ознайомитися з ідеєю ролі університету в розвитку навичок, важливих для сталого розвитку.
знання	Учасник знає: • що таке компетенції сталого розвитку, • розуміти роль університету у розвитку навичок, важливих для сталого розвитку.
навички	Учасник може: • може перерахувати та визначити компетенції сталого розвитку, • критично осмислити роль університету у формуванні сталого суспільства.
компетенції	Учасник вміє: • з повагою ставитись до протилежних суджень, висловлених під час дискусій.
тривалість	2 зустрічі, по 3 години кожна
кількість учасників	1 група з 20 студентів
передумови	Ніяких передумов
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки, фліпчарт
рекомендовані методи викладання	Лекція, дискусія
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання перевірятимуться на основі практичних завдань, що виконуються наприкінці модуля, та короткого опитування після лекції.

Назва заходу	Яка роль університету у формуванні компетенцій, що стосуються сталого розвитку?
детальний план діяльності	• Вступна міні-лекція від модератора (0,5 години). • Міні-лекція (0,5 год). • Дискусія під керівництвом модератора (1-2 години). • Вікторина (0,2 год) Теми лекцій: • Перша зустріч Що таке сталі компетенції і чому вони важливі для майбутніх суспільств? Друга зустріч • Яка роль університету у формуванні сталих компетенцій?
поради для фасилітаторів	Надавайте учням можливість вибору того, що вони вивчають, як вони вивчають і як вони демонструють свої знання; заохочуйте учнів працювати разом, обговорювати і співпрацювати; заохочуйте учнів ставити запитання, досліджувати і шукати власні відповіді; залучайте учнів до практичної, експериментальної навчальної діяльності; заохочуйте учнів рефлексувати над власним навчанням. Пам'ятайте, що обговорення має бути творчим. Залежно від потреб групи, обговорення може відбуватися в малих групах або на публічному форумі. Вона може бути як під керівництвом модератора, так і під керівництвом студентів. Допускається також форма оксфордських дебатів, за умови, що їхні правила та тези, які обговорюються, будуть надані студентам заздалегідь.

МАЙСТЕР-КЛАСИ З ПРАЦІВНИКАМИ

Майстер-клас - це форма, яка повинна проводитися після того, як вже були прочитані лекції, тобто коли студенти матимуть базові знання про компетенції, які повинні бути сформовані в університеті. Під час майстер-класу студенти будуть ознайомлені з позицією роботодавців та їхнім баченням ролі університету у формуванні ключових компетенцій, необхідних для сталого розвитку суспільства.

назва діяльності	**Яким є погляд роботодавців на роль університету у формуванні компетенцій, необхідних для сталого розвитку?**
Зона АВР	Компетенції сталого розвитку
Модуль АВР	Суспільство високих компетенцій
ключові компетенції	компетенціясистемного мислення; нормативна компетентність; міжособистісна компетентність.
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 4 - Інклюзивна та справедлива якісна освіта і можливості навчання впродовж життя для всіх. а також опосередковано: ЦСР 10 - Зменшення нерівності всередині країн та між ними. DG 8 - Стале, всеохоплююче та стійке економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх .
цілі навчання	Мета - дізнатися про погляд роботодавців на роль університету в розвитку навичок, важливих для сталого розвитку.
знання	Учасник знає, якою є точка зору роботодавців: • компетенції сталого розвитку, • роль університету у розвитку навичок, важливих для сталого розвитку • роль працівників у цьому процесі.
навички	Учасник може: • критично інтерпретувати цінність співпраці між роботодавцями та університетами у формуванні компетенцій для сталого розвитку суспільства.
компетенції	Учасник вміє: • включати і поважати різні точки зору на одну і ту ж проблему.
тривалість	2 зустрічі, по 2-3 години кожна
кількість учасників	1 група з 20 студентів
передумови	Студент взяв участь у d міні-лекціях, має базові знання про компетенції сталого розвитку
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки, фліпчарт
рекомендовані методи викладання	Майстер-клас, дискусія
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі практичних завдань, виконаних наприкінці модуля.

детальний план діяльності	• Вступ до майстер-класу від модератора (0,5 години). • Презентація точки зору працівника (0,5 год). • Дебати модеруються модератором (1-2 години). Теми майстер-класів: • Перша зустріч - Чи підвищують стійкі компетенції шанси випускників на успіх на ринку і яка роль університету у їх формуванні? • Друга зустріч - Як роботодавці повинні співпрацювати з університетами для розвитку сталого суспільства?
поради для фасилітаторів	Надавайте учням можливість вибору того, що вони вивчають, як вони вивчають і як вони демонструють свої знання; заохочуйте учнів працювати разом, обговорювати і співпрацювати; заохочуйте учнів ставити запитання, досліджувати і шукати власні відповіді; залучайте учнів до практичної, експериментальної навчальної діяльності; заохочуйте учнів рефлексувати над власним навчанням. Пам'ятайте, що обговорення має бути творчим. Залежно від потреб групи, обговорення може відбуватися в малих групах або на публічному форумі. Вона може бути як під керівництвом модератора, так і під керівництвом студентів. Допускається також форма оксфордських дебатів, за умови, що їхні правила та тези, які обговорюються, будуть надані студентам заздалегідь.

ВОРКШОП ЗІ СТВОРЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ КЕЙСІВ

Воркшоп - це форма, яку варто проводити після того, як перші заходи (майстер-лекції та майстер-класи з представниками бізнесу) вже проведені, тобто коли студенти матимуть базові знання про компетенції, які мають бути сформовані в університеті. На цьому етапі студенти також мають бути ознайомлені з прикладами конкретних університетів та впроваджених в них заходів, які відповідають ідеї СУ, а також знати, де і як шукати хороші практики в цьому напрямку..

назва діяльності	Як створювати інтерактивні кейси?
Зона АВР	Компетенції сталого розвитку
Модуль АВР	Суспільство високих компетенцій
ключові компетенції	компетенціясистемного мислення; нормативна компетентність.
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 4 - Інклюзивна та справедлива якісна освіта і можливості навчання впродовж життя для всіх. а також опосередковано: ЦСР 10 - Зменшення нерівності всередині країн та між ними. Цільова директива 8 - Стале, всеохоплююче та стійке економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх.
цілі навчання	Мета полягає в тому, щоб за допомогою інтерактивних кейсів навчитися презентувати та просувати передовий досвід у сфері компетенцій сталого розвитку в університетах.
знання	Учасник знає: • як створити інтерактивний кейс, • як використовувати інтерактивний кейс у просуванні сталого розвитку
навички	Учасник може: • підготувати інтерактивний кейс.
компетенції	Учасник ефективно співпрацює та просуває належні практики та стандарти серед членів команди під час розробки концепції та реалізації інтерактивного кейс-стаді
тривалість	1 зустріч, 6 годин
кількість учасників	2 групи по 10 осіб (загалом 20)
передумови	Студент брав участь у попередніх заходах (майстер-клас та міні-лекції), має базові знання про компетенції сталого розвитку
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки, фліпчарт
рекомендовані методи викладання	Групова робота (проектне навчання), кейс-метод, навчання на основі дослідження, проблемне навчання.
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі практичних завдань, виконаних наприкінці воркшопу та наприкінці модуля.

детальний план діяльності	30 хвилин - Відкриття воркшопу, інтеграція в групи та знайомство один з одним 60 хвилин - Що робить хороше тематичне дослідження? Обговорення структури хорошого кейс-стаді, його компонентів і того, як його підготувати 90 хвилин - Мистецтво розповідати історії 60 хвилин - Метод Уолта Діснея 45 хвилин - Кейс-стаді: Що, коли, де і як - робота з шаблонами кейсів та інструментами для перегляду (Canva, Animaker, Storyboard That, подкасти, відео) 30 хвилин - Підсумки воркшопу
поради для фасилітаторів	Надавайте учням можливість вибору того, що вони вивчають, як вони вивчають і як вони демонструють свої знання; заохочуйте учнів працювати разом і співпрацювати над проектами; заохочуйте учнів ставити запитання, досліджувати і шукати власні відповіді; залучайте учнів до практичної, експериментальної навчальної діяльності; заохочуйте учнів рефлексувати над власним навчанням.

Відкриття воркшопу, інтеграція в групи та знайомство один з одним?

ЧАС:	30 хвилин
ЦІЛІ:	Створити доброзичливу та інклюзивну атмосферу для учасників. Побудувати взаєморозуміння між учасниками та фасилітаторами. Ознайомити з темою та завданнями воркшопу.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники почуваються комфортно та залучено. У групі встановлюється відчуття спільності. Учасники розуміють мету та хід воркшопу.
МАТЕРІАЛИ:	Іменні бейджики або іменні картки. Маркери та фліпчарти. Запитання-криголами (друковані або цифрові). Проектор і слайди, що представляють цілі воркшопу.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Привітання та вступ (5 хвилин):** • Фасилітатор вітає учасників і представляється. • Надайте огляд теми воркшопу: „Інтерактивні кейси зі сталого розвитку". **Вправа „Криголам" (20 хвилин):** • Поділіть учасників на малі групи або пари. • Використовуйте підказки, пов'язані зі сталим розвитком або тематичними дослідженнями (наприклад, „Розкажіть про одну ініціативу зі сталого розвитку, якою ви захоплюєтеся" або „Що спадає вам на думку, коли ви думаєте про сталий університет?"). • Попросіть учасників коротко поділитися своїми відповідями з групою. • Зберіть групу разом і попросіть волонтерів поділитися основними моментами обговорення. **Цілі та порядок денний семінару (5 хвилин):** • Презентуйте цілі та структуру семінару за допомогою слайдів або фліпчарту.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Коротко поміркуйте над вправою „Криголам": Чи допомогло це учасникам відчути себе більш згуртованими? Попросіть учасників поділитися своїми очікуваннями від семінару.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Від самого початку налаштуйтеся на позитивний та енергійний лад. Адаптуйте підказки „криголама" відповідно до культурного чи професійного контексту групи.

	Пам'ятайте про учасників, які можуть почуватися сором'язливими або нерішучими; пропонуйте їм підтримку.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте віртуальну дошку (наприклад, Miro), щоб учасники могли представитися. Проведіть „криголам" у групах за заздалегідь підготовленими підказками. Діліться порядком денним через спільний екран або цифровий документ.

Що робить хороше тематичне дослідження? Обговорення структури хорошого кейс-стаді, його компонентів і того, як його підготувати

ЧАС:	60 хвилин
ЦІЛІ:	Ознайомити учасників з ключовими елементами ефективного тематичного дослідження. Продемонструвати важливість розповіді та структури у створенні ефективних кейсів. Допомогти учасникам зрозуміти, як підготувати переконливе та змістовне тематичне дослідження.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зрозуміють основні компоненти тематичного дослідження (наприклад, вступ, контекст, проблема, рішення, результати). Учасники отримають практичні поради щодо організації інформації та її ефективного представлення. Спільне розуміння того, як тематичні дослідження можуть підтримати сталі університетські ініціативи.
МАТЕРІАЛИ:	Роздаткові матеріали або слайди з детальним описом структури хорошого кейс-стаді. Приклади тематичних досліджень (друковані або цифрові). Фліпчарти або дошки для групового мозкового штурму. Маркери, стікери або інші інструменти для нотаток та спільної роботи.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ до тематичних досліджень (10 хвилин):** • Фасилітатор пояснює мету та силу кейсів у передачі реальних рішень та викликів. • Наведіть приклади результативних тематичних досліджень, зокрема тих, що стосуються сталого розвитку в університетах. **Розбивка структури (15 хвилин):** • Обговоріть типові компоненти кейс-стаді, такі як: ◦ Вступ: Огляд теми або проекту. ◦ Передумови/контекст: Умови та причини актуальності дослідження. ◦ Постановка проблеми: Виклик або питання, яке вирішується. ◦ Рішення/підхід: Вжиті стратегії або дії. ◦ Результати/вплив: Результати, отримані уроки та наслідки. • Виділіть методи розповіді, щоб зробити кейси цікавими. **Групова робота - аналіз прикладу (20 хвилин):** • Надайте учасникам зразок тематичного дослідження. • У групах попросіть їх визначити ключові компоненти та обговорити їх: ◦ Що працює добре? ◦ Що можна було б покращити? • Групи коротко презентують свої спостереження. **Поради щодо підготовки тематичного дослідження (15 хвилин):** • Поділіться найкращими практиками пошуку, організації та представлення інформації. • Обговоріть, як адаптувати тематичне дослідження до аудиторії та мети.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Сприяти обговоренню висновків, які учасники зробили для себе із сесії. Попросіть учасників поміркувати над тим, як вони можуть застосувати цю структуру і методи до власних проектів.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Використовуйте реальні приклади, які резонують з інтересами або галузями учасників. Переконайтеся, що приклади різноманітні, щоб продемонструвати різні стилі та підходи. Заохочуйте активну участь та обговорення, щоб сесія була цікавою.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Діліться прикладами кейсів на спільному диску або платформі (наприклад, Google Docs, Miro). Використовуйте кімнати для групового аналізу. Використовуйте інструменти для спільної роботи, такі як Padlet, для групових обговорень та зворотного зв'язку.
MODULO ONLINE:	Share case study examples via a shared drive or platform (e.g., Google Docs, Miro). Use breakout rooms for group analysis. Utilize collaborative tools like Padlet for group discussions and feedback.

Мистецтво розповідати історії

ЧАС:	90 хвилин
ЦІЛІ:	Дослідити принципи ефективного сторітелінгу. Зрозуміти, як сторітелінг посилює залучення та вплив у тематичних дослідженнях. Розвинути навички учасників у створенні переконливих наративів для проектів сталого розвитку.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зрозуміють основні елементи сторітелінгу, включаючи структуру, персонажів та емоційну привабливість. Учасники створять та презентують проект наративу для тематичного дослідження, орієнтованого на сталий розвиток. Підвищення впевненості у використанні технік сторітелінгу для ефективного донесення ідей.
МАТЕРІАЛИ:	Роздаткові матеріали або слайди з принципами сторітелінгу. Приклади цікавих історій та кейсів. Шаблони розкадрування (друковані або цифрові). Фліпчарти, маркери, стікери.
	Вступ до сторітелінгу (10 хвилин): • Фасилітатор пояснює, чому сторітелінг є потужним інструментом комунікації. • Підкресліть роль історій у тому, щоб зробити абстрактні ідеї зрозумілими і такими, що запам'ятовуються. • Поділіться прикладами успішних історій, особливо в контексті сталого розвитку та університетів. **Принципи сторітелінгу (20 хвилин):** • Обговоріть ключові компоненти історії: ◦ Початок (налаштування): Представте контекст, персонажів і проблему. ◦ Середній (конфлікт): Опишіть виклики та перешкоди. ◦ Завершення (Резолюція): Презентуйте рішення, результати та отримані уроки. • Підкресліть важливість емоційного резонансу та автентичності.

ІНСТРУКЦІЯ:	**Інтерактивна вправа „Створення міні-історії" (30 хвилин):** • Попросіть учасників пригадати проект або ініціативу зі сталого розвитку, з якими вони знайомі. • У парах або малих групах проведіть їх через процес створення історії: ◦ Визначте ключових персонажів (наприклад, студентів, персонал, зацікавлені сторони). ◦ Визначте проблему або конфлікт. ◦ Окресліть кроки, зроблені для вирішення проблеми. ◦ Завершіть розповідь про вплив або результат. • Використовуйте шаблони розкадровки, щоб візуально організувати свої ідеї. **Презентації груп та зворотній зв'язок (20 хвилин):** • Кожна група презентує свою історію перед великою групою. • Сприяти конструктивному зворотному зв'язку, зосереджуючись на ясності, залученні та емоційному впливі. **Рефлексія та висновки (10 хвилин):** • Обговоріть роль сторітелінгу у створенні змістовних та переконливих кейсів. • Підсумуйте ключові техніки та заохочуйте учасників включати сторітелінг у свої проекти.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Поміркуйте про виклики та успіхи у створенні наративів. Запитайте учасників, як вони планують застосовувати сторітелінг до своїх кейсів чи роботи.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Використовуйте цікаві приклади, щоб надихнути учасників. Заохочуйте творчість і підкреслюйте, що не існує „єдиного правильного способу" розповісти історію. Підтримуйте та надавайте конкретний зворотній зв'язок під час презентацій.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте інструменти для спільної роботи, такі як Miro, для розкадровки. Проведіть групову роботу в секціях. Попросіть учасників поділитися своїми історіями за допомогою демонстрації екрана або в спільному документі.

Метод Волта Діснея

ЧАС:	60 хвилин
ЦІЛІ:	Познайомити учасників з методом Волта Діснея як інструментом для творчого вирішення проблем. Допомогти учасникам застосувати метод до тематичних досліджень, присвячених питанням сталого розвитку. Підвищити здатність учасників до критичного та творчого мислення в структурованому вигляді.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зрозуміють три перспективи методу Волта Діснея (Мрійник, Реаліст, Критик). Учасники генеруватимуть інноваційні ідеї для тематичних досліджень, орієнтованих на сталий розвиток. Учасники отримають практичний досвід застосування методу до реальних сценаріїв.

МАТЕРІАЛИ:	Роздаткові матеріали або слайди, що пояснюють метод Волта Діснея. Фліпчарти, маркери та стікери. Приклад тематичного дослідження або проблеми, пов'язаної зі сталим розвитком в університетах. Необов'язково: Простір для створення трьох спеціальних „зон" для ролей Мрійника, Реаліста та Критика.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ до методу Волта Діснея (10 хвилин):** • Поясніть передумови та мету методу. • Опишіть три перспективи: • Мрійник: Зосереджується на мозковому штурмі сміливих, інноваційних ідей. • Реаліст: Враховує практичні кроки та доцільність. • Критик: виявляє потенційні недоліки та проблеми. • Висвітліть, як цей метод можна застосувати для розробки тематичних досліджень або вирішення проблем сталого розвитку. **Групова вправа - встановлення сцени (5 хвилин):** • Розділіть учасників на малі групи (по 4-6 осіб у кожній). • Дайте кожній групі виклик або тему зі сталого розвитку, на якій вони мають зосередитися. • За бажанням, створіть фізичні зони або використовуйте віртуальні інструменти для представлення трьох ролей. **Застосування методу (30 хвилин):** • Проведіть групи через кожну перспективу: ◦ Мрійник (10 хвилин): Заохочуйте учасників до вільного мозкового штурму, зосереджуючись на креативних та амбітних ідеях, не турбуючись про їхню здійсненність. ◦ Реаліст (10 хвилин): Перейдіть до практичного мислення, обговоривши, як реалізувати ідеї, згенеровані на етапі Мрійника. ◦ Критик (10 хвилин): Критично проаналізуйте ідеї, визначте ризики, прогалини та слабкі місця, пропонуючи вдосконалення. **Презентації груп (10 хвилин):** • Кожна група презентує свої допрацьовані ідеї або структуру тематичного дослідження. • Заохочуйте інших учасників надавати конструктивні відгуки. **Рефлексія та підбиття підсумків (5 хвилин):** • Обговоріть цінність використання різних точок зору у вирішенні проблем. • Заохочуйте учасників використовувати цей метод у своїй професійній або академічній роботі.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Поміркуйте над досвідом учасників у застосуванні методу. Запитайте учасників, яка перспектива була найскладнішою чи найкориснішою і чому.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Встановіть чіткі часові рамки для кожного етапу, щоб не відставати від графіка. Заохочуйте учасників повністю прийняти кожну роль, навіть якщо вона здається неприродною на перший погляд. Будьте готові скеровувати дискусії або уточнювати питання під час роботи в групі.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте окремі кімнати для кожної групи зі спільними документами або дошками для мозкового штурму. Попросіть учасників помінятися ролями (Мрійник, Реаліст, Критик) у своїх групах. Полегшуйте перехід від однієї ролі до іншої, надаючи підказки чи нагадування під час основної сесії.

Кейс-стаді: Що, коли, де і як - робота з шаблонами кейсів та інструментами для аналізу (Canva, Animaker, Storyboard That, подкасти, відео)

ЧАС:	45 хвилин
ЦІЛІ:	Надати учасникам практичний досвід у структуруванні та створенні кейсів. Ознайомити учасників з інструментами для покращення та творчої презентації кейсів. Дати можливість учасникам розробити проект кейсу, використовуючи шаблони та інструменти.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зрозуміють практичні кроки для створення кейс-стаді. Учасники отримають практичний досвід роботи з такими інструментами, як Canva, Animaker та Storyboard That. Учасники створять проект або візуальну основу для тематичного дослідження.
МАТЕРІАЛИ:	Шаблони кейсів (друковані або цифрові). Доступ до ноутбуків або планшетів для учасників. Облікові записи або пробний доступ до таких інструментів, як Canva, Animaker та Storyboard That. Приклади завершених кейсів з використанням інструментів.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ до шаблонів та інструментів (10 хвилин):** • Коротко пояснити мету використання шаблонів та інструментів для створення кейсів. • Покажемо приклади кейсів, створених за допомогою Canva (візуальний дизайн), Animaker (анімаційний сторітелінг) та Storyboard That (розкадрування). • Надайте огляд того, як подкасти та відео можуть додати глибини та залучення до тематичного дослідження. **Практична робота - структурування тематичного дослідження (20 хвилин):** • Роздайте учасникам шаблони кейсів і допоможіть їм заповнити ключові розділи: • Що: Визначте тему та цілі. • Коли: Надайте контекст і часові рамки. • Де: Виділіть параметр або сферу застосування. • Як: Поясніть підхід, виклики та результати. • Попросіть учасників використати один інструмент (наприклад, Canva, Animaker або Storyboard That), щоб почати візуалізацію свого кейсу. **Групове обговорення та вивчення інструментів (10 хвилин):** • Попросіть кількох учасників поділитися своїми досягненнями та початковими планами. • Проведіть коротку дискусію про зручність використання та особливості інструментів. • Виділіть будь-які поради або найкращі практики для ефективного використання цих інструментів. **Підсумки та наступні кроки (5 хвилин):** • Підсумуйте важливість використання структурованих шаблонів та інструментів для покращення презентацій кейсів. • Заохочуйте учасників вивчити додаткові можливості інструментів після семінару.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Поміркуйте над досвідом роботи учасників з інструментами та шаблонами: • Який інструмент вони вважають найбільш інтуїтивно зрозумілим чи ефективним? • З якими викликами вони зіткнулися під час роботи над своїми кейсами?

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Переконайтеся, що всі учасники мають доступ до інструментів до початку сесії. Пропонуйте технічну підтримку під час практичної частини, особливо для незнайомих інструментів. Наводьте приклади, що стосуються теми сталого розвитку університетів, щоб надихнути учасників.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Поділіться шаблонами кейсів та посиланнями для доступу до інструментів до початку сесії. Використовуйте спільний доступ до екрану, щоб продемонструвати функціональність інструменту. Заохочуйте учасників працювати в секціях і ділитися екранами під час спільної роботи. Полегшуйте перехід від однієї ролі до іншої, надаючи підказки або нагадування під час основної сесії.

Підсумки семінару - осмислення отриманих знань та планування наступних кроків

ЧАС:	30 хвилин
ЦІЛІ:	Закріпити ключові висновки, зроблені під час воркшопу. Зібрати зворотній зв'язок від учасників для покращення майбутніх сесій. Надати учасникам чіткі подальші кроки для застосування їхніх нових знань та навичок.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники відчувають впевненість у застосуванні змісту воркшопу у власних проектах. Узагальнення відгуків учасників для оцінки ефективності семінару. Учасники їдуть з практичними висновками та ресурсами для подальшого навчання.
МАТЕРІАЛИ:	Фліпчарт або дошка для узагальнення ключових моментів. Форми зворотного зв'язку (друковані або електронні). Слайд або роздатковий матеріал з коротким викладом змісту воркшопу та додатковими ресурсами. Сертифікати про участь (за бажанням).
ІНСТРУКЦІЯ:	**Підбиття підсумків семінару (10 хвилин):** • Коротко підсумуємо ключові теми, розглянуті під час семінару • Підкресліть основні ідеї або тенденції, які спостерігалися під час групових вправ та обговорень. **Рефлексійна вправа (15 хвилин):** • Попросіть учасників поділитися своїми найважливішими висновками та ідеями. • Використовуйте підказки на кшталт: ◦ „Яка частина семінару була для вас найцінішою?" ◦ „Як ви плануєте використовувати те, про що дізналися сьогодні?" • За бажанням: Створіть групову інтелект-карту або візуальний підсумок відповідей. **Наступні кроки та заключне слово (5 хвилин):** • Дякуємо учасникам за активну участь та внесок. • Запропонуйте залишатися на зв'язку для подальших запитань чи підтримки.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Проаналізуйте відгуки учасників, щоб визначити сильні сторони та сфери для вдосконалення. Поміркуйте, наскільки ефективно були досягнуті цілі семінару.

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Закінчуйте на позитивній та заохочувальній ноті, щоб мотивувати учасників. Будьте готові відповісти на будь-які питання, що залишилися, або занепокоєння. Якщо можливо, після семінару надайте учасникам додаткові ресурси або узагальніть їхні відгуки.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте інструмент для спільної роботи (наприклад, Jamboard або Miro) для групової рефлексії. Поділіться посиланнями на відгуки через чат або електронну пошту. Надайте цифровий роздатковий матеріал з підсумками семінару та додатковими ресурсами.

ПРОЕКТ

Проект - це заключна форма, яка реалізується після завершення всіх попередніх заходів (міні-лекцій, майстер-класів, воркшопів). Це форма, яка дозволить застосувати отримані раніше знання до реальних життєвих ситуацій та перевірити навички на практиці.

назва діяльності	Університет - компетенції сталого розвитку - ринок праці на практиці
Зона АВР	Компетенції сталого розвитку
Модуль АВР	Суспільство високих компетенцій
ключові компетенції	компетенція системного мислення; нормативна компетентність; елементи компетентності стратегічної дії та міжособистісної компетентності.
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 4 - Інклюзивна та справедлива якісна освіта і можливості навчання впродовж життя для всіх. а також опосередковано: ЦСР 10 - Зменшення нерівності всередині країн та між ними. Цільова директива 8 - Стале, всеохоплююче та стійке економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх.
цілі навчання	Мета - застосувати на практиці набуті раніше знання та перевірити навички на практиці.
знання	Учасник знає: • як визначити найкращі практики у розвитку компетенцій зі сталого розвитку; • як описати хороші практики у цікавий спосіб, щоб опис був інформативним, привабливим, але водночас заохочував людей до подібної діяльності.
навички	Учасник може: • визначити кращі практики у розвитку компетенцій зі сталого розвитку; • описувати хороші практики в цікавій формі, щоб опис був інформативним, привабливим, але водночас заохочував людей до подібної діяльності.
компетенції	Учасник вміє: • ефективно працювати в групі під час підготовки інтерактивного кейсу.
тривалість	5 тижнів х приблизно 4 години роботи щотижня
кількість учасників	4 групи по 5 студентів у кожній
передумови	Студент брав участь у міні-лекціях, майстер-класах та воркшопах з інтерактивних кейсів; має базові компетенції зі сталого розвитку знань
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки, фліпчарт
рекомендовані методи викладання	Майстер-клас, дискусія
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі практичних завдань, виконаних наприкінці модуля.

детальний план діяльності	• Організаційна зустріч з ментором та визначення правил визначення кейсів для інтерактивного кейс-стаді (1 год.) • Пошук прикладів кейсів (1 тиждень) • Зустріч з ментором та складання списку фінальних кейсів (1 год.) • Робота в групах над інтерактивними кейсами та зустрічі з ментором (мінімум 1 раз на тиждень) (3 тижні) • Підтримка технічної команди у розробці інтерактивних кейсів (наприклад, записів, відео, подкастів) (1 тиждень) • Зустріч для підбиття підсумків роботи (2 год) Проект буде проводитися в групах по 5 студентів за постійної підтримки наставника.
поради для фасилітаторів	Надавайте учням можливість вибору того, що вони вивчають, як вони вивчають і як вони демонструють свої знання; заохочуйте учнів працювати разом і співпрацювати над проектами; заохочуйте учнів ставити запитання, досліджувати і шукати власні відповіді; залучайте учнів до практичної, експериментальної навчальної діяльності; заохочуйте учнів рефлексувати над власним навчанням.

МОДУЛЬ 2.
НУЛЬОВІ ВІДХОДИ НА ПРАКТИЦІ

НУЛЬОВІ ВІДХОДИ НА ПРАКТИЦІ

Модуль присвячений питанню „zero waste" та зміні способу організації середовища молоді за принципом 4R: refuse, reduce, reuse, recycle (відмовляйся, зменшуй, використовуй повторно, переробляй). Під час нього студенти дізнаються, що таке zero waste та принцип 4R, які дії може зробити бізнес для впровадження політики нульових відходів, які переваги дає зміна способу управління ресурсами за правилом 4R. Використовуючи дослідницький метод навчання, модуль дозволить слухачам сформулювати критичні висновки щодо того, як працює їхнє довкілля. Присвячений управлінню соціальними проектами, воркшоп розвиватиме навички управління проектами, які потім будуть відпрацьовуватися під час групової роботи з використанням хакатону як навчального інструменту. Це дозволить зміцнити соціальні компетенції: навички та розуміння у сфері комунікації, емпатії, лідерства та співпраці.

назва модуля	**Відмовляйтеся, скорочуйте, використовуйте повторно, переробляйте: живіть без відходів!**
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 11: Зробити міста інклюзивними, безпечними, стійкими та сталими ЦСР 12: Забезпечення сталих моделей споживання та виробництва ЦСР 13: Вжити невідкладних заходів для боротьби зі зміною клімату та її наслідками а також опосередковано: ЦСР 9: Розбудова стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій та стійкій індустріалізації та заохочення інновацій Цільова директива 8 - Стале, всеохоплююче та стійке економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх.
цілі навчання	Ознайомити учнів зі способом життя та можливістю проектування рішень, присутніх у їхньому оточенні, за принципом нульових відходів. студент знатиме, що таке принцип нульових відходів та концепція 4R, а також переваги їх застосування у повсякденній практиці та бізнесі. студент отримає навички управління соціальними проектами, присвяченими впровадженню безвідходних рішень в організаційному середовищі. студент розвине компетенції аналізу свого оточення, нормативної оцінки існуючих у ньому рішень, вирішення проблем, комунікації та роботи в команді
ключові компетенції	компетенція системного мислення, компетенція стратегічних дій, міжособистісна компетентність, частково нормативна компетентність
тривалість	Загальна тривалість: 3 місяці (12 тижнів) Пропонований розклад: 1 інтеграційна зустріч (1й тиждень) 4 зустрічі з міні-лекціями (2-й та 3-й тиждень) 2 майстер-класи з працівниками (4-й та 5-й тиждень) 1 воркшоп (6-й тиждень) Хакатон та груповий проект (тижні: 7-12)
кількість учасників	20

передумови	Модуль розрахований на старшокласників та студентів. Знання з питань сталого розвитку не є обов'язковими. До участі слід заохочувати громадських активістів-початківців, активістів шкільного чи студентського самоврядування.
рекомендовані методи викладання	Робота в групах (проектне навчання), майстер-клас, міні-лекції, навчання на основі дослідження, проблемне навчання.
рекомендовані методи перевірки рівня компетентності до та після проходження модуля	Рекомендується проводити простий претест і пост-тест знань у формі запитань із закритими відповідями Рівень компетентності також вимірюється шляхом оцінювання фінальних проектів, включаючи ступінь їхньої підготовки до процесу подання заявки на фінансування.
посилання	Грейсон, Д. (2007). Економічний інструмент для нульових відходів, економічного зростання та сталого розвитку. Журнал чистого виробництва, 15(13-14), 1382-1390. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2006.07.019 Єлонек, М., & Урбанець, М. (2019). Розвиток компетенцій сталого розвитку для ринку праці: Розвідувальне якісне дослідження. Сталий розвиток, 11(20), 5716. doi: http://dx.doi.org/10.3390/su11205716 Мармолехо Ребеллон, Л. Ф. (ред.). (2012). Управління відходами - інтегроване бачення. InTech. https://doi.org/10.5772/3150 Нееф'єс, К. (2000). Управління проектами та екологічна стійкість. Нееф'єс, К. (ред.). Навколишнє середовище та засоби до існування. Лондон: Oxfam Заман, А., & Ахсан, Т. (2019). Нульові відходи: Переосмислення управління відходами в майбутньому. Routledge.

МІНІ-ЛЕКЦІЇ ЗУСТРІЧ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Міні-лекція (з модерованою дискусією) - це форма, яку слід проводити на початку модуля. Її мета - надати учасникам базові знання про ідею нульових відходів та принцип 4R. Лекції також мають на меті надихнути на внесення змін у своє оточення та створення рішень у рамках концепції 4R..

назва діяльності	**4R в прямому ефірі: Refuse, Reduce, Reuse, Recycle. Що це означає в нашому житті?**
Зона АВР	Нуль відходів
Модуль АВР	Відмовляйтеся, скорочуйте, повторно використовуйте, переробляйте: життя без відходів!
ключові компетенції	компетенції системного мислення, компетенція стратегічних дій, міжособистісна компетентність, частково нормативна компетентність.
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 11: Зробити міста інклюзивними, безпечними, стійкими та сталими ЦСР 12: Забезпечення сталих моделей споживання та виробництва ЦСР 13: Вжити невідкладних заходів для боротьби зі зміною клімату та її наслідками а також опосередковано: ЦСР 9: Розбудова стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій та стійкій індустріалізації та заохочення інновацій Цільова директива 8 - Сталe, всеохоплюючe та стійкe економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх.
цілі навчання	Мета - дізнатися про значення ідеї нульових відходів та її принцип в організації життя людини та її оточення
знання	Учасник знає: • принципи концепції нульових відходів та її значення у вирішенні екологічних проблем. • роль інновацій, громадських дій та практичних стратегій у просуванні та підтримці практик безвідходного виробництва. • індивідуальні та колективні дії можуть сприяти зменшенню відходів та екологічній стійкості.
навички	Учасник може: • застосовувати принципи zero waste у своєму особистому та професійному житті, щоб мінімізувати відходи. • аналізувати та впроваджувати інноваційні рішення, які підтримують безвідходний спосіб життя. • організовувати та очолювати громадські ініціативи, які пропагують безвідходне виробництво та екологічне управління.

компетенції	Учасник скаже: • підтримувати та надихати інших на впровадження безвідходних практик • ефективно співпрацювати з іншими для розробки та впровадження сталих рішень • брати участь в інформованих дискусіях щодо глобального впливу відходів та стратегій, необхідних для його подолання
тривалість	4 зустрічі, по 1-2 години кожна
кількість учасників	1 група з 20 студентів
передумови	Ніяких передумов
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки,
рекомендовані методи викладання	Лекція, дискусія
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання перевірятимуться на основі практичних завдань, що виконуються наприкінці модуля, а також короткого опитування після кожної лекції.
детальний план діяльності	• Вступ до теми від фасилітатора (00:10 год). • Міні-лекція (00:20 год). • Дискусія модерується фасилітатором (00:20 год.). • Підсумок (00:10 год) **теми лекцій:** Перша зустріч Навіщо нам живі нульові відходи? **Друга зустріч** Які інновації нам потрібні, щоб жити без відходів? **Третя зустріч** Що ми можемо зробити, організувавши своє життя так, щоб піклуватися про планету? **Четверта зустріч** Чи самотні ми у боротьбі за планету? Будуємо громаду без відходів
Поради для фасилітаторів	Ця вправа є частиною модуля, в результаті якого учасники розроблять власні рішення з нульовим рівнем відходів, які можуть бути застосовані у їхньому середовищі (вдома, в школі, університеті, студентській організації). Лекція має привернути особливу увагу до нагальної потреби у зміні поведінки людей та організацій, що їх оточують. Пропонуються надихаючі приклади рішень, що стосуються як способу життя людини, так і способу ведення бізнесу організації. Учасників слід заохочувати ставити запитання, обговорювати, формувати власну думку. Важливо створити атмосферу довіри та свободи висловлювання: учасникам слід надати свободу вибору напряму в обговоренні, підкреслюючи при цьому основну мету заняття...

МАЙСТЕР-КЛАСИ З ПРАЦІВНИКАМИ

Майстер-клас - це форма, яку варто проводити після того, як вже проведено майстер-лекції, тобто коли учасники матимуть базові знання про ідею нульових відходів та принцип 4R. Під час майстер-класу студенти ознайомляться з поглядом роботодавців на значення політики нульових відходів у бізнесі та отримають знання про рішення, які впроваджуються в компаніях для побудови середовища, відповідального за споживання ресурсів навколо.

назва діяльності	Бізнес без відходів. Які рішення може запропонувати бізнес?
Зона АВР	Нуль відходів
Модуль АВР	Відмовляйтеся, скорочуйте, використовуйте повторно, переробляйте: живіть без відходів!
ключові компетенції	компетенція системного мислення, компетенція стратегічних дій, міжособистісна компетентність, частково нормативна компетентність
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 11: Зробити міста інклюзивними, безпечними, стійкими та сталими ЦСР 12: Забезпечення сталих моделей споживання та виробництва ЦСР 13: Вжити невідкладних заходів для боротьби зі зміною клімату та її наслідками а також опосередковано: ЦСР 9: Розбудова стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій та стійкій індустріалізації та заохочення інновацій Цільова директива 8 - Сталe, всеохоплюючe та стійке економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх.
цілі навчання	Мета - дізнатися про погляд роботодавців на значення політики „нульового заходу" в бізнесі та можливості впровадження цієї ідеї в організації.
знання	Учасник знає, якою є точка зору роботодавців: • управління відходами та їх вартість • політика нульових відходів у бізнесі • роль бізнесу як лідера в екологічних змінах • рішення, що впроваджуються в організаціях, які прагнуть зменшити споживання ресурсів
навички	Учасник може: • критично осмислювати важливість бізнесу та його зусиль у сфері поводження з відходами • визначити організаційні зусилля, спрямовані на перехід до моделі безвідходного виробництва
компетенції	Учасник вміє: • включати і поважати різні точки зору на одну і ту ж проблему. • будувати незалежні нормативні судження. • брати участь у дискусіях та висловлювати свою думку
тривалість	2 зустрічі, по 2-3 години кожна
кількість учасників	1 група з 20 студентів

передумови	Учасник брав участь у міні-лекціях, має базові знання про ідею нульових відходів та принцип 4R
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки, фліпчарт/дошка
рекомендовані методи викладання	Майстер-клас, дискусія
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі практичних завдань, виконаних наприкінці модуля.
детальний план діяльності	• Вступ до майстер-класу від модератора (0,5 години). • Презентація точки зору працівника (0,5 год). • Дебати модеруються модератором (1-2 години). Теми майстер-класів: Запропоновані теми, які мають бути обрані та узгоджені у співпраці з бізнес-середовищем організації, що проводить Академію • Бізнес для закриття циклу пластикового пакування Сектор/галузь: Циркулярна економіка, стійке пакування, переробна промисловість • Зсередини еко-спалювального заводу: Перетворення відходів на енергію Сектор/галузь: Переробка відходів в енергію, екологічний менеджмент, відновлювана енергетика • Від відходів до ресурсів: Переробка відходів та сталий дизайн продуктів Сектор/галузь: Стале виробництво, переробка відходів, циркулярний дизайн • Ритейл без відходів: Інновації у сталому шопінгу Сектор/галузь: Роздрібна торгівля, стійкі споживчі товари, магазини з нульовим рівнем відходів • Компостування як бізнес: Перетворення органічних відходів на цінність Сектор/галузь: Поводження з відходами, компостування, сільське господарство • Зменшення відходів у виробництві продуктів харчування: Стратегії для сталого сільського господарства Сектор/галузь: Сільське господарство, виробництво продуктів харчування, сталі практики ведення сільського господарства • Корпоративні стратегії нульових відходів: Як компанії можуть позбутися відходів Сектор/галузь: Корпоративна стійкість, екологічний менеджмент, рішення для зменшення відходів
поради для фасілітаторів	Ця вправа є частиною модуля, результатом якого має стати розробка учасниками власних безвідходних рішень, які можна застосувати в їхньому середовищі (вдома, в школі, університеті, студентській організації). Вправа повинна проводитися з усвідомленням того, що ми навчаємо учасників, що бізнес є частиною їхнього безпосереднього оточення, генеруючи інноваційні ідеї, які можуть бути застосовані в інших організаціях. Майстер-клас слід проводити з використанням прикладів з роботи бізнесу, анекдотів, що стосуються заданої теми, розповідей співробітників компанії. Слід заохочувати студентів ставити запитання, дискутувати, формувати власну думку. Для цього рекомендуються різні інструменти: індивідуальні виступи, парні або групові дискусії, дебати (типу Оксфордських або Лінкольна Дугласа). Важливо створити атмосферу довіри та свободи висловлювання: учасникам слід надати свободу вибору напряму дискусії, при цьому слід підкреслити головну мету заняття...

ВОРКШОП З УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ ПРОЕКТАМИ

Воркшоп - це форма, яка має бути проведена після того, як будуть проведені перші заходи (майстер-лекції та майстер-класи з представниками бізнесу), тобто коли студенти матимуть базові знання про ідею нульових відходів та принцип 4R, а також усвідомлюватимуть існуючу потребу в зміні способу управління ресурсами та моделей споживання. Саме цей захід дасть учасникам необхідні знання про соціальні проекти, які вони зможуть використати під час роботи в рамках Лас-Вегасу.

назва діяльності	**Бізнес без відходів. Які рішення може запропонувати бізнес?**
Зона АВР	Нуль відходів
Модуль АВР	Відмовляйтеся, скорочуйте, використовуйте повторно, переробляйте: живіть без відходів!
ключові компетенції	компетенція системного мислення, компетенція стратегічних дій, міжособистісна компетентність, частково нормативна компетентність
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 11: Зробити міста інклюзивними, безпечними, стійкими та сталими ЦСР 12: Забезпечення сталих моделей споживання та виробництва ЦСР 13: Вжити невідкладних заходів для боротьби зі зміною клімату та її наслідками а також опосередковано: ЦСР 9: Розбудова стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій та стійкій індустріалізації та заохочення інновацій Цільова директива 8 - Сталe, всеохоплюючe та стійке економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх.
цілі навчання	Мета - дізнатися про погляд роботодавців на значення політики „нульового заходу" в бізнесі та можливості впровадження цієї ідеї в організації.
знання	Учасник знає, якою є точка зору роботодавців: • управління відходами та їх вартість • політика нульових відходів у бізнесі • роль бізнесу як лідера в екологічних змінах • рішення, що впроваджуються в організаціях, які прагнуть зменшити споживання ресурсів
навички	Учасник може: • критично осмислювати важливість бізнесу та його зусиль у сфері поводження з відходами • визначити організаційні зусилля, спрямовані на перехід до моделі безвідходного виробництва
компетенції	Учасник вміє: • включати і поважати різні точки зору на одну і ту ж проблему. • будувати незалежні нормативні судження. • брати участь у дискусіях та висловлювати свою думку
тривалість	2 зустрічі, по 2-3 години кожна
кількість учасників	1 група з 20 студентів

передумови	Учасник брав участь у міні-лекціях, має базові знання про ідею нульових відходів та принцип 4R
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки, фліпчарт/дошка
рекомендовані методи викладання	Майстер-клас, дискусія
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі практичних завдань, виконаних наприкінці модуля.
детальний план діяльності	• Вступ до майстер-класу від модератора (0,5 години). • Презентація точки зору працівника (0,5 год). • Дебати модеруються модератором (1-2 год). Теми майстер-класів: Запропоновані теми, які мають бути обрані та узгоджені у співпраці з бізнес-середовищем організації, що проводить Академію • Бізнес для закриття циклу пластикового пакування Сектор/галузь: Циркулярна економіка, стійке пакування, переробна промисловість • Всередині еко-спалювального заводу: Перетворення відходів на енергію Сектор/галузь: Переробка відходів в енергію, екологічний менеджмент, відновлювана енергетика • Від відходів до ресурсів: Переробка відходів та сталий дизайн продуктів Сектор/галузь: Стале виробництво, переробка відходів, циркулярний дизайн • Ритейл без відходів: Інновації у сталому шопінгу Сектор/галузь: Роздрібна торгівля, стійкі споживчі товари, магазини з нульовим рівнем відходів • Компостування як бізнес: Перетворення органічних відходів на цінність Сектор/галузь: Поводження з відходами, компостування, сільське господарство • Зменшення відходів у виробництві продуктів харчування: Стратегії для сталого сільського господарства Сектор/галузь: Сільське господарство, виробництво продуктів харчування, сталі практики ведення сільського господарства • Корпоративні стратегії нульових відходів: Як компанії можуть позбутися відходів Сектор/галузь: Корпоративна стійкість, екологічний менеджмент, рішення для зменшення відходів
поради для фасілітаторів	Ця вправа є частиною модуля, результатом якого має стати розробка учасниками власних безвідходних рішень, які можна застосувати в їхньому середовищі (вдома, в школі, університеті, студентській організації). Вправа повинна проводитися з усвідомленням того, що ми навчаємо учасників, що бізнес є частиною їхнього безпосереднього оточення, генеруючи інноваційні ідеї, які можуть бути застосовані в інших організаціях. Майстер-клас слід проводити з використанням прикладів з роботи бізнесу, анекдотів, що стосуються заданої теми, розповідей співробітників компанії. Слід заохочувати студентів ставити запитання, дискутувати, формувати власну думку. Для цього рекомендуються різні інструменти: індивідуальні виступи, парні або групові дискусії, дебати (типу Оксфордських або Лінкольна Дугласа). Важливо створити атмосферу довіри та свободи висловлювань: учасникам слід надати свободу вибору напряму дискусії, підкреслюючи при цьому головну мету заняття...

Ласкаво просимо до учасників та присутніх

ЧАС:	00:10 h
ЦІЛІ:	Учасник знає мету воркшопу. Учасник розуміє програму семінару
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зрозуміють мету та програму воркшопу. Підвищення рівня залученості та обізнаності учасників щодо теми семінару.
МАТЕРІАЛИ:	Презентація програми воркшопу. Розклад для учасників вивішується на стіні/фліпчарті на видному для всіх учасників місці
ІНСТРУКЦІЯ:	• Привітайте учасників. • Представтеся та коротко опишіть свій професійний досвід і компетенції, які дають вам право проводити семінар • Представте мету воркшопу: „Мета цього воркшопу - навчити учасників управляти соціальними проектами". • Представте графік на дошці або в презентації.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Запитайте учасників, чи розуміють вони мету та програму семінару. Переконайтеся, що учасники відчувають себе комфортно з тим, чого вони навчаться і чого досягнуть під час семінару. Заохочуйте учасників самостійно визначити мету воркшопу; попросіть їх поділитися нею з групою.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Будьте доброзичливими та відкритими. Презентуйте свій досвід та компетенції у створенні соціальних проектів. Це допоможе групі краще сприйняти воркшоп та залучитись до нього Переконайтеся, що всі учасники розуміють програму та мету семінару.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Підготуйте онлайн-презентацію програми воркшопу для показу на екрані. Проведіть воркшоп за допомогою комунікаційної онлайн-платформи.

Ввести тему управління соціальними проектами за допомогою міні-кейсу

ЧАС:	00:20 h
ЦІЛІ:	Привітання учасників. Представлення мети та програми семінару.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасник знає, що таке соціальні проекти. Учасник може навести приклади місцевих соціальних проектів про нульові відходи.
МАТЕРІАЛИ:	Міні-кейс соціального проекту. Презентаційні або роздаткові матеріали.
ІНСТРУКЦІЯ:	Розкрийте тему управління соціальними проектами. Обговоріть міні-кейс: опишіть проблему, мету, дії та результати проекту. Дискусія та відповіді на запитання.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Попросіть учасників підсумувати ключові принципи управління соціальними проектами, про які вони дізналися. Попросіть учасників поміркувати про важливість тематичного дослідження і про те, як воно може бути застосоване до їхнього власного досвіду.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Виберіть цікаві та різноманітні тематичні дослідження, щоб залучити учасників. Вони мають походити з оточення учасників - знайомі місцеві заходи або великі заходи наднаціонального масштабу. Будьте готові до запитань і можливих дискусій.

ОНЛАЙН ФОРМА:	Поділіться тематичним дослідженням у форматі PDF або онлайн-презентації. Проведіть воркшоп за допомогою онлайн-платформи для спілкування.

Соціальні проекти навколо мене

ЧАС:	1 h
ЦІЛІ:	Учасник може визначити місцеві соціальні проблеми. Учасник може аналізувати та оцінювати соціальні ініціативи з точки зору їхньої суспільної цінності. Учасник розуміє вплив соціальних проектів на місцеву громаду
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники визначать місцеві соціальні проблеми та запропонують шляхи їх вирішення. Учасники зможуть оцінити соціальну цінність проектів.
МАТЕРІАЛИ:	Описи місцевих соціальних ініціатив. Форми для відповідей на запитання.
ІНСТРУКЦІЯ:	• Розділіть учасників на пари. • Поширення описів місцевих соціальних ініціатив. • Попросіть пари відповісти на наступні запитання: ◦ На вирішення якої соціальної проблеми спрямований проект? ◦ Як вона вирішує цю проблему? ◦ Які цінності генерує проект? ◦ Хто є цільовим бенефіціаром цього проекту? • Пари презентують свої відповіді групі. • Проведіть коротку модеровану дискусію, що підсумовує різноманітність ініціатив та соціальних цінностей, які вони генерують.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Попросіть учасників обрати одну головну соціальну цінність, яку, на їхню думку, створює проект, що обговорюється. Запишіть усі згадані цінності на видному для групи місці як підсумок цієї частини
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Переконайтеся, що описи ініціатив різноманітні, цікаві та зрозумілі групі Модеруйте дискусію так, щоб усі учасники мали можливість висловитися. Діліться матеріалами онлайн, щоб досягти цілей нульових відходів.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Поділіться описами ініціатив в Інтернеті та надайте інструменти для спільної роботи онлайн. Проведіть воркшоп, використовуючи платформу для онлайн-спілкування.

Презентація та обговорення моделі соціального проекту у формі міні-лекції під керівництвом фасилітатора

ЧАС:	(0:30 h)
ЦІЛІ:	Учасник знає структуру соціального проекту. Учасник розуміє ключові елементи моделі соціального проекту. Учасник зможе застосувати модель соціального проекту на практиці. Учасник розуміє вплив соціальних проектів на місцеву громаду
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зрозуміють структуру соціального проекту. Учасники зможуть застосувати модель на практиці.
МАТЕРІАЛИ:	Описи місцевих соціальних ініціатив. Форми для відповідей на запитання.

ІНСТРУКЦІЯ:	1. презентуйте модель соціального проекту (див. додаток) 2. Обговорити окремі елементи моделі: виявлення соціальної проблеми, її визначення, формулювання мети, вибір цільової групи, ключові заходи, ключові ресурси, канали охоплення цільової групи 3. Заохочуйте учасників ставити запитання та дискутувати.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Попросіть учасників визначити ключові елементи представленої моделі соціального проекту. Ви можете використовувати підхід „по колу", щоб перерахувати елементи, які вони запам'ятали.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Підготуйте наочні посібники для обговорення моделі. Будьте готові розширити цей пункт і пристосувати мову і темп подачі інформації до рівня групи. Після лекції запропонуйте учасникам невелику перерву
ОНЛАЙН ФОРМА:	Поділіться моделлю у форматі PDF або онлайн-презентації. Проведіть воркшоп за допомогою онлайн-платформи для спілкування.

Міні-соціальний проект

ЧАС:	1:45 h
ЦІЛІ:	Учасник може визначити соціальні проблеми. Учасник може вказати групи людей, яких торкнулися соціальні проблеми. Учасник розуміє важливість дослідження потреб бенефіціарів соціального проекту. Учасник може генерувати рішення для соціальних проблем. Учасник може оцінити соціальну цінність запропонованих рішень. Учасник розуміє відмінності між проблемою, рішенням та цінностями в соціальному проекті. Учасники мають можливість представити та захистити свою думку на публічному форумі
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники визначать соціальні проблеми, запропонують шляхи їх вирішення та визначать бенефіціарів проекту. Учасники оцінять цінність співпраці в соціальних проектах. Учасники зрозуміють різницю між проблемою, рішенням та цінностями в соціальному проекті.
МАТЕРІАЛИ:	Форми для перерахування проблем і рішень. Дошка або фліпчарт. Маркери, блокноти...
ІНСТРУКЦІЯ:	**Частина 1 (00:45 год)** • Розділіть учасників на групи по 3-5 осіб. • Попросіть групи перерахувати якомога більше соціальних проблем, які вони бачать. • Рекомендується провести мозковий штурм. • Потім кожна група обирає соціальну проблему, яка їм найближча. • Попросіть групи визначити групи людей, яких торкнулася ця проблема. • Учасники діляться своїми ідеями з іншими групами. • Проведіть модеровану дискусію, оцінюючи ідеї кожної групи. • На завершення цієї частини підкресліть важливість дослідження потреб бенефіціарів соціальних проектів. **Коротка перерва (00:15 год)**

	Частина 2 (00:45 год) • Групи обмінюються проектами між собою. • Попросіть групи перерахувати якомога більше видимих рішень для описаної проблеми, що відповідають потребам визначеної групи. • Рекомендується провести мозковий штурм. • Кожна група обирає три рішення, які презентує всім учасникам. • Учасники обговорюють ці пропозиції під час керованої дискусії. • Роздайте членам групи картки із завданнями з першої частини вправи. • Вони записують соціальні цінності, які створять ці три рішення. • Презентуйте свої ідеї групі. • На завершення підкресліть відмінності між проблемою, рішенням і цінностями в соціальному проекті.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Попросіть учасників перерахувати соціальні проблеми, виявлені під час вправи. Обговоріть групи людей, яких стосуються ці проблеми. Поміркуйте про важливість розуміння потреб бенефіціарів соціальних проектів. Обговоріть соціальну цінність цих рішень. Поміркуйте над відмінностями між проблемою, рішенням і цінностями в контексті соціального проекту.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Переконайтеся, що групи різноманітні та добре спілкуються. Заохочуйте творчість і різноманітність у підходах до соціальних проблем. За потреби діліться власним досвідом. Діліться матеріалами онлайн, щоб досягти цілей нульових відходів.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Надайте форми для переліку проблем та шляхів їх вирішення в Інтернеті та інструменти для спільної роботи в Інтернеті. Проведіть воркшоп з використанням онлайн-платформи для спілкування.

Постановка цілей

ЧАС:	1 h
ЦІЛІ:	Учасник може сформулювати основні та операційні цілі для соціальних проектів відповідно до критеріїв SMART. Учасник розуміє логіку роботи над проектом та принципи визначення пріоритетності дій. Учасник може зіставити діяльність з оперативними цілями.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники сформулюють основні та операційні цілі для обраних соціальних проблем. Учасники зрозуміють логіку роботи над проектом та принципи визначення пріоритетності дій.
МАТЕРІАЛИ:	Форми для написання цілей. Дошка або фліпчарт. Маркери, блокноти. Заздалегідь підготовлені набори завдань, що зустрічаються в соціальних проектах (написані на картках або стікерах).
ІНСТРУКЦІЯ:	• Поділіть учасників на групи, як у вправі 2. • Попросіть кожну групу сформулювати головну мету та операційні завдання для обраних проблем. • Кожна група презентує свої цілі на форумі. • Проведіть обговорення, щоб перевірити, чи відповідають цілі критеріям SMART.

	• Групи працюють над зіставленням різних видів діяльності з оперативними цілями. • Презентуйте учасникам логіку роботи над проектом і попросіть їх оцінити її. • Допоможіть групам розташувати завдання в правильному порядку. • Використовуйте заздалегідь підготовлені набори завдань, картки або нотатки, щоб полегшити роботу в групах. • Підсумуйте вправу, наголосивши на необхідності застосування принципів SMART.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Попросіть учасників представити основні та оперативні цілі, які вони сформулювали. Обговоріть логіку роботи над проектом та визначення пріоритетності дій. Подумайте над тим, як співвіднести заходи з оперативними цілями та забезпечити їх відповідність критеріям SMART.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Переконайтеся, що цілі реалістичні та відповідають критеріям SMART. Використовуйте свій час: це складна тема, яка потребує належного розгляду; якщо необхідно, виділіть на цю вправу більше часу, ніж зазначено в сценарії. Заохочуйте групи до співпраці та обміну ідеями.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Надайте форми та інструменти для картографування діяльності в Інтернеті. Проведіть семінар з використанням онлайн-платформи для спілкування.

Висновки та підсумки діяльності

ЧАС:	1 h
ЦІЛІ:	Учасник знає найважливішу інформацію, яка обговорювалася під час семінару. Учасник розуміє важливість планування в соціальних проектах. Учасник готовий продовжувати працювати над соціальними проектами.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники матимуть чітке уявлення про ключові поняття, які обговорювалися під час семінару. Учасники отримають мотивацію для подальшої роботи над соціальними проектами.
МАТЕРІАЛИ:	Підсумкова презентація. Нотатки та матеріали з воркшопу.
ІНСТРУКЦІЯ:	• Розділіть учасників на пари. • Поширення описів місцевих соціальних ініціатив. • Попросіть пари відповісти на наступні запитання: ◦ На вирішення якої соціальної проблеми спрямований проект? ◦ Як вона вирішує цю проблему? ◦ Які цінності генерує проект? ◦ Хто є цільовим бенефіціаром цього проекту? • Пари презентують свої відповіді групі. • Проведіть коротку модеровану дискусію, що підсумовує різноманітність ініціатив та соціальних цінностей, які вони генерують.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Попросіть учасників підсумувати основні висновки семінару. Обговорити важливість планування в соціальних проектах. Заохочуйте учасників поділитися своїм бажанням продовжувати працювати над соціальними проектами і застосовувати те, чого вони навчилися. Запитайте учасників про їхні відчуття щодо досягнення цілей семінару та їхніх індивідуальних цілей, поставлених на початку.

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Будьте доступні та відкриті до запитань учасників. Переконайтеся, що всі ключові теми добре підсумовані. Використовуйте власний досвід, щоб надати додаткові ідеї та практичні поради.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Надайте підсумок семінару та матеріали онлайн. Запропонуйте онлайн-форму зворотного зв'язку для збору думок та пропозицій учасників . Проведіть воркшоп за допомогою комунікаційної онлайн-платформи.

Презентація та обговорення схеми розподілу завдань для групи та тайм-менеджменту у формі міні-лекції під керівництвом фасилітатора

ЧАС:	1:10 h
ЦІЛІ:	• Учасник знає, як ефективно розподіляти завдання в групі. • Учасник розуміє принципи тайм-менеджменту в контексті соціальних проектів. • Учасники зможуть впроваджувати стратегії розподілу завдань та управління часом у своїх проектах.
РЕЗУЛЬТАТИ:	• Учасники зможуть структурувати схеми розподілу завдань для своїх груп. • Учасники дізнаються про ефективні техніки тайм-менеджменту. • Учасники вдосконалять свої навички роботи в групі для розробки соціальних проектів.
МАТЕРІАЛИ:	Приклади схем розподілу завдань. Роздатковий матеріал з техніки тайм-менеджменту. Мультимедійна презентація.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год)** • Розкрийте тему розподілу завдань і тайм-менеджменту в соціальних проектах. • Поясніть важливість цих навичок для успішної реалізації соціальних проектів. **Презентація (0:20 год)** • Презентуйте різні схеми розподілу завдань у групі. • Обговоріть переваги та недоліки кожної схеми. • Презентуйте методи тайм-менеджменту, актуальні для соціальних проектів. • Наведіть приклади і дайте практичні поради, як ефективно управляти часом. **Робота в групах (0:20 год)** • Розділіть учасників на групи по 3-4 людини. • Попросіть кожну групу обговорити і розробити власну схему розподілу завдань для гіпотетичного соціального проекту. • Попросіть кожну групу також створити базовий план тайм-менеджменту, який супроводжуватиме їхню схему розподілу завдань. • Попросіть групи подумати про потенційні виклики і про те, як вони можуть їх подолати.

	Обговорення (0:20 год) • Кожна група презентує свою схему розподілу завдань і план тайм-менеджменту великій групі. • Сприяти обговоренню представлених схем і планів, виділяючи найкращі практики та інноваційні ідеї. • Обговоріть, як ці стратегії можуть бути застосовані до реальних соціальних проектів.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Попросіть учасників підсумувати ключові моменти, які вони дізналися про розподіл завдань і тайм-менеджмент. Обговоріть, як вони планують застосовувати ці стратегії у власних соціальних проектах. Поміркуйте про важливість ефективних групових процесів та управління часом для успіху проекту.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Використовуйте реальні приклади, щоб проілюструвати методи розподілу завдань і тайм-менеджменту. Будьте відкриті до запитань учасників і надавайте практичні поради, що базуються на вашому досвіді. Відрегулюйте мову та темп подачі інформації відповідно до рівня групи.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Надайте онлайн-версію схеми розподілу завдань та роздаткові матеріали з тайм-менеджменту. Запропонуйте учасникам онлайн-платформу для обміну досвідом і стратегіями після воркшопу. Проведіть воркшоп з використанням онлайн-платформи для спілкування.

ХАКАТОН ТА РОБОТА В ГРУПАХ

Хакатон та подальша робота в групах є заключною формою, яка реалізується після завершення всіх попередніх активностей (міні-лекцій, майстер-класів, воркшопів). Це форма, яка дозволить застосувати отримані раніше знання до реальних життєвих ситуацій та перевірити навички на практиці.

Ця діяльність впроваджує методи роботи з бізнесом для вирішення питань сталого розвитку. Вона починається з хакатону проектів з нульовим рівнем відходів, покликаних змінити навколишнє середовище учасників. Потім групи та проекти розвиваються під керівництвом менторів за допомогою методів, подібних до тих, що використовуються в акселерації стартапів, доки вони не будуть готові до подання в якості грантів місцевим органам влади.

Назва заходу	**Менше - це більше. Створіть безвідходне рішення для своєї громади.**
Зона АВР	Нуль відходів
Модуль АВР	Відмовляйтеся, скорочуйте, повторно використовуйте, переробляйте: живіть без відходів!
ключові компетенції	компетенції системного мислення, компетенція стратегічних дій, міжособистісна компетентність, частково нормативна компетентність.
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 11: Зробити міста інклюзивними, безпечними, стійкими та сталими ЦСР 12: Забезпечення сталих моделей споживання та виробництва ЦСР 13: Вжити невідкладних заходів для боротьби зі зміною клімату та її наслідками а також опосередковано: ЦСР 9: Розбудова стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій та стійкій індустріалізації та заохочення інновацій Цільова директива 8 - Стале, всеохоплююче та стійке економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх.
цілі навчання	Мета - розробити, написати та оформити у вигляді гранту соціальний проект на тему нульових відходів.
знання	Учасник знає: • розробляти соціальні проекти на тему сталого розвитку • шукати джерела фінансування молодіжних соціальних проектів • управляти ризиками в процесі розробки проекту • як узгодити цілі проекту з вимогами конкретних джерел фінансування • ключові елементи успішної заявки на фінансування, включаючи цілі, бюджет та оцінку впливу
навички	Учасник може: • представити ідею свого соціального проекту у вигляді проектної моделі • розробити план управління соціальним проектом • ділитися завданнями в групі • використовувати інструменти тайм-менеджменту в проєкті • оцінити витрати, пов'язані з реалізацією проекту • визначити соціальну користь від проекту

	• адаптувати свою проєктну пропозицію до конкретних вимог гранту • розробити детальний графік і бюджет проекту, які відповідають критеріям гранту
компетенції	Учасник вміє: • проявляють ініціативу, щоб змінити своє оточення • критичне визначення соціальних проблем і питань у сфері безвідходності • співпрацювати з членами команди • організовувати та керувати процесом розробки проекту • ділитися завданнями та керувати часом • презентувати свої ідеї та вести переговори з групою • ефективно спілкуватися зі стейкхолдерами та менторами для вдосконалення свого проєкту • підготувати та провести переконливу презентацію проєкту перед потенційними спонсорами
тривалість	6 тижнів, 1-й тиждень: 1 зустріч - хакатон (12 годин), 2-й - 6-й: робота в групах під наглядом менторів (2 зустрічі на тиждень x 2 години)
кількість учасників	1 група з 20 студентів (можливе розширення аудиторії в залежності від наявних ресурсів), поділена на проектні групи: розмір проектної групи 2-4 особи
передумови	Щонайменше один член проектної групи брав участь у попередніх заходах (майстер-клас, міні-лекції та воркшоп), має базові знання про ідею нульових відходів, принцип 4Rs, що означає важливість організаційних змін для управління ресурсами та зміну споживчих моделей, а також знання про управління соціальними проектами.
необхідні матеріали	аркуші паперу (A4, A3, фліпчарт), фліпчарт або дошка, маркери (різних кольорів), ручки та олівці, блокноти, скотч та клей, ножиці, стікери, ноутбуки (для кожної команди), проектор та екран, колонки, подовжувачі та подовжувачі живлення, інтернет (Wi-Fi), зарядні пристрої для ноутбуків та телефонів, доступ до комунікаційних платформ (Zoom, Microsoft Teams), шаблони грантових заявок, посібники з написання заявок на фінансування, інструменти управління проектами (Trello, Asana), доступ до досліджень та даних з соціальної тематики, бюджетні документи та калькулятори витрат.
рекомендовані методи викладання	Групова робота (проектне навчання), навчання на основі дослідження, проблемне навчання.
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі оцінки поданих групових проектів у формі письмових грантів та їх презентації.
детальний план діяльності	1-й тиждень: 1 зустріч - хакатон (12 годин) • ознайомлення з правилами хакатону (0,5 год) • робота в групах: генерація ідей (2 год) • робота з ментором: перевірка та відбір ідеї (1 год) • робота в групах: концептуалізація ідей (2 год) • робота з ментором над структурою проекту (4 год) • робота в групах: підготовка презентації (1 год) • презентація проектів (1 год) • оцінка проектів та підбиття підсумків хакатону (0,5 год)

	2-й - 6-й: робота в групах під наглядом менторів Ця частина вправи складається з процедури доопрацювання проекту, пошуку фінансування та адаптації його форми до вимог грантового конкурсу. У кожній з її частин група має спочатку працювати без ментора, вирішуючи завдання самостійно, а потім переглядаючи свій прогрес разом з ментором. оцінка проектів після хакатону (4 години) пошук джерел фінансування проекту (4 год) адаптація проекту до вимог грантового конкурсу (8 год) підсумок проектної роботи/грантової заявки (4 год.)
Поради для фасилітаторів	Ця діяльність складається з двох форм бізнес-роботи, адаптованих до освіти: хакатону та роботи з проектною групою у формі акселерації. Хакатон - це особлива форма проектної роботи. Її принцип полягає в безперервній, безперервній роботі в один час і в одному місці незмінної групи учасників над розробкою рішення заданої проблеми. Під час хакатону ключову роль відіграють ментори - вони відповідають за змістовну сторону проекту, застосовують метод навчання через практику та підтримують учасників у групових процесах, що відбуваються. Робота над проектами після хакатону має заохочувати як ментора, так і проектну групу. Учасників слід заохочувати до самостійних дій, а роль ментора - контролювати їхню роботу. Рекомендується залучати людей, які мають досвід роботи з молоддю із застосуванням зазначених методів. Ментори обирають робочі інструменти та методи відповідно до потреб групи. Можна запропонувати такі інструменти та методи: дизайн-мислення, мозковий штурм, макети, ліфтовий пітч, SWOT-аналіз, інноваційна спіраль.

Менше - це більше. Створіть безвідходне рішення для своєї громади

ЧАС:	13 годин
ЦІЛІ:	Учасник знає: • Як розробляти соціальні проєкти, орієнтовані на сталий розвиток та безвідходність • Ефективні стратегії пошуку фінансування для молодіжних соціальних проектів • Методи управління ризиками протягом усього процесу розробки проекту • Як застосовувати фреймворки та інструменти управління проектами до соціальних проектів • Важливість залучення зацікавлених сторін та як врахувати зворотній зв'язок при розробці проекту • Методи оцінки соціального впливу та користі своїх проектів
РЕЗУЛЬТАТИ:	4-5 соціальних проектів, присвячених проблемі нульових відходів
МАТЕРІАЛИ:	аркуші паперу (A4, A3, фліпчарт), фліпчарт або дошка, маркери (різних кольорів), ручки та олівці, блокноти, скотч та клей, ножиці, стікери, ноутбуки (для кожної команди), проектор та екран, колонки, подовжувачі та розетки, інтернет (Wi-Fi), зарядні пристрої для ноутбуків та телефонів.

ІНСТРУКЦІЯ:	Хакатон-цеінтенсивнаформагенераціїідей.Спочаткувонавикористовувалася переважно для створення технологічних інновацій для бізнесу або на його замовлення. Сьогодні його також застосовують для проектів соціального характеру. Він успішно використовується як інструмент для освіти та публічних консультацій. Мета такого заходу - провести роботу від генерації ідеї до її втілення у вигляді бізнес- чи соціального проекту. У цьому процесі беруть участь команди, що складаються з осіб, зацікавлених у темі, а також менторів - досвідчених професіоналів та експертів у відповідній галузі, які підтримують роботу команд. Обмеженість у часі, втома та необхідність розподіляти завдання всередині групи імітують реальні умови роботи над проектом, підвищуючи ефективність розвитку навичок та компетенцій. Хакатон Zero Waste Hackathon, з його фокусом на сталий розвиток та зменшення відходів, структурований відповідно до типової логіки подібних заходів, пропонуючи учасникам унікальну можливість створити впливові проекти, які сприятимуть більш сталому майбутньому. **1. Ознайомлення з правилами хакатону (00:30 год)** Хакатон починається з вітальної сесії, де організатори знайомлять учасників з цілями заходу та окреслюють правила і структуру хакатону. Учасники отримують інформацію про часові рамки, ролі менторів та критерії, за якими будуть оцінюватися фінальні проекти. Підкреслюється важливість співпраці, креативності та дотримання принципів нульових відходів. Ця сесія задає тон заходу і гарантує, що всі учасники будуть на одній хвилі перед початком хакатону. **2. Робота в групах: Генерація ідей (02:00 год)** Потім учасники формують команди з 4-5 осіб, і кожна команда починає процес генерування ідей. На цьому етапі команди проводять мозкові штурми, щоб визначити потенційні виклики для досягнення нульового рівня відходів, які вони хочуть вирішити. Вони розглядають різні аспекти зменшення відходів, повторного використання, переробки та інших сталих практик. Команди заохочуються мислити творчо та враховувати як локальний, так і глобальний вплив. Мета - згенерувати широкий спектр ідей, які згодом будуть доопрацьовані та звужені за допомогою менторів. **3. Робота з ментором: Перевірка та відбір ідеї (01:00 год)** Після початкового мозкового штурму команди зустрічаються з менторами, щоб обговорити згенеровані ними ідеї. Кожна команда презентує свої найкращі ідеї менторам, які надають зворотній зв'язок щодо реалістичності, потенційного впливу та відповідності принципам нульових відходів. Ментори допомагають командам критично оцінити свої ідеї, спрямовуючи їх на вибір найбільш перспективної концепції для подальшого розвитку. Ця сесія гарантує, що команди зосередять свої зусилля на ідеях, які є одночасно інноваційними та практичними. **4. Робота в групах: Концептуалізація ідей (02:00 год)** Маючи на руках доопрацьовану ідею, команди переходять до етапу концептуалізації. У цей час вони працюють над визначенням цілей проекту, цільової аудиторії та очікуваного соціального впливу. Команди також окреслюють ключові компоненти свого проекту, такі як необхідні ресурси, потенційні виклики та кроки, необхідні для реалізації. Мета цього етапу - перетворити обрану ідею на добре структуровану концепцію проекту, яку можна чітко комунікувати та розвивати далі.

	5. Робота з ментором над структурою проекту (04:00 год) Під час цієї тривалої сесії під керівництвом менторів команди зосереджуються на детальному структуруванні своїх проектів. Ментори тісно співпрацюють з кожною командою для вдосконалення їхніх проектних планів, пропонуючи ідеї щодо управління проектами, розподілу ресурсів та міркувань сталого розвитку. Цей етап має вирішальне значення для забезпечення життєздатності та результативності кожного проекту. Команди заохочуються до розгляду всіх аспектів свого проекту, від початкової реалізації до довгострокової стійкості та потенційного масштабування. Ментори також допомагають командам передбачити потенційні перешкоди та спланувати, як їх подолати. **6. Робота в групах: Підготовка презентації (01:00 год)** Після того, як структура проекту завершена, команди починають готувати свої презентації. Мета полягає в тому, щоб створити чітку та переконливу презентацію, яка розповість про проблему, яку вони вирішують, рішення, яке вони розробили, та очікуваний вплив їхнього проекту. Команди можуть створювати наочні посібники, такі як слайди, інфографіку чи макети, щоб покращити свої презентації. На цьому етапі необхідно перевести проект у формат, який можна ефективно донести до суддів та інших учасників. **7. Презентація проектів (01:00 год)** Кожна команда презентує свій проект перед групою менторів, суддями та іншими учасниками. Зазвичай презентації тривають 5-7 хвилин, після чого відбувається коротка сесія запитань та відповідей, під час якої члени журі та глядачі можуть поставити запитання або надати зворотній зв'язок. Проекти оцінюються за чотирма ключовими критеріями: • Соціальний вплив: Потенціал проекту для створення значущих і позитивних змін у громаді, зокрема у просуванні практик безвідходного виробництва. • Інноваційність: Оригінальність та креативність проекту, включаючи те, як він впроваджує нові ідеї або підходи до існуючих проблем. • Здійсненність: Практичність проекту з огляду на наявні ресурси, запропоновані терміни та ймовірність успішної реалізації. • Узгодженість: Загальна структура і чіткість проекту, включаючи те, наскільки добре різні елементи проекту працюють разом для досягнення запланованих результатів. Ці критерії забезпечують збалансовану оцінку, яка враховує як візійні аспекти проекту, так і його потенціал для реального впливу. **8. Оцінка проектів та підбиття підсумків хакатону (01:00 год)** Після презентацій аудиторія обговорює та оцінює кожен проект на основі встановлених критеріїв. Ця сесія покликана допомогти команді, яка працює над проектом. Ментори відповідають за те, щоб заохочувати аудиторію висловлюватися. Вони можуть ставити аудиторії такі запитання, як Проведення хакатону в онлайн-форматі можливе, але потребує іншої організації. • Що вам найбільше сподобалося в цьому проекті? • Які ризики ви бачите для реалізації цього проекту? • Що ще команда могла б включити в свій проект? Хакатон завершується підсумковою сесією, на якій організатори підбивають підсумки заходу, висвітлюють досягнення учасників та обговорюють потенційні наступні кроки для проектів. Ця фінальна сесія також дає можливість учасникам поспілкуватися та відсвяткувати свої досягнення.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Оцінювання здійснюється за допомогою практичних завдань групових проектів - розробки соціальної проблеми у вигляді шаблону дизайну.

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Використовуйте реальні приклади, щоб проілюструвати методи розподілу завдань і тайм-менеджменту. Будьте відкриті до запитань учасників і надавайте практичні поради, що ґрунтуються на вашому досвіді. Відрегулюйте мову та темп подачі інформації відповідно до рівня групи.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Проведення хакатону в онлайн-форматі можливе, але потребує іншої організації. Весь процес комунікації та співпраці потрібно буде перенести на цифрові платформи. Учасники можуть використовувати такі інструменти, як Zoom, Microsoft Teams або Google Meet для зустрічей і менторських сесій, а також платформи для управління проектами, такі як Slack або Trello, щоб сприяти ефективній командній роботі. Щоб підтримувати залученість учасників у віддаленому середовищі, необхідно регулярно реєструватися та проводити динамічні сесії запитань і відповідей з менторами. Завдання, які зазвичай виконують у фізичному просторі, мають бути адаптовані для роботи онлайн за допомогою відповідних інструментів і технологій. Також важливо забезпечити належну технічну інфраструктуру та IT-підтримку, щоб кожен учасник міг без проблем взяти участь у хакатоні. Переважний стиль доставки - офлайн-формат.

Презентація та обговорення схеми розподілу завдань для групи та тайм-менеджменту у формі міні-лекції під керівництвом фасилітатора

ЧАС:	13 годин
ЦІЛІ:	Мета - ознайомитися з методами управління соціальними проектами, а також попрактикувати інструменти, що використовуються в процесі проектування.
РЕЗУЛЬТАТИ:	4-5 формул фінансування з соціальним проектом, пов'язаним з проблемою нульових відходів
МАТЕРІАЛИ:	аркуші паперу (А4, А3, фліпчарт), фліпчарт або дошка, маркери (різних кольорів), ручки та олівці, блокноти, скотч та клей, ножиці, стікери, ноутбуки (для кожної команди), проектор та екран, колонки, подовжувачі та розетки, інтернет (Wi-Fi), зарядні пристрої для ноутбуків та телефонів.
ІНСТРУКЦІЯ:	Цей захід передбачає роботу в групах за підтримки менторів над перетворенням ідей соціальних проектів на повноцінні заявки на фінансування. Учасники доопрацюють свої ідеї, узгодять їх з критеріями фінансування та створять детальні плани, готові до подання. Цей процес формує навички управління проектами та подання заявок на фінансування. Захід завершується груповими презентаціями, під час яких учасники отримують зворотній зв'язок від гостей, щоб покращити свої пропозиції. Завдяки менторській підтримці учасники вдосконалять свої ідеї, узгодять їх з вимогами до фінансування та розроблять детальні плани, готові до подачі. Учасники підготують повні проектні пропозиції, готові до подання, отримають чітке розуміння процесу подання заявок на фінансування та вдосконалять свої навички управління проектами. Захід завершиться презентаціями, що дасть змогу отримати зворотній зв'язок від запрошених гостей для подальшого вдосконалення проектних пропозицій. Рекомендується шукати прості грантові заявки: місцеві та муніципальні гранти, спрямовані на активізацію дітей та молоді. Прикладами можуть бути громадські бюджети або молодіжні громадські бюджети

	Тиждень 1: Налагодження співпраці та оцінка проекту (всього 4 години: 1 година з ментором, 3 години роботи в групах) Перший тиждень починається з 1-годинної сесії, де ментор і група встановлюють умови співпраці, включаючи методи комунікації, очікування та загальний графік на наступні тижні. Потім сесія переходить до оцінки проекту після хакатону, зосереджуючись на сильних і слабких сторонах та сферах, які потребують вдосконалення. Решту 3 години група самостійно допрацьовує проект, спираючись на відгуки ментора. Порада ментора: Заохочуйте учасників ставити чіткі цілі для своєї групової роботи, зосереджуючись на найбільш важливих сферах, визначених під час оцінювання. Тиждень 2: Пошук джерел фінансування (всього 4 години: 1 година з ментором, 3 години робота в групі) Протягом другого тижня ментор витрачає 1 годину на те, щоб допомогти групі визначити потенційні джерела фінансування для їхнього проекту. Це включає вивчення різних грантів, програм і спонсорів, які відповідають цілям проекту. Наступні 3 години група використовує для самостійного дослідження та складання списку відповідних можливостей фінансування, враховуючи поради ментора. Порада ментора: Запропонуйте групі скласти план фінансування, в якому потенційні джерела будуть ранжовані за такими критеріями, як актуальність і терміни подачі заявок. Тиждень 3: Адаптація проекту до вимог гранту (всього 8 годин: 2 години з ментором, 6 годин робота в групах) На третьому тижні фокус зміщується на адаптацію проекту до конкретних вимог обраного грантового конкурсу. На початку тижня ментор витрачає 1 годину на те, щоб допомогти групі привести проект у відповідність до критеріїв гранту. Друга 1-годинна сесія наприкінці тижня фокусується на доопрацюванні конкретних аспектів, таких як бюджет або вимірювані результати. Між цими сесіями група працює самостійно протягом 6 годин, щоб застосувати зворотній зв'язок від ментора та внести необхідні корективи. Порада ментора: Попросіть групу підготувати ключові розділи пропозиції під час роботи і принесіть ці проекти на другу сесію для цільового зворотного зв'язку. Тиждень 4: Підсумок проектної роботи/грантова заявка (всього 4 години: 1 година з ментором, 3 години роботи в групах) На четвертому тижні ментор витрачає 1 годину на те, щоб допомогти групі підсумувати свою роботу та доопрацювати грантову заявку. Ця сесія зосереджена на перегляді всієї заявки, забезпеченні її чіткості, узгодженості та повноти. Потім група витрачає 3 години на самостійне доопрацювання та полірування заявки, готуючи її до подачі. Порада наставнику: Порадьте групі провести остаточне експертне оцінювання під час роботи, зосередившись на всіх проблемних питаннях, що залишилися. Тиждень 5: Презентація проектних пропозицій (загалом 2 години) Наприкінці 5-го тижня всі групи презентують свої соціальні проекти. Кожна презентація включатиме Припущення проекту: Основні цілі та цільові групи, визначені під час хакатону. Розробка під керівництвом ментора: Процес розробки проекту протягом п'яти тижнів, включно з викликами, з якими довелося зіткнутися.

	Результати роботи під керівництвом ментора: Остаточна версія проекту, повністю підготовлена як фінансова пропозиція, включаючи бюджет, графік та індикатори успіху. Рекомендується запросити політиків, які приймають рішення, особливо з міста чи регіону, де відбувається реалізація проекту, а також представників неурядових організацій, які займаються питаннями безвідходного виробництва. Запрошених гостей слід попросити надати зворотній зв'язок після презентацій, що допоможе учасникам доопрацювати свої проекти та підготувати сильні заявки на фінансування.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Оцінюванню підлягає результат виконання практичних завдань у вигляді підготовлених групових проектів, включаючи розробку формули фінансування. Оцінювання є якісним.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Побудуйте довірливі стосунки з групою та створіть безпечне навчальне середовище. Заохочуйте учасників до самоаналізу та критичного мислення. Допомагати міні-групам ставити реалістичні та досяжні цілі проекту, які можна реалізувати d Надавати конструктивний зворотній зв'язок і допомагати доопрацьовувати ідеї проектів. Сприяйте вирішенню проблем, ставлячи навідні запитання замість того, щоб пропонувати прямі рішення.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Онлайн-формат можливий і навіть рекомендований для підтримання регулярного контакту з ментором під час групової роботи. Контакт з ментором може відбуватися онлайн за допомогою обраних форм та інструментів. Так само онлайн можна проводити консультації щодо проєкту. Презентації проєктів можна проводити онлайн за допомогою спеціальних інструментів, однак рекомендується використовувати офлайн-формат.

МОДУЛЬ 3.
ЕНЕРГІЯ

ЕНЕРГІЯ

Модуль присвячений енергетичному питанню та впливу людських звичок використання енергії на стан довкілля. Під час його вивчення учасники дізнаються, що таке джерела енергії, що таке енергоефективність та який вплив на споживання енергії має повсякденна поведінка енергоспоживачів. Використовуючи дослідницький метод навчання, модуль дозволить слухачам сформулювати критичні висновки щодо того, як функціонує їхнє довкілля. Завдяки воркшопу, присвяченому впливу соціальних мереж і способів спілкування в Інтернеті на зміну споживчих звичок, учасники отримають необхідні знання для створення власного медіа-контенту, закликаючи своїх однолітків звернути увагу на те, як вони використовують енергію у повсякденному житті..

назва модуля	**Енергія для змін.**
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 7: Забезпечити доступ до недорогих, надійних, стійких та сучасних джерел енергії для всіх ЦСР 11: Зробити міста інклюзивними, безпечними, стійкими та сталими ЦСР 13: Вжити невідкладних заходів для боротьби зі зміною клімату та її наслідками а також опосередковано: ЦСР 9: Розбудова стійкої інфраструктури, стимулювання сталої індустріалізації та заохочення інновацій
цілі навчання	Усвідомити учням важливість енергії та звичок енергоспоживання для захисту навколишнього середовища та розвитку сталого суспільства. студент знатиме, що таке джерела енергії, що таке енергоефективність та який вплив на енергоспоживання має повсякденна поведінка споживачів енергії студент навчиться розробляти власні кампанії в соціальних мережах, спрямовані на зміну звичок споживання енергоресурсів студент розвине компетенції аналізу свого оточення, нормативної оцінки існуючих у ньому рішень, вирішення проблем, комунікації та роботи в команді
ключові компетенції	компетенції системного мислення, компетенція стратегічних дій, міжособистісна компетентність, частково нормативна компетентність
тривалість	Загальна тривалість: 3 місяці (12 тижнів) Пропонований розклад: 4 зустрічі з міні-лекціями (1-й та 2-й тиждень) 2 майстер-класи з працівниками (3-й та 4-й тиждень) 1 воркшоп (тиждень 5) Проект (тижні: 6-12)
кількість учасників	20
передумови	Модуль розрахований на молодь 16-30 років. Знання з питань сталого розвитку не є обов'язковими. Вільне користування соціальними мережами рекомендується, але не є обов'язковим.
рекомендовані методи викладання	Робота в групах (проектне навчання), майстер-клас, міні-лекції, навчання на основі дослідження, проблемне навчання.

рекомендовані методи перевірки рівня компетентності до та після проходження модуля	Рекомендується використовувати простий претест і посттест у вигляді відкритих запитань. Рівень досягнутої компетентності також слід вимірювати за кінцевими результатами модуля у формі інтерактивних кейсів.
посилання	Гіллінгем, К., Ньюелл, Р. Г. та Палмер, К. (2009). Економіка та політика енергоефективності. Щорічний огляд економіки ресурсів, 1(1), 597-620. Гольдемберг, Я., Лукон, О. та Нігро, Ф. (Ред.). (2018). Енергетика, навколишнє середовище та розвиток (2-е вид.). CRC Press. Скотт, Д. М. (2019). Нові правила маркетингу та PR: Як використовувати соціальні медіа, онлайн-відео, мобільні додатки, блоги, прес-релізи та вірусний маркетинг для прямого зв'язку з покупцями. John Wiley & Sons. Сміль, В. (2017). Енергетика і цивілізація: Історія. MIT Press.

МІНІ-ЛЕКЦІЇ ЗУСТРІЧ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Міні-лекція (з модерованим обговоренням) - це форма, яку слід проводити на початку модуля. Її мета - надати учасникам базові знання про джерела енергії та її використання. Лекції також мають на меті стимулювати роздуми про важливість споживчих звичок у використанні електроенергії людиною.

назва діяльності	Енергія для світу: розуміння енергії та її впливу
Зона АВР	Енергія
Модуль АВР	Добра енергія
ключові компетенції	компетенції системного мислення, компетенція стратегічних дій, міжособистісна компетентність, частково нормативна компетентність
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 11: Зробити міста інклюзивними, безпечними, стійкими та сталими ЦСР 12: Забезпечення сталих моделей споживання та виробництва ЦСР 13: Вжити невідкладних заходів для боротьби зі зміною клімату та її наслідками а також опосередковано: ЦСР 9: Розбудова стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій та стійкій індустріалізації та заохочення інновацій DG 8 - Стале, всеохоплююче та стійке економічне зростання, повна і продуктивна зайнятість та гідна праця для всіх .
цілі навчання	Мета - дізнатися про значення енергії, енергоресурсів та енергоефективності.
знання	Учасник знає: • фундаментальні концепції та принципи виробництва, розподілу та споживання енергії, включаючи традиційні та нові джерела енергії. • сучасні тенденції та інновації в енергетичному секторі з акцентом на відновлювану енергетику, прозорість, водневі технології та передові ядерні технології. • правові та соціальні рамки, які регулюють виробництво та споживання енергії, а також виклики та можливості, пов'язані з інтеграцією нових енергетичних рішень в існуючі системи.
навички	Учасник може: • критично аналізувати та пояснювати процеси та інфраструктуру, пов'язані з виробництвом, передачею та розподілом енергії. • визначити та оцінити потенціал різних енергетичних інновацій, таких як відновлювані джерела енергії, водневі технології та малі модульні реактори, для вирішення глобальних енергетичних проблем. • застосовувати своє розуміння енергетичних систем і тенденцій для розробки, обговорення та впровадження сталих енергетичних рішень у своїх громадах чи професійних контекстах.

компетенції	Учасник вміє: • брати участь в інформованих дискусіях та дебатах про майбутнє енергетики, беручи до уваги як технологічні досягнення, так і соціальні наслідки. • критично оцінювати екологічні, економічні та соціальні наслідки різних джерел енергії та технологій, пропагуючи сталі практики. • співпрацювати з іншими для розробки та реалізації енергетичних проектів або ініціатив, які сприяють переходу до низьковуглецевої та сталої енергетики в майбутньому.
тривалість	4 зустрічі, по 1-2 години кожна
кількість учасників	20 осіб
передумови	Ніяких передумов
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки, фліпчарт/дошка
рекомендовані методи викладання	Лекція, дискусія
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання перевірятимуться на основі практичних завдань, що виконуються наприкінці модуля, а також короткого опитування після кожної лекції.
детальний план діяльності	• Вступ до теми від фасилітатора (00:10 год). • Міні-лекція (00:20 год). • Дискусія модерується фасилітатором (00:20 год.). • Підсумок (00:10 год) теми лекцій: Перша зустріч Як енергія потрапляє до наших будинків та установ? Друга зустріч Нові енергетичні тренди Третя зустріч Секрети водню Слід обрати тему, яка обговорює нові тенденції в енергетиці, які є прикладами сталої енергетики. Четверта зустріч Маленький атом, велика потужність Слід обрати тему, яка обговорює нові тенденції в енергетиці, які є прикладами сталої енергетики
Поради для фасилітаторів	Питання, що розглядаються в лекції, добре відомі з практики повсякденного життя, але їхнє походження і значення можуть бути неусвідомленими. Рекомендується використовувати приклади, пов'язані з повсякденною діяльністю учасників. Лекція має велике значення в цьому модулі, відіграючи роль упорядкування наявних знань і надихаючи на подальшу діяльність. Вкрай важливо створити безпечну та доброзичливу атмосферу, в якій учасники почуватимуться комфортно, ставитимуть запитання та братимуть участь у дискусіях. Це сприяє активному навчанню та глибшому розумінню.

МАЙСТЕР-КЛАСИ З ПРАЦІВНИКАМИ

Майстер-клас - це форма, яку слід проводити після того, як вже проведено майстер-лекції, тобто коли учасники матимуть базові знання про джерела енергії та її використання. Під час майстер-класу студенти будуть ознайомлені з перспективами підприємців енергетичного сектору. Очікується, що вони нададуть учасникам знання про тенденції в секторі, еко-інновації, відновлювані джерела енергії та політику сталого розвитку в секторі..

назва діяльності	Підприємництво в енергетичному секторі: розширення можливостей для наступного покоління
Зона АВР	Енергія
Модуль АВР	Добра енергія.
ключові компетенції	компетенції системного мислення, компетенція стратегічних дій, міжособистісна компетентність, частково нормативна компетентність
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 7: Забезпечити доступ до недорогих, надійних, стійких та сучасних джерел енергії для всіх ЦСР 11: Зробити міста інклюзивними, безпечними, стійкими та сталими ЦСР 13: Вжити невідкладних заходів для боротьби зі зміною клімату та її наслідками а також опосередковано: ЦСР 9: Розбудова стійкої інфраструктури, стимулювання сталої індустріалізації та заохочення інновацій
цілі навчання	Мета - дізнатися про точку зору підприємців енергетичного сектору на майбутні тенденції у використанні енергії.
знання	Учасник знає, на чому бачать перспективи підприємці: • специфіка енергетичного сектору • очікувані тенденції споживачів енергії • роль і значення еко-інновацій в енергетичному секторі • можливі дії енергетичного сектору для сприяння сталому розвитку
навички	Учасник може: • критично інтерпретувати внесок у впровадження сталого розвитку в енергетичному секторі • визначати тенденції споживачів енергії та розуміти їх значення для енергетичного сектору та довкілля
компетенції	Учасник вміє: • включати і поважати різні точки зору на одну і ту ж проблему. • будувати незалежні нормативні судження. • брати участь у дискусіях та висловлювати свою думку
тривалість	2 зустрічі, по 2-3 години кожна
кількість учасників	1 група з 20 студентів
передумови	Учасник брав участь у міні-лекціях, має базові знання про джерела енергії та споживчі тенденції.
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки, фліпчарт/дошка

рекомендовані методи викладання	Майстер-клас, дискусія
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі практичних завдань, виконаних наприкінці модуля.
детальний план діяльності	• Вступ до майстер-класу від модератора (0,5 години). • Презентація точки зору працівника (0,5 год). • Дебати модеруються модератором (1-2 год). Теми майстер-класів Запропоновані теми, які мають бути обрані та узгоджені у співпраці з бізнес-середовищем організації, що проводить Академію • Використання енергії сонця: Зсередини стартапу у сфері сонячної енергетики Сектор/галузь: Сонячна енергетика, стартапи у сфері відновлюваної енергетики • Будуємо стале майбутнє: Роль зеленого водню в енергетичному переході Сектор/галузь: Виробництво водню, технології чистої енергії • Від вітру до гаманця: Як вітрові електростанції генерують енергію та прибутки Сектор/галузь: Вітроенергетика, інвестиції у відновлювану енергетику • Енергоефективність в дії: Як „розумні" мережі революціонізують управління енергією Сектор/галузь: Технологія „розумних мереж", рішення для енергоменеджменту • Циркулярна економіка в енергетиці: Перетворення відходів на енергію Сектор/галузь: Відходи в енергію, рішення для циркулярної економіки • Майбутнє міського теплопостачання - як екологічна трансформація змінить поведінку споживачів Сектор/галузь: Рішення для міського теплопостачання, компанії централізованого теплопостачання, консалтинг з енергоефективності • Майбутнє електромобільності: Інтеграція відновлюваної енергетики з мережами зарядних станцій для електромобілів Сектор/галузь: Зарядка електромобілів, інтеграція відновлюваної енергетики, рішення для мобільності
поради для фасилітаторів	Результатом роботи учасників у цьому модулі є створення самостійних роликів у соціальних мережах, що пропагують позицію відповідального споживача енергії. Представники енергетичного сектору зможуть донести знання про очікувані тенденції та переконати молодь у важливості дбайливого ставлення до природних ресурсів, які використовуються для виробництва енергії. Їхній практичний досвід має відповідати темі. Вкрай важливо створити безпечне та доброзичливе середовище, де учасники почуватимуться комфортно, ставитимуть запитання та братимуть участь у дискусіях. Це сприяє активному навчанню та глибшому розумінню.

ВОРКШОП ЗІ СТВОРЕННЯ КОНТЕНТУ СОЦІАЛЬНОГО ВПЛИВУ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Воркшоп - це форма, яку слід проводити після того, як вже проведено перші заходи (майстер-лекції та майстер-класи з представниками бізнесу), тобто коли студенти матимуть базові знання про джерела енергії, енергетичний сектор та поведінку енергоспоживачів. Студенти повинні підійти до воркшопу з переконанням, що їм необхідно змінити власне ставлення та помітити вплив поведінки окремої людини на спосіб життя суспільства в цілому. Саме ця вправа дасть учасникам необхідні знання про створення контенту соціального впливу в соціальних мережах.

назва діяльності	**Сила онлайн. Створення контенту соціального впливу в соціальних мережах.**
Зона АВР	Енергія
Модуль АВР	Добра енергія.
ключові компетенції	компетенції системного мислення, компетенція стратегічних дій, міжособистісна компетентність, частково нормативна компетентність
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 7: Забезпечити доступ до недорогих, надійних, стійких та сучасних джерел енергії для всіх ЦСР 11: Зробити міста інклюзивними, безпечними, стійкими та сталими ЦСР 13: Вжити невідкладних заходів для боротьби зі зміною клімату та її наслідками а також опосередковано: ЦСР 9: Розбудова стійкої інфраструктури, стимулювання сталої індустріалізації та заохочення інновацій
цілі навчання	Мета - дізнатися про методи створення контенту соціального впливу в соціальних мережах.
знання	Учасник знає: як створювати контент у соціальних мережах які правила дизайну соціального маркетингу які тенденції в соціальних медіа можна використовувати в соціальному маркетингу
навички	Учасник може: побудувати план соціального маркетингу в соціальних мережах ділитися завданнями в групі просувати свої ідеї в соціальних мережах
компетенції	Учасник вміє: працювати разом як група для реалізації діяльності зі створення контенту, розподілять завдання, керувати процесом публікації контенту взяти на себе ініціативу створення контенту в Інтернеті враховувати культурний контекст при створенні контенту та комунікації в соціальних мережах
тривалість	1 зустріч, 6 годин
кількість учасників	1 група з 20 студентів

передумови	Студент брав участь у попередніх заходах (майстер-клас та міні-лекції), має базові знання про джерела енергії, енергетичний сектор та поведінку споживачів енергії
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки, фліпчарт/дошка, маркери, кольорові олівці, стікери
рекомендовані методи викладання	Групова робота (проектне навчання), навчання на основі дослідження, проблемне навчання.
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі практичних завдань, виконаних наприкінці модуля.
детальний план діяльності	30 хвилин - Роль та значення соціальних медіа - міні-лекція 60 хвилин - Що таке креативний контент? (Повідомлення, канали комунікації, інструменти, маркетингові воронки, ремаркетинг) - міні-лекція 60 хвилин - Культурна обумовленість створення контенту - дискусія 180 хвилин - Створення контенту для соціальних мереж - робота в групах, дизайн-мислення
поради для фасилітаторів	Під час проведення цього воркшопу ключовим елементом є привернення уваги учасників до того, що він слугує для викладання наступних елементів модуля Зосередивши свою увагу та участь у воркшопі, студенти отримають необхідні знання, які вони використають у наступній вправі Соціальні мережі мають використовуватися студентами як інструмент для вирішення проблеми, а не як рішення саме по собі, отже, акцент має бути зроблений на балансі між привабливістю повідомлення та його релевантністю.

Роль і значення соціальних медіа - міні-лекція

ЧАС:	30 хвилин
ЦІЛІ:	Зрозуміти вплив соціальних медіа на сучасну комунікацію, поведінку та суспільство. Висвітлити позитивний та негативний вплив соціальних мереж на окремих людей та громади. Заохотити учасників замислитися над власними практиками роботи в соціальних мережах та їхніми ширшими наслідками.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники отримують огляд ролі соціальних медіа у формуванні суспільного дискурсу та особистих звичок. Вони можуть визначити ключові тенденції та проблеми, пов'язані з використанням соціальних мереж. Вони краще усвідомлюють власну взаємодію з соціальними мережами та її вплив на їхнє життя.
МАТЕРІАЛИ:	Слайди або візуальні презентаційні матеріали. Приклади контенту, тенденцій або кампаній у соціальних мережах (скріншоти, відео або живі демонстрації). Роздаткові матеріали з ключовими поняттями та питаннями для обговорення (за бажанням). Проектор або онлайн-платформа з можливістю спільного використання екрану.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (5 хвилин)** • Привітайте учасників і поясніть тему. • Поставте запитання, що спонукає до роздумів (наприклад, „Скільки годин ви проводите в соціальних мережах щодня?" або „Яку роль відіграють соціальні мережі у формуванні ваших поглядів?"). **Міні-лекція (20 хвилин)** • Обговоріть еволюцію соціальних медіа та їх зростаючий вплив на різні аспекти життя, включаючи комунікацію, маркетинг, політику та особисті звички. • Поясніть основні переваги соціальних мереж (наприклад, зв'язок, доступ до інформації, створення спільнот). • Виділіть такі проблеми, як дезінформація, залежність і проблеми конфіденційності. • Використовуйте реальні приклади або кейси, щоб проілюструвати ці пункти. **Питання та відповіді і рефлексія (5 хвилин)** • Запропонуйте учасникам поставити запитання та поділитися власним досвідом роботи з соціальними мережами. • Заохочуйте учасників поміркувати про цінності та виклики, які вони пов'язують з використанням соціальних мереж.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте основні тези лекції, наголошуючи на збалансованому погляді на роль соціальних медіа. Запропонуйте учасникам поділитися одним ключовим висновком із сесії. За бажанням, проведіть вправу на швидкий зворотній зв'язок за допомогою опитування або чату.

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Підбирайте приклади відповідно до демографічних характеристик та інтересів вашої аудиторії (наприклад, популярні платформи, тренди чи кампанії). Підтримуйте нейтральний тон, заохочуючи учасників формувати власну думку. Будьте готові обговорювати делікатні теми, такі як дезінформація або переслідування в Інтернеті, з обережністю. Використовуйте візуальні ефекти або історії, щоб зробити лекцію цікавою та зрозумілою.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте для сесії платформу для онлайн-зустрічей, наприклад, Zoom або MS Teams. Діліться слайдами та відео за допомогою спільного доступу до екрана. Заохочуйте участь за допомогою опитувань, чату або секційних дискусій. Надайте учасникам посилання на додаткові ресурси або підсумковий документ після сесії.

Що таке креативний контент? (Повідомлення, канали комунікації, інструменти, маркетингові воронки, ремаркетинг) - міні-лекція

ЧАС:	60 хвилин
ЦІЛІ:	Визначити поняття креативного контенту в кампаніях у соціальних мережах. Вивчити ключові компоненти створення контенту, включаючи обмін повідомленнями, канали комунікації та інструменти. Ознайомити учасників з маркетинговими воронками та стратегіями ремаркетингу. Надихнути учасників на стратегічне мислення про те, як креативний контент сприяє залученню та конверсії.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники розуміють роль обміну повідомленнями, вибору каналів та інструментів у створенні контенту. Вони можуть окреслити етапи маркетингової воронки і те, як вона застосовується до кампаній у соціальних мережах. Учасники отримають уявлення про методи ремаркетингу та їх застосування.
МАТЕРІАЛИ:	Слайди презентації, що пояснюють ключові поняття (з візуалізаціями, діаграмами або прикладами). Тематичні дослідження або приклади креативного контенту (наприклад, кампанії в соціальних мережах, реклама). Шаблони для маркетингових воронок і планування кампаній (необов'язково). Доступ до прикладів інструментів або стратегій ремаркетингу (наприклад, Facebook Pixel, Google Ads).
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (5 хвилин)** • Почніть із запитання: „Що робить допис у соціальних мережах або кампанію особливою для вас?" • Коротко окресліть порядок денний сесії та підкресліть стратегічну роль креативного контенту. **Що таке креативний контент? (10 хвилин)** • Визначте креативний контент як поєднання повідомлення, дизайну та стратегії, що привертає увагу аудиторії та спонукає до дії. • Виділіть ключові елементи: ◦ Послання: Чітке, цікаве та адаптоване до цільової аудиторії. ◦ Канали комунікації: Вибір платформ на основі поведінки аудиторії та цілей кампанії.

	Інструменти: Використання платформ для створення контенту (наприклад, Canva, Adobe Suite) та інструментів аналітики для оптимізації роботи. **Маркетингові воронки (15 хвилин)** • Пояснити етапи маркетингової воронки та її зв'язок з креативним контентом: ◦ Поінформованість: Створюйте контент, який привертає увагу (наприклад, відео, інфографіку). ◦ Зацікавленість: Пропонуйте цінність через освітні або розважальні пости (наприклад, посилання на блоги, інструкції). ◦ Рішення: Використовуйте переконливі повідомлення (наприклад, відгуки, спеціальні пропозиції). ◦ Дія: Чіткі заклики до дії (наприклад, „Підпишіться", „Купуйте зараз"). • Покажіть приклади контенту, адаптованого для кожного етапу воронки. **Ремаркетинг (10 хвилин)** • Визначте ремаркетинг як націлювання на людей, які раніше взаємодіяли з вашим контентом або веб-сайтом. • Поясніть ключові стратегії: ◦ Використання файлів cookie та пікселів відстеження для ретаргетингу користувачів. ◦ Створення персоналізованої реклами на основі минулої поведінки (наприклад, покинуті візки, відвідування сторінок). ◦ Використання email-кампаній та ретаргетованої реклами в соціальних мережах. • Наведіть реальні приклади ремаркетингу в дії. **Обговорення та рефлексія (15 хвилин)** Надайте можливість учасникам поділитися своїм досвідом роботи з креативним контентом, маркетинговими воронками або ремаркетингом. Обговоріть виклики, з якими вони стикаються при створенні цікавого контенту або конвертації аудиторії. Запропонуйте учасникам провести мозковий штурм, як вони можуть використати ці стратегії у своїх кампаніях.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підведіть підсумки сесії, підкресливши взаємозв'язок між повідомленням, інструментами, каналами та стратегією. Попросіть учасників поділитися однією думкою або технікою, яку вони вважають особливо корисною. Проведіть коротке опитування чи анкетування, щоб оцінити зрозумілість та актуальність сесії.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Використовуйте реальні приклади креативного контенту та кампаній. Зберігайте технічні пояснення інструментів та стратегій простими та доступними. Будьте готові відповісти на запитання про конкретні платформи або інструменти, що використовуються для ремаркетингу та аналітики. Заохочуйте активну участь під час обговорення, щоб забезпечити взаємодію.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте слайди та демонстрацію екрану для представлення ключових понять і прикладів. Діліться посиланнями на ресурси або інструменти (наприклад, навчальні посібники для Canva, Google Ads). Якщо дозволяє час, використовуйте окремі кімнати для обговорення в малих групах. Запишіть сесію (за згодою) і надайте її учасникам для подальшого перегляду.

Культурна обумовленість створення контенту - обговорення

ЧАС:	60 хвилин
ЦІЛІ:	Дослідити, як культурні цінності, норми та контекст впливають на створення контенту для соціальних мереж. Розвинути в учасників розуміння культурної чутливості та розмаїття при передачі повідомлень. Заохочувати критичне мислення щодо впливу культурної обумовленості на сприйняття та залучення аудиторії.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники розуміють важливість культурних чинників у створенні контенту та їхній вплив на сприйняття аудиторією. Вони отримують уявлення про те, як адаптувати контент до різних культурних контекстів. Учасники розвивають навички виявлення та усунення потенційних культурних упереджень у контенті соціальних мереж.
МАТЕРІАЛИ:	Приклади культурно різноманітного контенту (як ефективного, так і проблемного). Підказки для обговорення або приклади з практики, щоб спрямувати розмову. Фліпчарти або віртуальна дошка для узагальнення ключових моментів. Доступ до культурних рамок або моделей (наприклад, культурні виміри Хофстеде, висококонтекстні та низькоконтекстні культури Холла) для довідки.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (10 хвилин)** Почніть з короткого пояснення культурної обумовленості та її впливу на створення контенту. Поділіться прикладом кампанії в соціальних мережах, яка була успішною або провальною через культурні чинники. Представте короткий огляд культурних рамок (наприклад, спілкування з високим та низьким контекстом, індивідуалізм та колективізм). **Налаштування на дискусію (5 хвилин)** Розділіть учасників на менші групи (якщо ви працюєте онлайн, використовуйте кімнати для переговорів). Дайте кожній групі запитання для обговорення або тематичне дослідження (наприклад, „Як би ця кампанія була сприйнята в різних культурних контекстах?" або „Які корективи ви б внесли до цього повідомлення для конкретної аудиторії?"). **Групова дискусія (30 хвилин)** Кожна група обговорює запропоноване завдання або аналізує конкретний приклад, зосереджуючись на культурних факторах, які впливають на створення контенту. Заохочуйте учасників ділитися особистим досвідом або ідеями, пов'язаними з культурними відмінностями у спілкуванні. **Презентації груп та колективне обговорення (15 хвилин)** Кожна група презентує свої знахідки або висновки великій групі. Сприяти колективному обговоренню, підкреслюючи схожість і відмінності у поглядах. Підсумуйте ключові ідеї та практичні висновки з сесії.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Поміркуйте над тим, як культурні чинники формують очікування та реакцію аудиторії. Попросіть учасників поділитися одним новим розумінням, яке вони отримали про культурну обумовленість у створенні контенту. Використовуйте швидке опитування зворотного зв'язку або відкриту дискусію, щоб оцінити розуміння та залучення учасників.

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Обирайте приклади та підказки, що відповідають культурному досвіду та професійному контексту учасників. Забезпечити безпечне і шанобливе середовище для обговорення потенційно чутливих культурних тем. Заохочуйте активну участь, схвалюючи різні точки зору та досвід. Будьте готові надати додаткові ресурси або рамки для учасників, які хочуть поглибити своє розуміння.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформу для онлайн-зустрічей з функцією кімнати для переговорів. Заздалегідь надайте матеріали для обговорення (наприклад, тематичні дослідження або підказки) електронною поштою або в чаті. Використовуйте спільний документ або віртуальну дошку, щоб збирати та демонструвати результати роботи групи під час презентацій. Запишіть сесію (якщо учасники згодні) для подальшого використання або як ресурс для тих, хто не зміг бути присутнім.

Створення контенту для соціальних мереж - групова робота, дизайн-мислення

ЧАС:	180 хвилин
ЦІЛІ:	Застосовувати принципи дизайн-мислення для створення цікавого та ефективного контенту в соціальних мережах. Заохочувати співпрацю та творчість у розробці спеціального контенту для конкретних аудиторій. Надати практичний досвід у проведенні мозкових штурмів, створенні прототипів та вдосконаленні кампаній у соціальних мережах.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники генерують дієві ідеї контенту для платформ соціальних мереж, орієнтовані на конкретну цільову аудиторію. Команди створюють прототипи постів або кампаній у соціальних мережах, враховуючи зворотній зв'язок та ітерації. Учасники розуміють ітеративну природу процесу дизайн-мислення та його застосування до створення контенту.
МАТЕРІАЛИ:	Великі аркуші паперу, стікери, маркери (якщо ви присутні особисто). Інструменти для онлайн-співпраці, такі як Miro, MURAL або Google Jamboard (якщо вони є в Інтернеті). Шаблони для персонажів аудиторії, карт емпатії та календарів контенту. Приклади успішних кампаній у соціальних мережах для натхнення. Пристрої або програмне забезпечення для створення цифрових прототипів (наприклад, Canva, Figma).
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ та створення команди (15 хвилин)** Ознайомте присутніх з цілями сесії та коротко поясніть процес дизайн-мислення: • Співпереживати • Визначте • Ideate • Прототип • Тест Розділіть учасників на малі групи (по 4-6 осіб у групі). **Співпереживати та визначати (30 хвилин)** Співпереживати: • Кожна група обирає або отримує цільову аудиторію (наприклад, молоді спеціалісти, власники малого бізнесу, освітяни). • Використовуйте карти емпатії, щоб дослідити потреби, проблеми та поведінку аудиторії.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	• Обговорити: „Що хвилює цю аудиторію? Що мотивує їх у соціальних мережах?" Визначтеся: • Групи формулюють проблему або можливість, на яку буде спрямований їхній контент. • Сформулюйте постановку проблеми: „Як ми можемо створити контент, який [вирішує проблему або задовольняє потребу] для [цільової аудиторії]? **Ідея (45 хвилин)** Заохочуйте мозковий штурм, використовуючи такі методи, як: • Швидке генерування ідей: За 10 хвилин групи пропонують якомога більше ідей щодо контенту. • Метод SCAMPER: Вивчіть способи модифікації, комбінування або адаптації існуючих ідей контенту. Зосередьтеся на генеруванні різноманітних ідей без осуду. Після мозкового штурму групи голосують за 2-3 найкращі ідеї для подальшого розвитку. **Прототип (60 хвилин)** Групи створюють макети або прототипи обраних ними ідей контенту, зосереджуючись на: • Візуальний дизайн (наприклад, зображення, графіка, кольори). • Повідомлення (наприклад, підписи, хештеги, заклики до дії). • Специфічні для платформи елементи (наприклад, Instagram Stories, пости в LinkedIn, відео в TikTok). Використовуйте такі інструменти, як Canva або намальовані від руки ескізи для візуальних прототипів. Підготуйте коротку презентацію або розкадруйте їхній зміст. **Тест та зворотній зв'язок (30 хвилин)** Групові презентації: • Кожна група презентує свої прототипи більшій групі, пояснюючи свої дизайнерські рішення. Сесія зворотного зв'язку: • Заохочуйте конструктивний зворотній зв'язок, заснований на цільовій аудиторії, ясності та креативності. • Використовуйте структурований підхід (наприклад, „Мені подобається...", „Мені цікаво...", „Що, якщо..."), щоб спрямовувати обговорення. **Рефлексія та підбиття підсумків (15 хвилин)** Поміркуйте над процесом та його результатами: • Що було складним? • Що учасники дізналися про створення контенту? • Як вони можуть застосувати цей процес у своїй роботі? Підсумуйте основні висновки семінару.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Використовуйте швидке опитування або анкетування, щоб оцінити ефективність сесії. Попросіть учасників поділитися однією ідеєю або інсайтом, який вони планують реалізувати при створенні свого контенту. За бажанням, надайте подальший посібник з ресурсами для дизайн-мислення та порадами щодо соціальних мереж.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Під час мозкового штурму створюйте творчу та неупереджену атмосферу. Надайте рекомендації на етапі створення прототипу, щоб забезпечити реалістичність та актуальність. Зберігайте сесію динамічною, поєднуючи практичну роботу з короткими презентаціями та перервами. Будьте гнучкими та підтримуйте різні рівні досвіду роботи з інструментами для створення контенту.

MODULO ONLINE:	Використовуйте кімнати для групових обговорень та інструменти для спільної роботи, такі як Miro або Google Docs. Заздалегідь роздайте шаблони та наочні посібники, щоб допомогти учасникам підготуватися. Заохочуйте групи презентувати прототипи, використовуючи демонстрацію екрана або спільні файли. Записуйте презентації або дискусії (за згодою), щоб учасники могли переглянути їх пізніше.

ГРУПОВИЙ ПРОЕКТ ПРО СТВОРЕННЯ SM-КОНТЕНТУ

Учасники цієї вправи повинні були відвідувати інші з цього модуля (міні-лекції, майстер-класи, самостійну роботу, воркшопи зі створення контенту в соціальних мережах). Особливо важливо мати навички, отримані на воркшопах, а також знання про енергетику, енергоспоживання, природні ресурси та зменшення споживання енергії через повсякденні звички людей. Учасники також повинні бути знайомі з принципами створення контенту соціального впливу в соціальних мережах.

Назва заходу	**Ми маємо владу над іншими!**
zona ARD	Енергія
Modulo ARD	Добра енергія.
competenze chiave	компетенції системного мислення, компетенція стратегічних дій, міжособистісна компетентність, частково нормативна компетентність
area tematica	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 7: Забезпечити доступ до недорогих, надійних, стійких та сучасних джерел енергії для всіх ЦСР 11: Зробити міста інклюзивними, безпечними, стійкими та сталими ЦСР 13: Вжити невідкладних заходів для боротьби зі зміною клімату та її наслідками а також опосередковано: ЦСР 9: Розбудова стійкої інфраструктури, стимулювання сталої індустріалізації та заохочення інновацій
obiettivi di apprendimento	Мета - розвинути розуміння можливих змін у поведінкових звичках, що впливають на споживання енергії, а також сформувати ставлення до впливу на поведінку людей, які нас оточують. Результатом цієї діяльності буде створення модулю кампанії в соціальних мережах групами, що беруть участь у проекті.
conoscenza	Учасник знає: • приклади повсякденного ставлення та поведінки, що сприяють зменшенню споживання матеріалів та енергії • бар'єри та обмеження для впливу на своє оточення з метою формування в ньому сталих поглядів • принципи ефективної комунікації та таргетування аудиторії в соціальних мережах • методи моніторингу та аналізу впливу кампаній у соціальних мережах
competenze	Учасник може: • створити міні-кампанію в соціальних мережах • використовувати сучасні інструменти соціальних мереж • планувати та управляти ризиками впровадження • адаптувати контент до культурних потреб • розробляти цікавий та переконливий контент для платформ соціальних мереж • впроваджувати та моніторити кампанію в соціальних мережах за допомогою інструментів аналітики

competenze	Учасник може: • працювати разом як група над реалізацією діяльності кампанії в соціальних мережах, розподіляти завдання, керувати процесом публікації контенту, управляти ризиками реалізації • проявляти ініціативу щодо створення контенту в Інтернеті • ефективно спілкуватися в міжкультурному контексті • критично оцінювати успіх кампанії в соціальних мережах і застосовувати отримані уроки в майбутніх проектах • презентувати та захищати стратегію, зміст та результати кампанії перед зацікавленими сторонами
durata	6 тижнів (28 годин)
numero di partecipanti	20 осіб (4-5 груп)
prerequisiti	Студент брав участь у попередніх заходах (майстер-клас, міні-лекції, індивідуальне завдання, воркшоп з соціальних мереж), має базові знання про джерела енергії, ефективність, використання та тенденції. Знає інструменти впливу на поведінку людини.
materiali richiesti	доступ до каналів соціальних мереж, інструменти для створення мультимедійного контенту (Canva, Adobe Spark), доступ до графічних та фоторесурсів, посібники з комунікації в соціальних мережах, аналітичні інструменти для моніторингу залученості (Google Analytics, Hootsuite), комп'ютери/ноутбуки з відповідним програмним забезпеченням, стабільне інтернет-з'єднання, камери та мікрофони
metodi di insegnamento consigliati	групова робота (проектне навчання), проблемне навчання
metodi per la verifica dei risultati di apprendimento	Результати навчання перевірятимуться шляхом розміщення контенту відповідно до графіку, запропонованого проектною групою.
piano di attività dettagliato	На кожному етапі роботи групи мають доступ до ментора, з яким вони можуть консультуватися щодо свого прогресу 1. група визначає мету соціальної кампанії, обирає цільову групу, обирає соціальне середовище, складає графік заходів (1 тиждень) 2. виробництво маркетингового контенту (1 тиждень) 3. реалізація соціальної кампанії (2 тижні) 4. презентувати соціальну кампанію (1 зустріч, 5-й тиждень) 5. оцінити проект та кампанію (2 зустрічі на 6-му тижні)
suggerimenti per i facilitatori	Групова робота над проектом - це чудова можливість заохотити молодих людей до самостійного визначення та вирішення проблем, які їх оточують. Вони можуть вільно проявляти ініціативу в реалізації своєї соціальної кампанії. Можна заохочувати їх обирати різні цільові групи та різні сфери діяльності: наприклад, молодь у міському просторі, студенти в університеті, школярі по дорозі до школи.

Ми маємо владу над іншими

ЧАС:	28 годин
ЦІЛІ:	розвинути розуміння можливих змін у поведінкових звичках, що впливають на споживання енергії, та сформувати ставлення до впливу на поведінку людей навколо нас. Результатом цієї діяльності буде створення модулю кампанії в соціальних мережах групами, що беруть участь у проекті.
РЕЗУЛЬТАТИ:	4-5 соціальних кампаній для РС про споживчу поведінку

МАТЕРІАЛИ:	доступ до каналів соціальних мереж, інструменти для створення мультимедійного контенту (Canva, Adobe Spark), доступ до графічних та фоторесурсів, посібники з комунікації в соціальних мережах, аналітичні інструменти для моніторингу залученості (Google Analytics, Hootsuite), комп'ютери/ноутбуки з відповідним програмним забезпеченням, стабільне інтернет-з'єднання, камери та мікрофони
ІНСТРУКЦІЯ:	Цей захід передбачає роботу в групах за підтримки ментора, спрямовану на розробку та реалізацію кампанії в соціальних мережах, орієнтованої на енергозбереження. Процес заохочує як індивідуальні, так і спільні зусилля, і завершується фінальною презентацією, під час якої кожна група презентує свою кампанію. Мета - надати учасникам навички розробки та проведення ефективних кампаній у соціальних мережах, які сприятимуть формуванню звичок сталого енергоспоживання. Завдяки менторській підтримці учасники вдосконалять цілі своїх кампаній, створять переконливий маркетинговий контент та ефективно залучать цільову аудиторію. Учасники отримають практичний досвід в управлінні кампаніями, глибше зрозуміють, як змінити поведінку, пов'язану з енергетикою, та підвищать свою здатність впливати на громадську думку через соціальні мережі. Захід завершується презентаціями на 6-му тижні в рамках процесу оцінювання, що дозволить отримати зворотній зв'язок від запрошених зацікавлених сторін для подальшого вдосконалення кампаній. Робота з ментором (6 тижнів) Тиждень 1: Визначення мети кампанії (1 година з ментором, 3 години роботи в групах) Протягом першого тижня група працює з ментором протягом 1 години, щоб визначити мету своєї соціальної кампанії, обрати цільову аудиторію, вибрати відповідні соціальні медіа-платформи та скласти графік заходів. Ментор допомагає групі визначити чіткі та досяжні цілі кампанії, які відповідають ширшій меті популяризації енергоощадної поведінки. Решта 3 години група витрачає на самостійне доопрацювання плану та графіку своєї кампанії. Порада ментора: Заохочуйте групу творчо подумати про цільову аудиторію та найкращі способи її залучення через соціальні мережі. Тиждень 2: Виробництво маркетингового контенту (1 година з ментором, 3 години роботи в групі) Протягом цього тижня ментор витрачає 1 годину на допомогу групі в розробці контенту для їхньої кампанії, включаючи меседжі, візуальні ефекти та будь-які мультимедійні елементи. Ментор надає зворотній зв'язок щодо початкових ідей і дає поради, як створити переконливий та переконливий контент. Потім група проводить 3 години, самостійно виготовляючи та вдосконалюючи свої маркетингові матеріали. Порада наставника: Запропонуйте групі підготувати кілька варіантів змісту, щоб перевірити, який з них буде найефективнішим у донесенні їхньої ідеї. Тиждень 3-4: Реалізація соціальної кампанії (2 години з ментором, 6 годин роботи в групах) Протягом двох тижнів група працює з ментором впродовж 2 годин над реалізацією своєї кампанії в соціальних мережах. Ментор допомагає відстежувати хід кампанії, надаючи інформацію про показники залучення та пропонуючи коригування за потреби. Протягом 6 годин група самостійно керує щоденними операціями кампанії, реагуючи на взаємодію з аудиторією та вносячи необхідні корективи для підвищення ефективності кампанії. Порада наставника: Заохочуйте групу вести журнал своєї діяльності та відповідей, який буде корисним на етапі оцінювання.

	Тиждень 5: Оцінка проекту та кампанії (2 зустрічі, по 2 години кожна) П'ятий тиждень включає дві 2-годинні зустрічі, присвячені оцінці проекту та ефективності кампанії в соціальних мережах. Під час першої зустрічі група аналізує результати кампанії, обговорюючи, що спрацювало добре, а що можна вдосконалити. Ментор допомагає спрямовувати цю дискусію, пропонуючи ідеї щодо найкращих практик оцінювання кампаній. Друга зустріч присвячена узагальненню отриманих уроків та документуванню впливу кампанії. Порада ментора: Заохочуйте групу критично осмислити отримані відгуки і те, як їх можна застосувати в майбутніх кампаніях. Тиждень 6: Підготовка до презентації (1 година з ментором, 3 години роботи в групах) На шостому тижні група проводить 1 годину з ментором для підготовки до фінальної презентації своєї кампанії в соціальних мережах. Ментор допомагає групі організувати презентацію, гарантуючи, що всі ключові елементи, такі як цілі кампанії, її зміст, реалізація та оцінка, будуть чітко висвітлені. Потім група проводить 3 години самостійно, репетируючи та вдосконалюючи свою презентацію. Порада ментора: Порадьте групі провести репетицію своєї презентації, зосередившись на часі, чіткості та презентації. Презентація соціальної кампанії Тиждень 7: Презентація соціальних кампаній в рамках оцінювання (1 зустріч, 2 години) Наприкінці сьомого тижня всі групи презентують свої кампанії в соціальних мережах в рамках процесу оцінювання. Кожна презентація включатиме Цілі кампанії: Основні цілі та цільові групи, обрані протягом першого тижня. Зміст кампанії: Огляд створених маркетингових матеріалів, включно з будь-якими візуальними або мультимедійними елементами. Реалізація кампанії: Короткий опис того, як була проведена кампанія, включаючи використані стратегії та метрики залучення аудиторії. Оцінка та вплив: Інформація про ефективність кампанії, отримані уроки та будь-які корективи, внесені під час її проведення. Рекомендується запросити на презентацію зацікавлені сторони, такі як місцеві енергетичні компанії, екологічні НУО та лідерів громад. Ці гості повинні надати свої відгуки про кампанії, підкреслити сильні сторони та запропонувати пропозиції щодо майбутніх покращень. Онлайн-формат можливий і навіть рекомендований для підтримання регулярного контакту з ментором під час групової роботи над кампанією в соціальних мережах. Контакт з ментором може відбуватися онлайн за допомогою обраних платформ та інструментів . Аналогічно, консультації з розробки кампанії можуть проводитися онлайн. Хоча фінальні презентації кампаній у соціальних мережах також можна проводити онлайн, використовуючи спеціальні інструменти, для більш цікавого досвіду рекомендується офлайн-формат.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Оцінюванню підлягає результат виконання практичних завдань у вигляді підготовлених групових проектів - розробка соціальних кампаній. Оцінювання є якісним.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Побудуйте довірливі стосунки з групою та створіть безпечне навчальне середовище. Заохочуйте учасників до самоаналізу та критичного мислення. Сприяти міні-групам у визначенні реалістичних і досяжних цілей проекту Надавати конструктивний зворотній зв'язок і допомагати доопрацьовувати ідеї проектів. Сприяйте вирішенню проблем, ставлячи навідні запитання замість того, щоб пропонувати прямі рішення.

ОНЛАЙН ФОРМА:	Онлайн-формат можливий і навіть рекомендований для підтримання регулярного контакту з ментором під час групової роботи. Контакт з ментором може відбуватися онлайн за допомогою обраних форм та інструментів. Так само онлайн можна проводити консультації щодо проєкту. Презентації проєктів можуть проводитися онлайн за допомогою спеціальних інструментів, однак рекомендується використовувати офлайн-формат.

МОДУЛЬ 4.
СТАЛИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ: ПРОГРАМА ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

СТАЛИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ: ПРОГРАМА ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Ця програма пропонує цілісне дослідження сталого розвитку та циркулярних практик. Учасники розпочинають трансформаційну подорож, яка починається зі знайомства з принципами циркулярної економіки та сталими практиками, розширюючи свій кругозір, щоб зрозуміти глобальні перспективи ініціатив циркулярної економіки та сталих харчових систем. Вони вчаться адаптувати глобальні ідеї до місцевого контексту, впроваджувати їх на практиці у своїх громадах та вирішувати нагальні проблеми, такі як харчові відходи. Цей курс надає учасникам знання, навички та натхнення стати агентами змін, просуваючи сталість та циркулярність у своїх громадах та за їх межами.

назва модуля	**Стале життя: переробка харчових продуктів**
area tematica	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 12 Відповідальне споживання та виробництво ЦСР 13 Дії щодо зміни клімату ЦСР 15 Життя на землі ЦСР 2: Нульовий голод
obiettivi di apprendimento	Щоб зробити учнів екологічно свідомими та відповідальними громадянами, учень повинен знати основні принципи та концепції сталого розвитку, екологічного менеджменту, а також глобальні виклики, пов'язані з використанням ресурсів та зміною клімату. Студент отримає практичні навички зі сталого розвитку, збереження ресурсів та оцінки впливу на навколишнє середовище. Студент розвине компетенції критичного мислення, вирішення проблем та ефективної комунікації, щоб активно сприяти вирішенню екологічних проблем та просуванню сталого розвитку у своїх громадах та за їх межами.
competenze chiave	компетенція системного мислення, нормативна компетентність, компетенція стратегічних дій, міжособистісна компетентність, компетенція різноманітності та міждисциплінарності, прогностичне мислення або випереджувальна компетентність
durata	Загальна тривалість: 3 місяці (12 тижнів) Пропонований графік 1-ша частина Циркулярна економіка та сталі практики (1-й та 5-й тижні) 2-га частина Глобальні перспективи циркулярної економіки та практики сталого харчування (тижні: 2-5) 3-я частина Вплив харчових відходів (тижні: 6-й - 11-й) 4 частина Практична програма з переробки харчових продуктів (тижні: 7-12) 5 частина Інновації та практичне впровадження циркулярної економіки в місцевих громадах (тижні: 7-12)
numero di partecipanti	20
prerequisiti	Модуль розрахований на студентів та аспірантів, молодіжних працівників, лідерів громад та освітян. Знання з питань сталого розвитку не є обов'язковими. До участі заохочуються громадські активісти-початківці, активісти шкільного чи студентського самоврядування.
insegnamento metodi raccomandato	Тематичні дослідження, групові дискусії, запрошені спікери, екскурсії, проблемно-орієнтоване навчання, дослідницькі проекти, рольові ігри, презентації колег

raccomandato metodi per livello di competenza verifica prima e dopo aver seguito il modulo	Демонстрація навичок, групові дискусії та зворотній зв'язок з колегами, журнали рефлексії, аналіз конкретних ситуацій, вікторина, фінальний проект або презентація
riferimenti	Будь ласка, виправте це МакДонаф, В. та Браунгарт, М. ([2002]). Від колиски до колиски: Переробка того, як ми робимо речі. North Point Press Фаласка, Л. ([2019]). Economia Circolare: Principi, Strategie ed Esempi di Business. Мороні, С. ([2023]). Parla sostenibile. Редактор повільної їжі

СЕМІНАР З ПИТАНЬ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА СТАЛИХ ПРАКТИК

Воркшоп заглиблюється в концепцію циркулярної економіки та її актуальність для сталих харчових практик. Учасники вивчать принципи циркулярності з акцентом на скороченні відходів, просуванні переробки та створенні систем із замкнутим циклом. Мета модуля - сформувати цілісне розуміння того, як принципи циркулярної економіки можуть бути застосовані до продовольчих систем, сприяючи більш сталому управлінню продовольчими ресурсами.

назва діяльності	Програма переробки харчових продуктів
Зона АВР	Програма переробки харчових продуктів
Модуль АВР	Стале життя: Програма переробки харчових продуктів
ключові компетенції	Екологічна свідомість, критичне мислення, міждисциплінарне мислення, комунікативні навички, вирішення проблем, соціальна відповідальність, глобальне громадянство
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з такими цілями ЦСР ЦСР 12 Відповідальне споживання та виробництво ЦСР 13 Дії щодо зміни клімату ЦСР 15 Життя на землі
цілі навчання	Здатність давати визначення сталості, визначати та формулювати основоположні принципи циркулярної економіки та їх зв'язок з продовольчими системами.
знання	Учасник знає: • Фундаментальні принципи циркулярної економіки • Системи замкненого циклу у виробництві харчових продуктів • Переробка харчових відходів • Продовольча безпека
навички	Учасники можуть • розуміти сталий розвиток • розуміти основи поводження з харчовими відходами
компетенції	Учасники зможуть • пояснити основи циркулярної економіки та зрозуміти проблеми, пов'язані з харчовими відходами
тривалість	3 тижні х приблизно 3-4 години роботи щотижня
кількість учасників	20 учасників
передумови	без попередніх умов
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки, фліпчарт
рекомендовані методи викладання	групова дискусія, практичні заняття, взаємне наставництво
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі практичних завдань, виконаних наприкінці модуля.

детальний план діяльності	1. Огляд принципів циркулярної економіки та її значення в контексті продовольчих систем 1 год 2. Семінар - Розуміння систем із замкнутим циклом 1 год 3. Аналіз конкретного прикладу 1год 4. Семінар зі сталого пакування 1 год 5. Запрошений спікер 1 год 6. Майстерня 1год 7. Проект „Переробка сміття своїми руками" 2 год. 8. Запрошений спікер (Сесія NoPla Store) 1 год" 9. Робота в групах з вивчення впливу практик замкненого циклу на продовольчу безпеку 1 год. 30 хв. 10. Час кіно: впровадження циркулярних практик та вирішення проблеми продовольчої безпеки 1 год" 11. Рефлексія та вікторина" 30 хв
Поради для фасилітаторів	Зробіть сесії інтерактивними, використовуючи дискусії, приклади з реального життя та практичні вправи. Використовуйте наочність, кейси та запрошених спікерів, щоб залучити учасників та поглибити розуміння. Заохочуйте критичне мислення, співпрацю та практичне застосування концепцій. Надайте чіткі інструкції та матеріали, забезпечивши їхню доступність для всіх учасників. Використовуйте рефлексію та вікторини, щоб закріпити навчання та оцінити розуміння.

Огляд принципів циркулярної економіки та її значення в контексті продовольчих систем

ЧАС:	2 години
ЦІЛІ:	Учасники зрозуміють основні принципи циркулярної економіки. Учасники визнають актуальність цих принципів у продовольчих системах.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники сформулюють ключові концепції циркулярної економіки. Учасники обговорять вплив принципів циркулярної економіки на сталі харчові практики.
МАТЕРІАЛИ:	Учасники сформулюють ключові концепції циркулярної економіки. Учасники обговорять вплив принципів циркулярної економіки на сталі харчові практики
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (10 хвилин)** • Презентуйте загальну концепцію циркулярної економіки, підкресливши її ключові принципи, такі як мінімізація відходів, оптимізація ресурсів та регенеративні практики. • Підкреслити його роль у перетворенні продовольчих систем на більш стійкі та екологічно відповідальні. • Наведіть приклад традиційної лінійної системи харчування та циркулярної системи харчування, щоб проілюструвати відмінності. **Презентація (20 хвилин)** • Надайте детальне пояснення основних принципів циркулярної економіки, включаючи системи замкненого циклу, сталe постачання та скорочення харчових відходів. • Демонстрація прикладів успішного застосування стратегій циркулярної економіки у виробництві, дистрибуції та споживанні продуктів харчування. • Обговоріть, як зміни в політиці та галузеві інновації сприяли переходу до циркулярних продовольчих систем у різних регіонах.

	Групова дискусія (20 хвилин) • Об'єднайте учасників у малі групи, щоб дослідити реальні виклики продовольчої системи і те, як принципи циркулярної економіки можуть їх вирішити. • Заохочуйте групи визначати перешкоди на шляху впровадження та пропонувати креативні рішення. • Групи презентують свої ідеї, сприяючи спільному обміну ідеями та потенційними рішеннями.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте ключові висновки семінару та обговоріть потенційні кроки для впровадження принципів циркулярної економіки в місцеві продовольчі системи. Надавати ресурси для подальшого навчання та заохочувати учасників до роздумів про те, як вони можуть зробити свій внесок у вирішення проблем циркулярного харчування у своїх громадах.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Сприяти проведенню рефлексивної сесії для оцінки розуміння учасниками принципів циркулярної економіки та їх практичного застосування. Збирайте відгуки про потенційні покращення та напрямки подальших досліджень. Заохочуйте учасників ставити особисті цілі або цілі на рівні громади, пов'язані з практиками циркулярного харчування
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте для сесії платформу для онлайн-зустрічей, наприклад, Zoom або MS Teams. Діліться слайдами та відео за допомогою спільного доступу до екрана. Заохочуйте учасників до участі за допомогою опитувань, чату або секційних дискусій. Надайте учасникам посилання на додаткові ресурси або підсумковий документ після сесії.

Розуміння замкнутих систем

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники дізнаються про системи замкненого циклу та їх застосування у виробництві продуктів харчування. Учасники проаналізують переваги та виклики впровадження замкнутих систем
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники дадуть визначення системам замкненого циклу в контексті виробництва продуктів харчування. Учасники визначать приклади практик замкненого циклу у своїх громадах
МАТЕРІАЛИ:	Наочні посібники, що ілюструють замкнуті системи. Роздаткові матеріали з визначеннями та прикладами
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (10 хвилин)** • Дати визначення системам замкненого циклу та пояснити їхню роль у сприянні сталому та ефективному виробництву продуктів харчування. • Обговоріть, як ці системи узгоджуються з ширшою моделлю циркулярної економіки. • Наведіть реальні приклади інновацій замкненого циклу у сфері переробки та дистрибуції харчових продуктів. **Презентація (20 хвилин)** • Надавати поглиблені пояснення систем замкненого циклу в сільському господарстві, харчовій промисловості та управлінні відходами. • Проілюструйте переваги цих систем, такі як збереження ресурсів, зниження витрат і мінімізація впливу на навколишнє середовище. • Обговорити технологічні досягнення, які сприяють впровадженню практик замкненого циклу.

	Груповий аналіз (20 хвилин) • Розподіліть учасників на малі групи для аналізу конкретних систем замкненого циклу, враховуючи їхні переваги, виклики та сфери для вдосконалення. • Групи діляться своїми висновками, створюючи інтерактивну дискусію про потенційне застосування в місцевих харчових системах. • Заохочуйте учасників до мозкового штурму щодо інтеграції підходів замкненого циклу в їхню особисту чи професійну сферу.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте ключові висновки сесії та підкресліть значення систем замкненого циклу для продовольчої сталості. Збирайте відгуки для вдосконалення майбутніх дискусій щодо сталого виробництва продуктів харчування.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Надавати додаткові матеріали для читання та рекомендації для організацій, що працюють над інноваціями замкненого циклу. Залучити учасників до рефлексивної дискусії щодо доцільності та викликів впровадження продовольчих систем замкненого циклу в їхніх громадах. Поміркуйте над розумінням учасниками замкнутих систем та їхнього потенційного застосування.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення учасників та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro тощо. Заохочуйте учасників не вимикати камери, щоб підтримувати зв'язок і використовувати функції чату для зворотного зв'язку в реальному часі.

Аналіз конкретного прикладу

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники проаналізують реальні кейси, пов'язані з практиками циркулярної економіки в продовольчих системах. Учасники визначать найкращі практики та уроки, винесені з цих кейсів.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники сформулюють ключові висновки з тематичних досліджень. Учасники розроблять рекомендації щодо впровадження подібних практик у своїх громадах.
МАТЕРІАЛИ:	Документи або резюме тематичних досліджень. Запитання для обговорення для групової роботи. Фліпчарти та маркери для презентації результатів. Відеоінтерв'ю з лідерами індустрії, які впроваджують моделі циркулярної економіки.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (15 хвилин)** • Поясніть мету аналізу конкретних прикладів для розуміння практик циркулярної економіки. • Надання інформації про окремі тематичні дослідження, що охоплюють різні аспекти систем циркулярного харчування , включаючи виробництво, поводження з відходами та розробку політики. • Окресліть ключові теми, на які слід звернути увагу під час аналізу. **Робота в групах (30 хвилин)** • Розділіть учасників на малі групи і дайте кожній групі завдання вивчити окремий кейс. • Групи аналізують свої кейси, зосереджуючись на викликах, успіхах та уроках, які можна використати. • Попросіть групи задокументувати свої ідеї та підготувати структуровану презентацію.

	Презентації груп (15 хвилин) • Кожна група презентує свої результати, висвітлюючи основні висновки та рекомендації. • Залиште час для запитань та обговорення.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте ідеї та обговоріть їхню застосовність у місцевому контексті. Надайте додаткові матеріали для подальшого вивчення
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте над отриманими уроками та потенційними майбутніми застосуваннями. Збирайте відгуки учасників, щоб покращити сесії аналізу кейсів.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення учасників та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro тощо. Заохочуйте учасників не вимикати камери, щоб підтримувати зв'язок і використовувати функції чату для зворотного зв'язку в реальному часі.

Екологічна упаковка

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники дослідять роль сталого пакування у циркулярній економіці. Учасники визначать інноваційні пакувальні рішення, які зменшують кількість відходів.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зрозуміють вплив упаковки на стійкість харчових продуктів. Учасники проведуть мозковий штурм щодо альтернативних варіантів упаковки.
МАТЕРІАЛИ:	Приклади стійких пакувальних матеріалів. Наочні посібники, що ілюструють проблеми відходів упаковки. Роздаткові матеріали з інноваційними ідеями упаковки.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (10 хвилин)** • Презентуйте концепцію сталого пакування та поясніть її важливість у рамках циркулярної економіки. • Обговоріть екологічні та економічні проблеми, пов'язані з традиційним пакуванням, включаючи забруднення, виснаження ресурсів та питання утилізації відходів. • Впроваджуйте ключові принципи сталого пакування, такі як біорозкладність, придатність до вторинної переробки та ефективність використання матеріалів. • Покажіть коротке відео або кейс, що висвітлює успішну ініціативу зі сталого пакування в харчовій промисловості. **Групова дискусія (20 хвилин)** • Сприяти обговоренню впливу традиційного пакування на навколишнє середовище та переваг екологічних альтернатив. • Заохочуйте учасників ділитися прикладами з власного досвіду, зокрема пакувальними рішеннями, з якими вони стикалися або використовували. • Висвітліть реальні приклади підприємств та організацій, які впроваджують практики сталого пакування, та виклики, з якими вони стикаються. • Обговоріть відповідні нормативні акти та політики, які підтримують або перешкоджають впровадженню сталого пакування.

	Мозковий штурм (20 хвилин) • Розділіть учасників на малі групи і дайте кожній групі завдання щодо конкретного харчового продукту або упаковки. • Попросіть кожну групу провести „мозковий штурм" інноваційних рішень для екологічного пакування, враховуючи такі фактори, як вибір матеріалу, довговічність, придатність до переробки та економічна ефективність. • Попросіть групи намалювати ескізи або створити прості прототипи, використовуючи надані матеріали. • Кожна група презентує свої ідеї перед великою групою, пояснюючи їх обґрунтування та потенційні переваги запропонованих рішень.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте ключові висновки, отримані під час семінару, та підкресліть важливість сталого пакування для досягнення циркулярної економіки. Обговоріть можливість реалізації запропонованих ідей у реальних сценаріях, враховуючи ринковий попит, економічну життєздатність та регуляторну підтримку. Надайте ресурси для подальшого навчання та заохочуйте учасників продовжувати вивчати варіанти сталого пакування у своїх громадах та на робочих місцях. На завершення закличте учасників до дії, запросивши їх зробити невеликі кроки до зменшення кількості відходів упаковки в їхньому повсякденному житті.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Залучіть учасників до рефлексивної дискусії про їхні ключові висновки та актуальність сталого пакування в їхньому особистому та професійному контекстах. Збирайте відгуки про формат та зміст семінару, щоб покращити майбутні сесії. Заохочуйте учасників визначати шляхи, якими вони можуть підтримувати та сприяти ініціативам зі сталого пакування у своїх громадах та галузях.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Гостьовий спікер

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники отримають інсайти від експерта у сфері циркулярної економіки та сталих харчових практик. Учасники матимуть можливість поспілкуватися зі спікером та поставити йому запитання.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники дізнаються про реальні застосування та виклики практик циркулярної економіки. Учасники матимуть глибше розуміння сучасних тенденцій та інновацій у цій галузі
МАТЕРІАЛИ:	Вступні матеріали для запрошеного спікера. Блокноти для нотаток для учасників. Аудіовізуальне обладнання для презентації та обговорення
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (10 хвилин)** • Представте запрошеного спікера та надайте огляд його досвіду та знань. • Поясніть мету сесії та її зв'язок із загальною темою циркулярної економіки та сталого розвитку.

	Презентація запрошеного спікера (30 хвилин) • Спікер ділиться інсайтами, досвідом та поточними проектами у цій сфері. • Обговорення інноваційних підходів, кейсів та галузевих тенденцій. **Сесія запитань та відповідей (15 хвилин)** • Надайте учасникам можливість поставити запитання та обговорити ключові теми з експертом. • Заохочуйте учасників пов'язувати дискусію з їхнім власним досвідом та майбутніми проектами.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте ключові моменти презентації та обговорення. Подякуйте спікеру та надайте учасникам будь-які подальші ресурси.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте над отриманими знаннями та їхнім значенням для власних проектів учасників. Зберіть відгуки про сесію та обговоріть можливі подальші дії
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Практичний проект з переробки сміття

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники дізнаються про апсайклінг та його роль у просуванні сталого розвитку. Учасники візьмуть участь у практичному проекті зі створення вторинної сировини з матеріалів, пов'язаних з харчовими продуктами.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники виконають практичний проект з переробки вторинної сировини. Учасники зрозуміють творчі можливості повторного використання матеріалів.
МАТЕРІАЛИ:	Різні харчові матеріали для переробки (наприклад, банки, пляшки, контейнери). Інструменти та матеріали для практичного проекту (наприклад, ножиці, клей, фарби)
ІНСТРУКЦІЯ:	Вступ (10 хвилин) - Поясніть концепцію та переваги переробки вторинної сировини. Планування проекту (15 хвилин) - Мозковий штурм ідей та представлення прикладів. Практична робота (30 хвилин) - учасники створюють свої проекти з вторинної сировини. Презентація та обговорення (5 хвилин) - Групи презентують свої завершені проекти
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Обговорити потенційні майбутні проекти з переробки сміття
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте про важливість переробки вторинної сировини для сталого розвитку.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Групова робота з вивчення впливу циркулярних практик на продовольчу безпеку

ЧАС:	1 година 30 хвилин
ЦІЛІ:	Учасники проаналізують зв'язок між циркулярними практиками та продовольчою безпекою. Учасники розглянуть потенційні рішення для зміцнення продовольчої безпеки на основі принципів циркулярної економіки.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники визначать, як циркулярні практики можуть позитивно вплинути на продовольчу безпеку. Учасники розроблять практичні рішення для своїх громад
МАТЕРІАЛИ:	Тематичні дослідження, що ілюструють вплив циркулярних практик на продовольчу безпеку. Підказки для обговорення та схеми для мозкового штурму. Проектор та екран для презентації кейсів або додаткових візуальних матеріалів.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (15 хвилин)** • Представте концепцію продовольчої безпеки, підкресливши її важливість як у глобальному, так і в місцевому контекстах. • Поясніть, як практики циркулярної економіки, такі як зменшення харчових відходів, відновлення ресурсів та стале сільське господарство, сприяють продовольчій безпеці. • Ознайомте з такими ключовими поняттями, як продовольчий суверенітет, відновлювальне сільське господарство та продовольчі системи із замкнутим циклом. • Надайте огляд структури семінару та очікуваних результатів. **Аналіз конкретного прикладу (30 хвилин)** • Розділіть учасників на малі групи і дайте кожній групі завдання проілюструвати різні підходи циркулярної економіки до продовольчої безпеки. • Групи аналізують тематичні дослідження, визначаючи основні виклики, застосовані циркулярні стратегії та вимірюваний вплив на продовольчу безпеку. • Заохочуйте групи враховувати такі фактори, як економічна доцільність, соціальна прийнятність і можливість масштабування цих практик. • Групи підсумовують свої висновки на фліпчартах або стікерах і готуються поділитися думками з більшою групою. **Мозковий штурм рішень (30 хвилин)** • Групи переходять від аналізу до розробки рішень шляхом мозкового штурму практичних шляхів підвищення продовольчої безпеки з використанням принципів циркулярної економіки. • Заохочуйте учасників мислити інноваційно та розглянути можливість інтеграції таких стратегій, як програми компостування , перерозподіл надлишків продовольства, міське сільське господарство або методи відновлюваного землеробства. • Групи створюють план дій, в якому детально описують кроки для реалізації, потенційні зацікавлені сторони та очікувані результати. • Кожна група презентує запропоновані рішення перед більшою групою, отримуючи зворотній зв'язок та пропозиції щодо покращення.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте ключові висновки, отримані під час дискусій, та підкресліть важливість циркулярних практик у досягненні продовольчої безпеки.

	Сприяти проведенню групової дискусії щодо можливості впровадження запропонованих рішень у громадах учасників. Обговорити виклики у впровадженні циркулярних практик та стратегії їх подолання.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте, як знання, отримані під час воркшопу, можуть бути застосовані в повсякденному житті та професійній діяльності учасників. Заохочуйте учасників продовжувати досліджувати та пропагувати рішення циркулярної економіки у своїх громадах. Надавати ресурси для подальшого навчання та можливості для налагодження зв'язків з організаціями, що працюють у сфері продовольчої безпеки та сталого розвитку
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Час кіно - впровадження циркулярних практик та вирішення питань продовольчої безпеки

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники дізнаються про циркулярні практики через документальний або художній фільм. Учасники поміркують про наслідки цих практик для продовольчої безпеки.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники отримають уявлення з реальних прикладів, наведених у фільмі. Учасники візьмуть участь у дискусії про теми та меседжі фільму.
МАТЕРІАЛИ:	Вибраний документальний або художній фільм про циркулярну економіку та продовольчу безпеку. Запитання для обговорення для після перегляду
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (20 хвилин)** Представте фільм, пояснивши його зв'язок із практиками циркулярної економіки та продовольчою безпекою. Запропонуйте учасникам навідні запитання для роздумів під час перегляду. Заохочуйте учасників робити нотатки щодо ключових тем, представлених рішень та проблем, які обговорюються у фільмі. Коротко обговоріть роль ЗМІ у формуванні сприйняття сталого розвитку та продовольчої безпеки. **Показ фільму (50 хвилин)** Прокрутіть вибраний документальний або художній фільм, роблячи паузи в критичних моментах для коротких обговорень або пояснень. Заохочуйте учасників записувати свої думки та будь-які запитання, що виникають під час перегляду. Якщо дозволяє час, покажіть вибрані кліпи замість повнометражного фільму, щоб зосередитися на ключових темах. **Групова дискусія (30 хвилин)** Сприяйте обговоренню змісту фільму, заохочуючи учасників ділитися думками та ідеями. Використовуйте заздалегідь підготовлені запитання для ведення бесіди. Попросіть учасників пов'язати теми фільму з їхнім власним досвідом і контекстом. Дослідіть потенційні прогалини або упередження у зображенні сталого розвитку та циркулярних практик у фільмі.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте основні висновки дискусії та заохочуйте до подальших роздумів. Заохочуйте учасників шукати додаткові реальні приклади практик циркулярної економіки у своїх регіонах.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Надавати ресурси для подальшого навчання, такі як рекомендовані книги, статті та додаткові документальні фільми
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Рефлексивна зустріч

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники рефлексуватимуть над знаннями, отриманими під час воркшопів. Учасники поділяться особистими думками та майбутніми зобов'язаннями, пов'язаними з практиками циркулярної економіки.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники сформулюють ключові концепції циркулярної економіки. Учасники обговорять вплив принципів циркулярної економіки на сталі харчові практики.
МАТЕРІАЛИ:	Запитання для роздумів та вказівки для обговорення. Блокноти, фліпчарти та маркери для групових обговорень
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (15 хвилин)** • Поясніть мету рефлексивної зустрічі. • Надайте підказки для структурованих роздумів. • Підкресліть цінність особистої прихильності до практик сталого розвитку. **Індивідуальна рефлексія (30 хвилин)** • Дайте учасникам час поміркувати над основними висновками та зобов'язаннями. • Заохочуйте вести щоденник або малювати ментальні карти. • Запропонуйте учасникам визначити принаймні три ключові ідеї та три дії, які вони будуть робити далі. **Груповий обмін (35 хвилин)** • Обговорення в малих групах ідей та планів реалізації. • Заохочуйте відкритий діалог про виклики та мотивації. • Попросіть кожну групу представити одне ключове розуміння і одне зобов'язання перед усією аудиторією
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте ключові теми та наголосіть на постійному навчанні та діях. Обговоріть загальний досвід та зобов'язання учасників щодо подальших дій.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Надайте учасникам можливість залишатися на зв'язку та співпрацювати над ініціативами зі сталого розвитку. Поміркуйте над тим, як учасники запам'ятовують знання та загальний навчальний досвід.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

ВОРКШОП

Глобальні перспективи циркулярної економіки та сталих харчових практик

Цей воркшоп допоможе учасникам зрозуміти принципи циркулярної економіки та практики сталого харчового виробництва, дослідивши глобальні перспективи. Учасники заглиблюватимуться в міжнародні тематичні дослідження, політики та ініціативи, отримуючи уявлення про різноманітні підходи до циркулярності в різних культурних та економічних контекстах. Модуль спрямований на формування глобального мислення, заохочуючи учасників аналізувати, порівнювати та застосовувати отриманий досвід до своїх локальних сценаріїв. Завдяки інтерактивним сесіям та дискусіям учасники відкриють для себе взаємопов'язаність глобальних зусиль, спрямованих на створення сталих та циркулярних продовольчих систем.

Назва заходу	**Глобальні перспективи циркулярної економіки та сталих харчових практик**
Зона АВР	Переробка харчових продуктів
Модуль АВР	Програма переробки харчових продуктів
ключові компетенції	Екологічна свідомість, критичне мислення, міждисциплінарне мислення, комунікативні навички, вирішення проблем, соціальна відповідальність, глобальне громадянство
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з такими цілями ЦСР ЦСР 12 Відповідальне споживання та виробництво ЦСР 13 Дії щодо зміни клімату ЦСР 15 Життя на землі
цілі навчання	Здатність давати визначення сталості, визначати та формулювати основоположні принципи циркулярної економіки та їх зв'язок з продовольчими системами, соціально-економічними міркуваннями, усвідомленням впливу на довкілля
знання	Учасник знає: • Системи замкненого циклу у виробництві продуктів харчування • Переробка харчових відходів • Продовольча безпека • Пропаганда політики обізнаності про харчові продукти
навички	Учасник може: • усвідомлювати можливості використання різних способів аналізу та дослідження питань, пов'язаних з переробкою харчових продуктів, • просувати принципи вторинної переробки харчових продуктів, • стимулювати впровадження кращих практик та адвокацію у цій сфері, • дбайте про те, щоб не витрачати їжу даремно, • взяти на себе відповідальність за поширення ідеї вторинної переробки харчових продуктів
компетенції	аналітичні та дослідницькі навички розуміння найкращих практик та адвокації
тривалість	5 тижнів х приблизно 4 години роботи щотижня
кількість учасників	20
передумови	без попередніх умов

необхідні матеріали	Презентаційні слайди та документи тематичних досліджень Доступ до онлайн-інструментів для досліджень та політичних звітів Фліпчарти, маркери або цифрові інструменти для співпраці (Miro) Платформа для відеоконференцій для запрошених спікерів Вікторина або роздаткові матеріали для роздумів
рекомендовані методи викладання	демонстрація, практичний семінар, польовий візит, запрошений експерт, кейс-стаді
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі практичних завдань, виконаних наприкінці модуля.
детальний план діяльності	Огляд важливості глобальних перспектив у циркулярній економіці та сталих харчових практиках 1 год. Групова робота з вивчення того, як культурне розмаїття впливає на впровадження циркулярних практик 2год" Презентація про міжнародну політику та структури управління, пов'язані з циркулярною економікою та сталими харчовими практиками із запрошеним спікером parlasostenibile 2год Вивчення каст 2 год Інтерактивна сесія, присвячена дослідженню динаміки глобальних ланцюгів постачання продовольства в контексті циркулярних практик 2 год. Онлайн-дослідження світових інновацій та найкращих практик з подальшою презентацією в групах 3 год. Рефлексія та вікторина
поради для фасилітаторів	Заохочуйте активну участь через дискусії, аналіз конкретних ситуацій та групові вправи, щоб поєднати глобальні перспективи з локальними рішеннями. Використовуйте реальні приклади, запрошених спікерів та дослідницькі завдання, щоб поглибити розуміння та надихнути на практичне застосування.

Огляд важливості глобальних перспектив у сфері циркулярної економіки та сталих харчових практик

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники зрозуміють важливість глобальних перспектив у практиках циркулярної економіки. Учасники дізнаються, як ці перспективи впливають на практику сталого харчування в усьому світі.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники сформулюють ключові концепції глобальних перспектив у контексті циркулярної економіки. Учасники обговорять наслідки цих перспектив для місцевих практик.
МАТЕРІАЛИ:	• Презентаційні слайди про глобальні перспективи. • Роздаткові матеріали, що підсумовують ключові моменти. • Фліпчарт і маркери для групових нотаток.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год.)** • Представити концепцію глобальних перспектив і пояснити їхнє значення для практик циркулярної економіки та сталих продовольчих систем. Підкреслити взаємопов'язаність глобальних проблем, таких як зміна клімату, виснаження ресурсів та продовольча безпека, а також те, як глобальні рішення в рамках циркулярної економіки можуть запропонувати стійкі альтернативи.

	• Коротко обговорити концепцію циркулярної економіки, зосередившись на принципах скорочення, повторного використання та переробки, а також на тому, як ці принципи застосовуються в різних культурних, соціальних та економічних контекстах. Наголосити на важливості розуміння різних глобальних підходів та адаптації успішних моделей до місцевого контексту для більш сталих практик. **Презентація (0:20 год.)** • Наведіть приклади того, як різні культури та економіки підходять до сталого розвитку в контексті харчових практик. Наприклад, розглянути системи відновлення харчових продуктів в Європі, скорочення харчових відходів в Азії та практики сталого сільського господарства в Африці. • Ознайомити з глобальними ініціативами, такими як Цілі сталого розвитку ООН (ЦСР), зосередивши увагу на ЦСР 12 (Відповідальне споживання та виробництво) та ЦСР 2 (Нульовий голод), а також на тому, як вони сприяють формуванню продовольчих систем в усьому світі. • Обговорити роль міжнародних організацій (наприклад, ФАО, ЮНЕП) у просуванні глобальної продовольчої сталості та практик циркулярної економіки. **Групова дискусія (0:20 год.)** • Об'єднайте учасників у малі групи, щоб обговорити, як глобальні перспективи практик циркулярної економіки можуть вплинути на місцеві зусилля зі сталого розвитку. Попросіть їх поміркувати: ◦ Як місцеві громади можуть інтегрувати принципи глобальної циркулярної економіки у свої продовольчі системи? ◦ Які світові практики можна адаптувати до місцевого контексту, щоб зменшити харчові відходи або сприяти сталому виробництву продуктів харчування? ◦ Які виклики можуть виникнути при застосуванні глобальних моделей у місцевих умовах? • Кожна група поділиться своїми думками з більшою групою, запропонувавши ідеї щодо того, як подолати розрив між глобальними та місцевими практиками сталого розвитку.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте ключові моменти обговорення, підкресливши важливість навчання на глобальних прикладах та адаптації цих практик до місцевого контексту для більшої стійкості. Попросіть учасників подумати про те, як вони можуть впровадити принципи глобальної циркулярної економіки у своїх громадах та харчових практиках.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте над розумінням учасниками ролі глобальних перспектив у практиках циркулярної економіки. Обговоріть, як застосування цих перспектив може допомогти формувати місцеві продовольчі системи та сприяти сталому розвитку.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Групова вправа для вивчення того, як культурне розмаїття впливає на впровадження циркулярних практик

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники дослідять вплив культурного розмаїття на впровадження практик циркулярної економіки. Учасники визначать, як різні культури визначають пріоритети сталого розвитку.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зрозуміють зв'язок між культурою та практиками сталого розвитку. Учасники поділяться своїми поглядами на культурні впливи.
МАТЕРІАЛИ:	Тематичні дослідження, що висвітлюють культурне розмаїття у практиках сталого розвитку. Запитання для обговорення.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год)** • Поясніть важливість розуміння культурного розмаїття для впровадження циркулярних практик. **Огляд тематичних досліджень (0:20 год)** • Надайте учасникам тематичні дослідження, які ілюструють культурні впливи на сталий розвиток. • Групи аналізують кейси та обговорюють свої висновки. **Групова робота (0:20 год)** • Учасники створюють ментальну карту, пов'язуючи культурні чинники з циркулярними практиками у своїх громадах.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте висновки, зроблені під час вправи, та обговоріть, як культурне розуміння може посилити зусилля зі сталого розвитку.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте над впливом культурного розмаїття на практики сталого розвитку в контексті учасників.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

„Презентація міжнародної політики та управлінських структур, пов'язаних з циркулярною економікою та сталими харчовими практиками, з запрошеним спікером

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники дізнаються про міжнародну політику та структури управління, які підтримують практики циркулярної економіки. Учасники поспілкуються із запрошеним спікером, щоб отримати реальні інсайти.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зрозуміють роль політики у формуванні сталих харчових практик. Учасники матимуть можливість поставити запитання та прояснити сумніви.
МАТЕРІАЛИ:	Презентаційні матеріали від запрошеного спікера. Блокноти для нотаток для учасників.

ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 години)** Представте запрошеного спікера та надайте контекст щодо його досвіду в міжнародній політиці, пов'язаній з циркулярною економікою та продовольчою сталістю. Поясніть, що спікер запропонує цінну інформацію про те, як глобальна політика формує зусилля зі сталого розвитку. **Презентація запрошеного спікера (0:30 год.)** Запрошений спікер представить відповідну політику, рамки та глобальні ініціативи, спрямовані на просування циркулярної економіки та сталих продовольчих систем. Приклади включають План дій Європейського Союзу щодо циркулярної економіки. • ЦСР ООН, зокрема ЦСР 12 (Відповідальне споживання та виробництво) та ЦСР 2 (Нульовий голод). • Національні та міжнародні регуляторні рамки, що сприяють зменшенню харчових відходів, управлінню ресурсами та сталому виробництву продуктів харчування. • Доповідач висвітлить виклики та можливості, пов'язані з цією політикою, а також її вплив на місцеві продовольчі системи та ініціативи циркулярної економіки. **Сесія запитань і відповідей (0:15 год.)** Сприяйте дискусії, під час якої учасники можуть ставити запитання та спілкуватися зі спікером на конкретні теми чи проблеми. Заохочуйте учасників запитувати про практичне застосування обговорюваних політик і про те, як вони можуть вплинути на місцеві практики.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте ключові ідеї, якими поділився запрошений спікер, підкресливши роль політики у стимулюванні глобальних та місцевих зусиль зі сталого розвитку. Запропонуйте учасникам поміркувати над тим, як вони можуть відстоювати політику, що підтримує практики циркулярної економіки у своїх громадах.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте над впливом міжнародної політики на місцеві практики та обговоріть, як учасники можуть долучитися до політичних зусиль, спрямованих на пропаганду більш сталих харчових практик.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.
MODULO ONLINE:	Mantieni le sessioni interattive utilizzando stanze dedicate per discussioni di gruppo, sondaggi per il coinvolgimento e strumenti di collaborazione visiva come Miro ecc. Incoraggia i partecipanti a tenere accese le telecamere per favorire la connessione e a utilizzare le funzioni di chat per un feedback in tempo reale.

Кейс-стаді

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники проаналізують тематичне дослідження, пов'язане з практиками циркулярної економіки в продовольчих системах. Учасники визначать найкращі практики та отримані уроки.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники сформулюють ключові висновки з тематичного дослідження. На основі проведеного аналізу учасники розроблять рекомендації.
МАТЕРІАЛИ:	Документ або резюме тематичного дослідження. Запитання для обговорення для групової роботи. Фліпчарт і маркери для групового аналізу.

ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 години)** • Почніть з пояснення мети аналізу конкретних прикладів у контексті практик циркулярної економіки. Наголосіть, що тематичні дослідження дають цінну інформацію про те, як принципи циркулярної економіки застосовуються в реальних ситуаціях. Вивчаючи ці приклади, учасники зможуть побачити практичні виклики, успіхи та вплив впровадження практик циркулярної економіки в продовольчі системи. • Поясніть, що мета полягає не лише в тому, щоб дізнатися про те, що спрацювало в цих кейсах, а й у тому, щоб визначити сфери, які потребують вдосконалення, і як ці уроки можна застосувати на місцевому рівні. Тематичні дослідження допомагають подолати розрив між теоретичними концепціями та практичними, дієвими стратегіями. • Ознайомте учасників з конкретним тематичним дослідженням або декількома тематичними дослідженнями, які вони проаналізують. Це можуть бути приклади підприємств, громад або регіонів, які успішно впровадили принципи циркулярної економіки в продовольчі системи, такі як зменшення харчових відходів, переробка органічних матеріалів або впровадження сталих практик виробництва продуктів харчування. **Груповий аналіз (0:30 год.)** • Розділіть учасників на малі групи, доручивши кожній групі окреме тематичне дослідження. Залежно від кількості учасників, це може бути або одне тематичне дослідження на групу, або кілька груп, які аналізуватимуть різні аспекти одного й того ж кейсу. • Надайте кожній групі детальний документ з тематичного дослідження, в якому висвітлюються ключові події, виклики, успіхи та будь-які результати. Переконайтеся, що документ містить довідкову інформацію, контекст (наприклад, місце і масштаб проекту) та дані, що підтверджують ефективність кейсу. • Заохочуйте учасників використовувати надані підказки для обговорення як орієнтир під час аналізу. Підказки можуть включати наступне: ◦ Що стало ключовими факторами успіху в цьому випадку? ◦ З якими основними викликами зіткнувся проект або організація? ◦ Як практики циркулярної економіки впливають на стійкість продовольчої системи? ◦ Чи були якісь непередбачувані наслідки або сфери для вдосконалення? ◦ Які фактори сприяли або перешкоджали масштабуванню практик, використаних у цьому випадку? • Попросіть кожну групу робити нотатки на фліпчарті або великому аркуші паперу, організовуючи свій аналіз за ключовими розділами: успіхи, виклики, отримані уроки та рекомендації. Це допоможе їм структурувати свою фінальну презентацію перед великою групою. **Презентації в групах (0:15 год.)** • Після завершення аналізу кожна група презентує свої висновки перед усією групою. Заохочуйте зосередитися на кожній презентації: ◦ Огляд тематичного дослідження (короткий вступ). ◦ Ключові успіхи та ефективні практики циркулярної економіки, визначені у кейсі. ◦ Виклики та бар'єри, з якими довелося зіткнутися, а також способи їх подолання (або пропозиції щодо того, як їх можна було б подолати). ◦ Вивчені уроки, які можна застосувати у власному місцевому контексті учасників. ◦ Конкретні рекомендації щодо покращення практик або стратегій, які були використані у кейсі.

	◦ Вивчені уроки, які можна застосувати у власному місцевому контексті учасників. ◦ Конкретні рекомендації щодо покращення практик або стратегій, які були використані у кейсі. • Переконайтеся, що презентації є чіткими і стислими, а також передбачте час для запитань і обговорення після кожної презентації. Це сприятиме глибшому залученню та надасть можливість для взаємного навчання.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	узагальнити ключові висновки, отримані з тематичних досліджень. Підкреслити важливість визнання як успіхів, так і викликів у впровадженні практик циркулярної економіки, особливо в межах продовольчих систем. Обговоріть, як отримані уроки можуть бути застосовані до місцевих громад, організацій чи окремих практик. Заохочуйте учасників критично подумати про те, як вони можуть адаптувати або вдосконалити практики, розглянуті в тематичних дослідженнях. Попросіть учасників поділитися власними ідеями щодо вдосконалення продовольчих систем на основі принципів циркулярної економіки, натхненних результатами тематичного дослідження. Це допоможе закріпити навчальний досвід і заохотити до активного мислення щодо застосування практик циркулярної економіки.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте над уроками, винесеними з тематичних досліджень, і над тим, як вони можуть вплинути на майбутні практики. Залучіть учасників до дискусії про те, як аналіз тематичних досліджень може змінити їхній підхід до сталого розвитку в їхньому місцевому контексті.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Інтерактивна сесія, присвячена дослідженню динаміки глобальних ланцюгів постачання продовольства в контексті циркулярних практик

ЧАС:	1 година
ЦІЛІ:	Учасники зрозуміють складнощі глобальних ланцюгів постачання продовольства. Учасники проаналізують, як циркулярні практики можуть бути інтегровані в ці ланцюги поставок.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники визначать виклики та можливості у впровадженні циркулярних практик у ланцюгах постачання харчових продуктів. Учасники розроблять ідеї для підвищення стійкості цих систем.
МАТЕРІАЛИ:	Наочні посібники, що ілюструють глобальні ланцюги постачання продовольства (блок-схеми, карти). Роздаткові матеріали із запитаннями для обговорення та ключовими поняттями, пов'язаними з циркулярними практиками.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год.)** Надати огляд глобальних ланцюгів постачання продовольства, включаючи їхню структуру, ключових гравців і те, як продукти харчування рухаються від виробництва до споживання. Висвітлити, як ці ланцюги постачання впливають на екологічні проблеми, такі як харчові відходи, виснаження ресурсів та викиди вуглецю.

	Представити концепцію інтеграції циркулярних практик у глобальний ланцюг постачання продовольства. Обговорити потенційні переваги скорочення відходів, перепрофілювання побічних продуктів та створення систем замкненого циклу у виробництві та розподілі продуктів харчування. Пояснити цілі сесії: розуміння викликів і можливостей для впровадження практик циркулярної економіки в глобальні продовольчі системи. **Дослідження в групах (0:30 год.)** Об'єднайте учасників у малі групи, призначивши кожній групі окремий сегмент глобального ланцюга постачання продуктів харчування (наприклад, виробництво, транспортування, пакування, роздрібна торгівля, споживчі відходи, переробка харчових продуктів). Попросіть кожну групу обговорити конкретні виклики та можливості для впровадження практик циркулярної економіки у визначеному сегменті. Заохочуйте їх подумати про те, як вони можуть зменшити кількість відходів, мінімізувати використання ресурсів або підвищити ефективність у цій частині ланцюга. • Роздайте кожній групі роздатковий матеріал із запитаннями для обговорення, щоб спрямувати їхню розмову. Деякі з можливих запитань включають • Як можна впровадити циркулярні практики на рівні виробництва, щоб зменшити кількість відходів? • Яку роль відіграє упаковка у сталому розвитку та як можна застосувати циркулярні рішення? • Як можна оптимізувати перевезення, щоб мінімізувати викиди вуглецю та відходи? • Які стратегії можна застосувати на рівні роздрібної торгівлі та споживачів для зменшення харчових відходів та заохочення сталих практик? • Як ініціативи з відновлення харчових продуктів можуть сприяти замиканню ланцюга постачання? Попросіть кожну групу задокументувати свої ідеї та рішення на фліпчартах або великих аркушах паперу. **Обговорення в групах (0:15 год.)** Кожна група презентує свої висновки великій групі, розповідаючи про свої виклики, можливості та запропоновані циркулярні рішення для свого сегмента ланцюга поставок. Заохочуйте учасників обмінюватися ідеями один з одним та досліджувати потенційну синергію між різними сегментами. Сприяти обговоренню того, як різні етапи ланцюга постачання харчових продуктів можуть працювати разом для створення більш сталої, циркулярної системи.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте ключові висновки сесії, наголосивши на важливості розгляду всього ланцюга постачання продовольства при розгляді питань сталого розвитку. о Заохотити учасників подумати про те, як вони можуть діяти у власному контексті, впливаючи на місцеві системи постачання продовольства, виступаючи за зміни в політиці або впроваджуючи циркулярні практики у власних звичках споживання продуктів харчування.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте над складнощами ланцюгів постачання продуктів харчування та роллю циркулярних практик у вирішенні проблем сталості. Обговоріть, як ідеї, отримані під час групової роботи, можуть бути використані для підвищення продовольчої сталості в більш широкому масштабі.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Онлайн-дослідження світових інновацій та найкращих практик з подальшою презентацією в групах

ЧАС:	Змінна (дослідження вдома, презентації на наступній сесії)
ЦІЛІ:	Учасники досліджуватимуть глобальні інновації та найкращі практики, пов'язані з циркулярною економікою в продовольчих системах. Учасники представлять свої висновки групі.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники ознайомляться з успішними кейсами та інноваціями з усього світу. Учасники вдосконалять свої презентаційні навички та поділяться знаннями з колегами.
МАТЕРІАЛИ:	Заздалегідь надані онлайн-ресурси та рекомендації щодо проведення досліджень (наприклад, запропоновані бази даних, журнали та веб-сайти, присвячені інноваціям у сфері циркулярної економіки та сталого розвитку). Рекомендації щодо формату презентації для наступної сесії (включно з інструкціями щодо структурування презентації, в тому числі ключових розділів, таких як вступ, основна частина та висновки). Приклади ефективних презентацій, якщо необхідно, щоб допомогти учасникам розробити чіткий та ефективний формат.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Дослідницьке завдання (виконується вдома) (варіативний час)** • Учасники обирають глобальну інновацію або найкращу практику, пов'язану з циркулярною економікою в продовольчих системах. Вони повинні вибрати приклад, який демонструє інноваційні, ефективні та масштабовані рішення для вирішення проблем сталого розвитку у виробництві, споживанні та управлінні відходами харчових продуктів. • Учасникам пропонується вивчити низку тематичних досліджень з різних країн та регіонів, приділяючи особливу увагу ініціативам, які продемонстрували вимірний успіх з точки зору екологічного, соціального та економічного впливу на довкілля. Вони повинні оцінити ключові фактори, які сприяли успіху цих практик. • Дослідження також має включати аналіз викликів, з якими зіткнулися під час впровадження цих практик, та способів їх подолання. Учасники повинні збирати інформацію з авторитетних джерел, таких як наукові праці, галузеві звіти та міжнародні організації, що займаються питаннями сталого розвитку. • До кінця дослідницького періоду учасники повинні зібрати достатньо даних, щоб представити інновацію або найкращу практику, включаючи деталі щодо методології, результатів та потенціалу для відтворення або адаптації в місцевих умовах. **Підготовка презентації (виконується вдома) (варіативний час)** • Учасники готують коротку презентацію, в якій підсумовують результати свого дослідження. Презентація повинна включати ◦ Чіткий вступ до обраної інновації або найкращої практики, включаючи її передумови та контекст. ◦ Обговорення процесів і методів, використаних в інновації, з акцентом на ключових особливостях, які роблять її успішною. ◦ Огляд результатів або впливів, досягнутих завдяки цій практиці, включаючи екологічні, соціальні та економічні вигоди. ◦ Аналіз того, як ці практики можуть бути адаптовані або відтворені в місцевих громадах учасників, враховуючи такі фактори, як культурний, економічний та регуляторний контексти. ◦ Висновки, що містять практичні рекомендації або ідеї щодо застосування принципів циркулярної економіки на місцевому рівні.

	• Учасники повинні структурувати свої презентації в чіткий, цікавий спосіб, використовуючи візуальні засоби (наприклад, слайди, діаграми або зображення) для покращення розуміння. Їм рекомендується використовувати методи розповіді, щоб представити результати своїх досліджень у цікавій та доступній формі. • Надайте учасникам шаблон або рекомендації щодо формату презентації на сайті , щоб забезпечити узгодженість у групі та полегшити порівняння різних інновацій. **Презентаційна сесія (на наступному воркшопі) (Змінний час)** • На наступному семінарі учасники презентують результати свого дослідження групі, використовуючи формат, розроблений під час підготовчого етапу. Кожна презентація має тривати приблизно 5-7 хвилин, після чого слідує коротка сесія запитань та відповідей, під час якої аудиторія може поставити запитання та надати зворотній зв'язок. • Заохочуйте учасників до активної участі в сесії, ставлячи запитання, надаючи зворотний зв'язок і сприяючи дискусіям. Це створює динамічне середовище, яке сприяє обміну знаннями та спільному навчанню. • Фасилітатори можуть допомагати, слідкуючи за тим, щоб презентації не виходили за рамки, щоб учасники зосереджувалися на ключових моментах дослідження, а також заохочуючи зворотній зв'язок і конструктивні дискусії між учасниками.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Наприкінці презентаційної сесії фасилітатор підсумує ключові висновки з презентацій. Це включає висвітлення успішних кейсів, спільних викликів та інноваційних рішень, які мають потенціал для значного впливу. o Обговорити, як учасники можуть застосувати те, що вони дізналися, у власній роботі або в контексті громади, підкреслюючи важливість локалізації глобальних рішень. o Заохотити учасників подумати над тим, як вони можуть поділитися знаннями, отриманими в результаті своїх досліджень, з іншими учасниками своїх локальних мереж, надихаючи їх на подальші дії в напрямку більш сталої та циркулярної економіки.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте над розмаїттям інновацій та найкращих практик, якими поділилися під час презентації. Запитайте учасників, які спільні теми чи закономірності простежуються в тематичних дослідженнях.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Групова рефлексія

ЧАС:	1-2 години
ЦІЛІ:	Учасники рефлексуватимуть свій навчальний досвід протягом семінарів. Учасники поділяться особистими думками та зобов'язаннями, пов'язаними з практиками циркулярної економіки.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники сформулюють ключові висновки та розкажуть, як вони планують застосовувати їх у своїх громадах. Учасники візьмуть участь у змістовному діалозі з колегами.
МАТЕРІАЛИ:	Заздалегідь підготовлені запитання вікторини (з декількома варіантами відповідей, правильні/неправильні, відкриті). Оціночні аркуші та ручки. Призи для учасників або команд, які набрали найбільшу кількість балів (за бажанням).

ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год.)** Пояснення мети сесії рефлексії: надати учасникам можливість засвоїти концепції, про які вони дізналися на семінарах, і обміркувати свою роль у застосуванні їх у повсякденному житті. Поясніть, що ця сесія передбачає як індивідуальну рефлексію, так і колективний обмін думками, щоб учасники могли отримати користь як від самоаналізу, так і від групового вкладу. Це допоможе закріпити загальний досвід і сприятиме більшому залученню до довгострокових дій зі сталого розвитку. Запропонуйте учасникам запитання для роздумів, які спрямовуватимуть їхнє мислення. Вони можуть бути зосереджені на індивідуальному навчанні та на тому, як учасники уявляють собі застосування принципів циркулярної економіки. Деякі приклади таких запитань включають • Який урок ви винесли для себе з цих семінарів? • Як змінилися ваші погляди на практики циркулярної економіки за цей час? • Які конкретні дії ви зобов'язуєтеся здійснити у своєму особистому житті або в громаді для просування практик циркулярної економіки? • Які аспекти циркулярної економіки ви вважаєте найбільш складними, і як можна вирішити ці проблеми на практиці? **Індивідуальні роздуми (0:20 год.)** Виділіть 20 хвилин на індивідуальну рефлексію, забезпечивши спокійну обстановку, сприятливу для роздумів та особистого розуміння. Заохочуйте учасників записувати свої відповіді на запитання для роздумів у блокнотах на сайті , що дозволить їм зафіксувати будь-які усвідомлення, невизначеності чи нові ідеї, які виникли під час семінару. Нагадайте учасникам, що це час для глибоких особистих роздумів, а не для поспішного написання текстів. Заохочуйте їх не поспішати і зосередитися на вдумливих відповідях. Заохочуйте учасників проаналізувати своє ставлення до сталого розвитку до початку воркшопів і порівняти його з їхнім нинішнім розумінням практик циркулярної економіки. Вони також повинні розглянути будь-які внутрішні зміни у своїх поглядах на відповідальність і дії в напрямку сталого розвитку. **Обговорення в групах (0,25 години)** Після періоду індивідуальних роздумів розділіть учасників на менші групи по 4-6 осіб. У кожній групі дайте можливість кожному поділитися своїми роздумами, особливо зосередившись на ключових ідеях і зобов'язаннях, які вони визначили. Заохочуйте учасників уважно слухати один одного, приділяючи час обмірковуванню різноманітних поглядів, якими вони поділилися. Також слід заохочувати членів групи ставити уточнюючі запитання, підтримувати ідеї один одного та пропонувати шляхи подолання потенційних перешкод на шляху до впровадження циркулярних практик. **Вправа-вікторина (0:20 год.)** Проведіть вікторину, зачитуючи кожне запитання вголос і дозволяючи учасникам записувати або обговорювати свої відповіді в групах. Вікторина має охоплювати ключові принципи практик циркулярної економіки, сталого розвитку продовольчих систем та приклади найкращих світових і місцевих практик.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Попросіть учасників поміркувати про цінність обміну думками в групі. Чи поглибив процес обміну думками їхнє розуміння принципів циркулярної економіки? Чи надихнуло спілкування з колегами на нові ідеї або підходи до сталого розвитку? Заохотьте учасників сформулювати будь-які виклики, які вони передбачають при впровадженні практик циркулярної економіки, і те, як роздуми групи можуть допомогти їм подолати ці бар'єри.

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Об'єднайте учасників в одну групу, щоб підсумувати ключові висновки з сесії обміну досвідом. Виділіть теми, що повторювалися в малих групах, і підкресліть важливість підтримки з боку колег у просуванні сталого розвитку. Заохочуйте учасників ділитися будь-якими підсумковими роздумами або особистими зобов'язаннями. Запропонуйте позитивне підкріплення за їхню відкритість і залученість. Надайте пропозиції щодо наступних кроків, наприклад, продовження участі в ініціативах зі сталого розвитку, підтримання зв'язку з іншими учасниками або пошук місцевих можливостей застосувати отримані знання на практиці.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

СЕМІНАР ВПЛИВ ХАРЧОВИХ ВІДХОДІВ

На цьому воркшопі учасники заглибляться в поняття харчових відходів, причини їх виникнення та далекосяжні екологічні, економічні та соціальні наслідки. Вони дослідять життєвий цикл харчових продуктів, від виробництва до споживання та утилізації, а також визначать ключові моменти, де можна зменшити кількість відходів. Завдяки цікавим дискусіям, тематичним дослідженням та практичним заняттям учасники отримають глибоке розуміння проблеми харчових відходів та мотивацію для її вирішення.

назва діяльності	Вплив харчових відходів
Зона АВР	Програма переробки харчових продуктів
Модуль АВР	Стале життя: Програма сонячної енергії та переробки харчових продуктів
ключові компетенції	Екологічна свідомість, критичне мислення, міждисциплінарне мислення, комунікативні навички, вирішення проблем, обізнаність про харчові відходи, соціальна відповідальність, глобальне громадянство
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з такими цілями ЦСР ЦСР 12: Відповідальне споживання та виробництво ЦСР 13 Дії щодо зміни клімату ЦСР 2: Нульовий голод
цілі навчання	Здатність визначати харчові відходи та мати багатовимірне розуміння проблеми, включаючи її екологічні, соціальні та економічні аспекти, водночас здатність критично мислити та рефлексувати щодо практик боротьби з харчовими відходами.
знання	Учасник знає: • Вплив харчових відходів • стратегії відновлення продовольства • споживча поведінка та прийняття особистої відповідальності
навички	Учасники можуть: • Підвищення обізнаності • Замислитися над своєю поведінкою та покращити ставлення до харчових відходів • Особисте зобов'язання
компетенції	Учасники зможуть • ідентифікувати харчові відходи • виявити причини • залучайте сталі практики • виступати за підвищення обізнаності
тривалість	3 тижні х приблизно 3-4 години роботи щотижня
кількість учасників	20
передумови	без попередніх умов
необхідні матеріали	Комп'ютери/ноутбуки, фліпчарт
рекомендовані методи викладання	групова дискусія, практичні заняття, взаємне наставництво

методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі практичних завдань, виконаних наприкінці модуля.
детальний план діяльності	Щоденник харчових відходів 1 год „Викинуто! Історія харчових відходів" - перегляд документального фільму 2 год. Групова дискусія: Причини та наслідки 1 год Аналіз конкретного прикладу 3 год Квест-спікер 2 год Інтерактивний воркшоп: планування харчування 2 год Проблеми харчових відходів у місцевих громадах (триває з початку модуля) Груповий проект: Кампанія з підвищення обізнаності про харчові відходи 1 тиждень та щоденники рефлексії 1 год
поради для фасилітаторів	Заохочуйте учасників до активної участі, роздумуючи над особистими звичками, аналізуючи реальні кейси та обговорюючи практичні рішення щодо харчових відходів. Використовуйте інтерактивні методи, такі як воркшопи, групові проєкти та експертні думки, щоб поглибити розуміння та сприяти практичним змінам.

Щоденник харчових відходів

ЧАС:	1 год
ЦІЛІ:	Протягом тижня учасники відстежуватимуть своє споживання їжі та відходи. Учасники поміркують над своїми звичками та визначать сфери, які потребують вдосконалення.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники створять детальний щоденник харчових відходів, який допоможе їм візуалізувати свої моделі споживання. Учасники поділяться своїми висновками та візьмуть на себе зобов'язання зменшити кількість відходів.
МАТЕРІАЛИ:	Шаблони щоденників харчових відходів. Ручки та блокноти.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год.)** Почніть з пояснення концепції щоденника харчових відходів для групи. Наголосіть на його важливості для розуміння особистих звичок споживання їжі та поведінки з відходами. Обговоріть, як документування харчових відходів може допомогти виявити втрати, яких можна уникнути, і як це призводить до більш раціональних харчових звичок. **Вправа під керівництвом (0:30 год.)** Роздайте шаблони щоденників харчових відходів усім учасникам. Розкажіть учасникам про інструкції щодо заповнення щоденника. Наголосіть на важливості документування на сайті як спожитої їжі, так і харчових відходів, і заохочуйте учасників вказувати конкретні причини відходів, наприклад, зіпсовані продукти, надмірна купівля або помилки в приготуванні їжі. Надайте додаткові вказівки, наголосивши на важливості чесності в записі звичок для отримання максимальної користі від цієї діяльності. Переконайтеся, що учасники чітко розуміють, як користуватися щоденником протягом усього тижня.

	Обговорення в групах (0:15 год.) Наприкінці тижня зберіть учасників, щоб вони поділилися своїми висновками зі своїх щоденників харчових відходів. Заохотьте їх обговорити помічені ними закономірності, наприклад, часті відходи від певних продуктів харчування або загальні причини утворення відходів. Це має бути безпечне, відкрите середовище, де учасники можуть ділитися думками та шукати поради один в одного. Запропонуйте учасникам поміркувати над тим, як змінилася їхня поведінка або що вони могли б зробити по-іншому в майбутньому, щоб мінімізувати харчові відходи.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	На завершення підсумуйте важливість обізнаності, коли йдеться про зменшення харчових відходів. Наголосіть, що харчові відходи часто невидимі, доки їх не відстежують і не аналізують, і, продовжуючи цю практику, учасники можуть значно зменшити свій особистий вплив на довкілля. Заохочуйте учасників продовжувати вести харчові щоденники і після воркшопу.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте, як відстеження харчових відходів може призвести до більш сталих практик.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи кімнати для групових дискусій, опитування для залучення, а також візуальні інструменти співпраці, такі як Miro тощо.

Проблеми харчових відходів у місцевих громадах (триває від початку модуля)

ЧАС:	Триває
ЦІЛІ:	Учасники визначать та проаналізують проблеми харчових відходів у своїй місцевій громаді. Учасники розроблятимуть стратегії для вирішення цих проблем.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники створять комплексний огляд місцевих проблем харчових відходів. Учасники запропонують практичні рішення на основі своїх висновків
МАТЕРІАЛИ:	Ресурси громади та статистика харчових відходів. Дошки або фліпчарти для групового мозкового штурму.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Початкова дискусія (0:30 год)** Проведіть мозковий штурм, щоб визначити конкретні проблеми харчових відходів у громаді. Заохочуйте учасників ділитися особистими спостереженнями та даними. **Дослідницька діяльність (триває)** Протягом модуля учасники проводитимуть постійні дослідження, збираючи дані та інформацію про джерела харчових відходів та їхній вплив на навколишнє середовище. **Розробка стратегії (0:30 год)** Групи працюватимуть разом, щоб сформулювати стратегії для вирішення виявлених проблем. **Підсумкова презентація (наприкінці модуля)** Учасники представлять свої висновки та запропоновані стратегії більшій групі.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Після завершальних презентацій проведіть дискусію про важливість дій на місцевому рівні у вирішенні проблеми харчових відходів. Підкресліть, як залучення громади та колективні зусилля можуть призвести до значних змін. Поміркуйте над тим, як кожен учасник може зробити свій внесок у те, щоб зробити свою місцеву громаду більш сталою.

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте про важливість дій на місцевому рівні у вирішенні проблем харчових відходів.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи кімнати для групових дискусій, опитування для залучення, візуальні інструменти співпраці, такі як Miro тощо.

„WASTED! Історія харчових відходів" - перегляд документального фільму

ЧАС:	2 год
ЦІЛІ:	Учасники зрозуміють масштаби та вплив харчових відходів за допомогою візуального сторітелінгу. Учасники долучаться до критичного осмислення рішень щодо харчових відходів.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники отримають глибшу обізнаність про проблеми харчових відходів у світі. Учасники поміркують над потенційними рішеннями, представленими у фільмі.
МАТЕРІАЛИ:	Обладнання для показу документального фільму. Блокноти для нотаток.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год)** Коротко презентуйте документальний фільм, зазначивши, на що учасникам варто звернути увагу. **Показ документального фільму (1:30 год)** Перегляньте документальний фільм всією групою. **Обговорення після показу (0:20 год)** Сприяти обговоренню ключових тем та меседжів документального фільму.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Заохочуйте учасників критично осмислити запропоновані рішення. Що можуть зробити люди, щоб зменшити кількість харчових відходів у своєму особистому житті? Як громади та уряди можуть долучитися до вирішення проблеми харчових відходів? Обговоріть доцільність деяких із запропонованих рішень і попросіть учасників подумати над тим, як вони можуть зробити свій внесок у вирішення цієї глобальної проблеми на практиці.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте про вплив документального фільму і про те, як він вплинув на погляди учасників на харчові відходи.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформу для онлайн-зустрічей та організуйте дискусію після перегляду документального фільму

Групова дискусія: причини та наслідки

ЧАС:	1 год
ЦІЛІ:	Учасники дослідять основні причини виникнення харчових відходів та їхні наслідки для суспільства і довкілля. Учасники висловлять свої думки щодо того, як пом'якшити ці проблеми.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Під час групових дискусій учасники визначать основні причини та наслідки харчових відходів. Учасники запропонують рішення на основі своїх інсайтів.
МАТЕРІАЛИ:	Підказки та запитання для обговорення. Дошка для підбиття підсумків.

ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год)** Розкажіть про причини та наслідки харчових відходів. **Групова дискусія (0:40 год)** Розділіть учасників на малі групи і призначте кожній групі конкретну тему, пов'язану з причинами або наслідками харчових відходів. Наприклад, одна група може зосередитися на соціальних причинах (наприклад, ставлення споживачів, брак харчової освіти), а інша - на екологічних наслідках (наприклад, викиди парникових газів, звалища). Заохочуйте кожну групу мислити критично і розглядати задану тему під різними кутами зору. Наприклад, група, яка обговорює соціальні причини, повинна дослідити, як культурні звички, поведінка споживачів і практика виробництва харчових продуктів сприяють утворенню харчових відходів. Попросіть кожну групу запропонувати можливі варіанти вирішення проблеми, яку вони обговорюють. Як можна вирішити цю проблему на індивідуальному, громадському чи політичному рівні? Заохочуйте їх до творчого і практичного мислення щодо можливих рішень. **Обмін думками (0:10 год)** Групи презентують свої висновки перед великою групою. Підсумуйте ключові моменти на дошці.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Після всіх презентацій підсумуйте ключові висновки, зроблені під час обговорення в кожній групі. Наголосіть, що харчові відходи - це складна проблема з далекосяжними наслідками, і підкресліть важливість розуміння її першопричин для ефективного вирішення.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте про важливість розуміння складності проблеми харчових відходів.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи кімнати для групових дискусій, опитування для залучення, а також візуальні інструменти співпраці, такі як Miro тощо.

Аналіз конкретного прикладу

ЧАС:	2 год
ЦІЛІ:	Учасники проаналізують реальні кейси, пов'язані з управлінням харчовими відходами. Учасники визначать найкращі практики та отримані уроки.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники отримають уявлення про ефективні стратегії зменшення харчових відходів. Учасники розроблять рекомендації на основі аналізу своїх кейсів.
МАТЕРІАЛИ:	Документи по справі. Дискусійні питання для аналізу.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:15 год)** Поясніть значення тематичних досліджень для вивчення ефективних рішень щодо харчових відходів. **Груповий аналіз (1:00 год)** Розділіть учасників на групи, кожна з яких отримає окремий кейс. Групи аналізують кейс, зосереджуючись на результатах і стратегіях. **Презентації груп (0:30 год)** Кожна група презентує свої висновки та рекомендації щодо тематичного дослідження перед великою групою.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Після всіх презентацій поміркуйте над тим, як ці приклади демонструють, що не існує універсальних рішень щодо харчових відходів. Запропонуйте учасникам подумати про тематичні дослідження у контексті їхніх власних громад та обговорити, як вони можуть застосувати отримані уроки для зменшення харчових відходів у своїх громадах.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте, як учасники можуть застосувати ці уроки у своєму місцевому контексті.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи кімнати для групових дискусій, опитування для залучення, а також візуальні інструменти співпраці, такі як Miro тощо.

Інтерактивний воркшоп: планування харчування з пекарнею PROTOPAPPA

ЧАС:	2 год
ЦІЛІ:	Учасники дізнаються про ефективні стратегії планування харчування для зменшення харчових відходів. Учасники візьмуть участь у практичних заняттях у місцевій пекарні.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники складатимуть плани харчування, які мінімізують відходи та використовують місцеві інгредієнти. Учасники зрозуміють важливість планування у забезпеченні продовольчої сталості.
МАТЕРІАЛИ:	Шаблони планування харчування. Інгредієнти для приготування страв.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год)** Ознайомте з поняттям планування харчування та його перевагами для зменшення харчових відходів. **Презентація пекарні „Protopapa" (0:30 год)** Пекарня ділиться порадами щодо використання залишків інгредієнтів та створення збалансованих страв. **Практичне планування харчування (0:50 год)** Учасники працюють у групах над створенням планів харчування на основі наданих інгредієнтів. **Груповий обмін (0:20 год)** Групи презентують свої плани харчування та обговорюють, як вони планують зменшити кількість відходів.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Після всіх презентацій поміркуйте над тим, як ці приклади демонструють, що не існує універсальних рішень щодо харчових відходів. Запропонуйте учасникам подумати над тематичними дослідженнями у контексті їхніх власних громад та обговорити , як вони можуть застосувати отримані уроки для зменшення харчових відходів у своїх громадах.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Подумайте про процес планування харчування та його потенційний вплив на зменшення харчових відходів.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використання платформ для відеоконференцій (Zoom, MS Teams) полегшить проведення презентацій, секційних засідань та групових дискусій. Спільні документи та дошки (Google Docs, Miro)

Проблеми харчових відходів у місцевих громадах (триває від початку модуля) - реалізація заходів

ЧАС:	2 год
ЦІЛІ:	Учасники впроваджуватимуть стратегії для вирішення місцевих проблем харчових відходів, визначених раніше. Учасники будуть взаємодіяти з громадою, щоб сприяти підвищенню обізнаності та пошуку рішень
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники вживатимуть реальних заходів для зменшення харчових відходів у своїх громадах. Учасники розвиватимуть навички залучення громадськості.
МАТЕРІАЛИ:	Ресурси для роботи з громадою (флаєри, інформаційні листівки). Витратні матеріали для будь-яких запланованих заходів (наприклад, програми відновлення харчування, семінари).
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год)** Згадайте попередні дискусії про місцеві проблеми харчових відходів. **Планування впровадження (0:30 год)** Розділіть учасників на малі групи і попросіть їх обрати конкретні дії, які вони хотіли б здійснити. Потенційні дії можуть включати організацію семінарів для громадськості з метою інформування населення про зменшення харчових відходів, запуск програми відновлення харчових продуктів для перерозподілу надлишків їжі місцевим благодійним організаціям або проведення кампанії з підвищення обізнаності про харчові відходи на місцевому заході. Надайте час кожній групі для детального планування своєї діяльності, розподілу завдань, визначення необхідних матеріалів, та обмірковування того, як найкраще залучити громаду. Заохочуйте учасників творчо мислити про те, як зробити їхні дії впливовими та сталими. **Виконання вправи (1:00 год)** Реалізувати заплановані заходи, залучаючи членів місцевої громади для підвищення обізнаності та пошуку рішень для зменшення харчових відходів. Залежно від виду діяльності, учасники можуть розповсюджувати листівки, проводити семінари, організовувати збір пожертв на їжу або організовувати виставки на місцевих ринках чи в громадських центрах. Заохочуйте учасників взаємодіяти з членами громади, відповідати на запитання та збирати відгуки. Наголосіть на важливості формування почуття залучення громади до вирішення проблеми харчових відходів.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Обговоріть успіхи та виклики, з якими зіткнулися під час впровадження.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте про вплив залучення громади до вирішення проблеми харчових відходів.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams), потоки соціальних мереж безпосередньо з воркшопів

Груповий проект: огляд кампанії з підвищення обізнаності про харчові відходи

ЧАС:	3 год
ЦІЛІ:	Учасники розроблять інформаційну кампанію для вирішення проблеми харчових відходів у своїй громаді. Учасники співпрацюватимуть та застосовуватимуть знання, отримані на попередніх воркшопах.

РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники створять комплексний план кампанії з чіткими цілями та стратегіями. Учасники покращать свої навички роботи в команді та управління проектами.
МАТЕРІАЛИ:	Шаблони планування кампанії. Доступ до ресурсів та статистики спільноти.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:15 год)** Поясніть важливість інформаційних кампаній для зменшення харчових відходів. **Груповий мозковий штурм (0:30 год)** Групи проводять мозковий штурм ідей для своєї кампанії, зосереджуючись на цільових аудиторіях та ключових повідомленнях. **Планування кампанії (1:00 год)** Кожна група розробить детальний план кампанії, дотримуючись шаблону планування кампанії. План повинен включати Цілі: Яких конкретних результатів хоче досягти група? Прикладами можуть бути підвищення обізнаності про харчові відходи, заохочення до зміни поведінки або залучення певної кількості людей. Діяльність: Які конкретні дії чи заходи організовуватиме група? Приклади включають створення постів у соціальних мережах, розповсюдження листівок, організацію семінарів або запуск програми відновлення продуктів харчування в громаді. Цільова аудиторія: На кого спрямована кампанія і чому? Групи повинні визначити демографічні та психографічні характеристики своєї цільової аудиторії, щоб належним чином адаптувати повідомлення. Методи оцінювання: Як буде вимірюватися ефективність кампанії? Це можуть бути опитування, форми зворотного зв'язку, показники залученості в соціальних мережах або відстеження кількості людей, охоплених заходами. Надайте вказівки під час роботи груп над цими компонентами, переконавшись, що вони враховують як логістичні, так і творчі аспекти своєї кампанії. Заохочуйте їх думати про те, як залучити свою аудиторію в цікавий, доступний та ефективний спосіб. **Підготовка презентації (0:15 год)** Підготуйтеся до презентації своїх кампаній на наступній сесії. **Щоденники рефлексії „ Керована рефлексія (0:45 год)** Надайте учасникам підказки для роздумів, щоб спрямувати їхнє написання. Деякі з можливих запитань можуть бути наступними: • Що найважливіше ви дізналися про харчові відходи та їхній вплив? • Як змінився ваш погляд на харчові відходи протягом цього модуля? • Які конкретні дії ви зробите у своєму житті, щоб зменшити кількість харчових відходів? • Які виклики ви передбачаєте при реалізації цих дій і як ви будете їх долати? **Запропонуйте учасникам поділитися уривками зі своїх щоденників, якщо їм зручно. (0:15 год)**
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Попросіть учасників подумати над тим, як їхні кампанії можуть сприяти реальним змінам у їхніх громадах і якого впливу вони сподіваються досягти. Обговоріть, як співпраця та командна робота сприяли процесу планування. Оцініть будь-які проблеми, з якими ви зіткнулися, і як їх подолали, а також обговоріть, що можна було б поліпшити в майбутньому.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте над процесом розробки інформаційної кампанії та її потенційним впливом. Поміркуйте, як особисті зобов'язання можуть призвести до ширшого впливу на суспільство щодо харчових відходів.

ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

ВОРКШОП

„Практичні рішення з переробки харчових відходів" покликаний забезпечити учасників практичними навичками та знаннями, пов'язаними з переробкою харчових продуктів, компостуванням та відповідальним поводженням з харчовими відходами. Учасники вивчать різні методи переробки харчових відходів та перетворення їх на цінні ресурси, які не потрапляють на сміттєзвалища. Завдяки інтерактивним воркшопам, польовим візитам (де це можливо) та груповим проектам вони отримають практичний досвід у зменшенні харчових відходів та внеску до сталих продовольчих систем.

назва діяльності	Практичні рішення для переробки харчових продуктів
Зона АВР	Програма переробки харчових продуктів
Модуль АВР	Стале життя: Програма сонячної енергії та переробки харчових продуктів
ключові компетенції	Екологічна свідомість, критичне мислення, міждисциплінарне мислення, комунікативні навички, вирішення проблем, обізнаність про харчові відходи, соціальна відповідальність, глобальне громадянство
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з такими цілями ЦСР ЦСР 12: Відповідальне споживання та виробництво ЦСР 13 Дії щодо зміни клімату ЦСР 2: Нульовий голод
цілі навчання	Здатність розуміти проблему, аналізувати її та комунікувати. Вирішення проблем та адвокація стратегій боротьби з харчовими відходами.
знання	Учасник знає: • Вплив харчових відходів • стратегії відновлення продовольства • споживча поведінка та прийняття особистої відповідальності
навички	Учасники можуть: • Підвищення обізнаності • Замислитися над своєю поведінкою та покращити ставлення до харчових відходів • Особисте зобов'язання • вирішення проблем • покращити своє життя відповідальним способом
компетенції	Учасники зможуть • ідентифікувати харчові відходи • виявити причини • залучайте сталі практики • знайти рішення • виступати за підвищення обізнаності
тривалість	3 тижні х приблизно 3-4 години роботи щотижня
кількість учасників	20
передумови	без попередніх умов
необхідні матеріали	садові інструменти та харчові відходи

рекомендовані методи викладання	групова дискусія, практичні заняття, взаємне наставництво
методи перевірки результатів навчання	Результати навчання будуть перевірені на основі практичних завдань, виконаних наприкінці модуля.
детальний план діяльності	Майстер-клас з основ компостування Збір та сортування харчових відходів 2 год та анаеробне травлення і біоенергетика 4 год Інноваційні технології переробки харчових відходів (сушіння харчових продуктів на сонці) - триває 2 год Відвідування компостного заводу або відповідної компанії у вашому місті для збору відходів 2 год Відновлення та перерозподіл продовольства 2 год Рефлексивні журнали 1 год
поради для фасилітаторів	Заохочуйте активну участь за допомогою запитань і дискусій. Спрощуйте складні теми, використовуючи візуальні ефекти та зрозумілі пояснення. Сприяйте командній роботі в групових проектах, підтримуючи співпрацю. Надайте учасникам зворотній зв'язок і рекомендації, щоб допомогти їм не відставати від графіка і вдосконалювати свої навички.

Майстер-клас з основ компостування та збір і сортування харчових відходів

ЧАС:	2 год
ЦІЛІ:	Учасники дізнаються про основи компостування та його переваги для зменшення харчових відходів. Учасники визначать відповідні матеріали для компостування та зрозуміють процес компостування. Учасники зрозуміють важливість сортування харчових відходів для ефективної переробки та компостування. Учасники дізнаються, як налагодити систему збору харчових відходів.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники створять міні-компостний контейнер і зрозуміють, як його обслуговувати. Учасники зможуть пояснити переваги компостування для зменшення кількості відходів на звалищах. Учасники розвинуть навички розпізнавання компостованих та некомпостованих матеріалів. Учасники впроваджуватимуть систему сортування у своїх домівках чи громадах.
МАТЕРІАЛИ:	Контейнери для компосту (мініатюрні або моделі). Зразки компостованих матеріалів (кухонні відходи, дворові відходи). Роздаткові матеріали з рекомендаціями щодо компостування. Контейнери для сортування харчових відходів (з маркуванням компост, переробка, звалище). Зразки харчових відходів для сортування.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:20 год)** Поясніть важливість компостування для зменшення кількості відходів і збагачення ґрунту. **Презентація (0:30 год)** Обговоріть процес компостування, використовувані матеріали та типові помилки.

	Практичні заняття (1:00 год) Об'єднайте учасників у малі групи для створення міні-компостних контейнерів з наданих матеріалів. Допоможіть їм з нашаруванням та доглядом за компостом. **Сортування (0:30 год)** Надайте учасникам різні зразки харчових відходів. Попросіть дітей в групах розкласти зразки у відповідні контейнери. **Групова дискусія (0:20 год)** Сприяти обговоренню проблем, з якими стикаються під час сортування, та способів заохочення належних практик.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте основні висновки та заохотьте учасників почати компостувати вдома
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте про потенційний вплив компостування на зменшення харчових відходів і про те, як практика сортування може зменшити забруднення в потоках компостування та переробки.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи кімнати для групових обговорень, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Технології переробки харчових відходів (сушіння їжі на сонці)

ЧАС:	1 год та продовжується вдома
ЦІЛІ:	Учасники дізнаються про інноваційні технології переробки харчових відходів, зосередившись на сушінні на сонці. Учасники дізнаються про поживні та економічні переваги сушіння продуктів харчування.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зрозуміють процес сушіння на сонці та його застосування в консервуванні продуктів харчування. Учасники експериментуватимуть з техніками сушіння, використовуючи різні харчові продукти.
МАТЕРІАЛИ:	Зразки фруктів та овочів, придатних для сушіння. Обладнання для сушіння на сонці або імпровізована сушильна станція. Роздаткові матеріали з технікою та рецептами сушіння на сонці.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год)** Поясніть поняття сушіння на сонці та його роль у збереженні продуктів харчування. **Демонстрація (0:20 год)** Продемонструйте процес сушіння на сонці та обговоріть питання безпеки. **Практичні заняття (0:20 год)** Учасники готують і розкладають свої продукти для сушіння. **Підбиття підсумків (0:10 год)** Обговоріть переваги сушіння на сонці як сталої практики.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Попросіть учасників поділитися будь-якими проблемами або уроками, які вони винесли з практичної вправи. Обговоріть фактори, які можуть вплинути на успіх сушіння на сонці, зокрема погодні умови та наявність відповідних місць.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Заохочуйте учасників готувати деякі продукти для сушіння в домашніх умовах, створювати ролики, короткі відео та фото процесу сушіння Поміркуйте, як сушіння харчових продуктів може зменшити кількість відходів і сприяти сталому розвитку.

ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Польовий візит на компостну станцію

ЧАС:	2 год
ЦІЛІ:	Учасники побачать функціонуючий компостний комплекс і зрозуміють, як він працює. Учасники дізнаються про процеси та переваги великомасштабного компостування.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники отримають уявлення про логістичні аспекти компостування в масштабах громади. Учасники поспілкуються з експертами, щоб поставити питання про практики компостування.
МАТЕРІАЛИ:	Організація транспорту для візиту. Блокнот для нотаток.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год)** Поінформуйте учасників про те, чого очікувати під час візиту на об'єкт. **Екскурсія по об'єкту (1:40 год)** Проведіть учасників через компостну установку, пояснюючи їм кожну стадію процесу. Почніть зі збору та сортування відходів, потім перейдіть до власне процесу компостування (наприклад, перевертання, аерації, управління вологою) і, нарешті, до готового продукту (компосту). Заохочуйте запитання та дискусії з персоналом об'єкта, надаючи можливість учасникам запитувати про проблеми компостування, найкращі практики та потенційні вдосконалення. Розкажіть про технології та інновації, що використовуються на підприємстві для оптимізації процесу компостування, а також про екологічні переваги великомасштабного компостування. **Роздуми (0:10 год)** На завершення проведіть групову дискусію про спостереження та ідеї, отримані під час візиту.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Попросіть учасників подумати, як вони можуть впровадити компостування у власному житті чи громаді. Що потрібно для створення успішної системи компостування на місцевому рівні?
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте, як компостування в громаді може вплинути на місцеві зусилля зі сталого розвитку.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams)

Відновлення та перерозподіл продовольства

ЧАС:	2 год
ЦІЛІ:	Учасники зрозуміють важливість відновлення та перерозподілу харчових продуктів для зменшення відходів. Учасники дізнаються про організації, що займаються відновленням продовольства.

РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зможуть визначити місцеві ініціативи з відновлення харчових продуктів. Учасники зрозуміють, як вони можуть долучитися до цих ініціатив або підтримати їх.
МАТЕРІАЛИ:	Організація транспорту для візиту. Блокнот для нотаток.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год)** Обговоріть важливість відновлення продовольства та вплив на продовольчу безпеку. **Презентація (1:45 год)** Представлення прикладів місцевих організацій, що займаються відновленням продовольства, з описом їхніх методів збору, сортування та перерозподілу продовольства серед нужденних **Заклик до дії (0:05 год)** Заохочуйте учасників взаємодіяти з цими організаціями через волонтерство або пожертви.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Обговоріть переваги відновлення продовольства, включаючи зменшення харчових відходів, підтримку добробуту громади та створення більш сталих продовольчих систем. Попросіть учасників подумати над тим, як вони можуть взаємодіяти з організаціями, що займаються відновленням харчових продуктів, через волонтерство, адвокацію або практичні дії, спрямовані на зменшення харчових відходів у їхньому особистому житті.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте над роллю громади у відновленні продовольчої безпеки та над тим, як окремі люди можуть зробити свій внесок.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

Щоденники для роздумів

ЧАС:	1 год
ЦІЛІ:	Учасники поміркують над своїм навчальним досвідом, пов'язаним з переробкою харчових продуктів та сталими практиками. Учасники сформулюють особисті зобов'язання щодо зменшення харчових відходів.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники створять записи, в яких узагальнять ключові висновки та майбутні дії. Учасники підвищать свою самосвідомість щодо проблем харчових відходів.
МАТЕРІАЛИ:	Організація транспорту для візиту. Блокнот для нотаток.

ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (0:10 год)** Поясніть важливість рефлексії для зміцнення навчання та відданості справі. **Керована рефлексія (0:30 год)** Надайте учасникам конкретні підказки, щоб спрямувати їхні роздуми. Підказки можуть бути такими: • Що ви дізналися про харчові відходи та сталий розвиток з цієї серії воркшопів? • Які стратегії ви можете застосувати у своєму житті, щоб зменшити кількість харчових відходів? • Як ви можете зробити свій внесок у зусилля зі сталого розвитку у вашій громаді? • Які виклики ви передбачаєте при впровадженні цих змін і як ви можете їх подолати? Дайте учасникам час для роздумів і записів у щоденниках, щоб вони могли зафіксувати свої ідеї, зобов'язання та майбутні цілі. **Обмін думками (0:15 год)** Запропонуйте учасникам поділитися своїми роздумами, якщо вони почуваються комфортно.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Обговоріть переваги відновлення продовольства, включаючи зменшення харчових відходів, підтримку добробуту громади та створення більш сталих продовольчих систем. Попросіть учасників подумати над тим, як вони можуть взаємодіяти з організаціями, що займаються відновленням харчових продуктів, через волонтерство, адвокацію або практичні дії, спрямовані на зменшення харчових відходів у їхньому особистому житті.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Поміркуйте, як особисті зобов'язання можуть сприяти ширшим змінам у суспільстві щодо харчових відходів.
ОНЛАЙН ФОРМА:	Використовуйте платформи для відеоконференцій (Zoom, MS Teams). Підтримуйте інтерактивність сесій, використовуючи окремі кімнати для групових дискусій, опитування для залучення та інструменти візуальної співпраці, такі як Miro, Google Docs тощо.

МОДУЛЬ 5.
СТАЛЕ ФІНАНСУВАННЯ

СТАЛЕ ФІНАНСУВАННЯ

У цьому модулі студенти матимуть змогу поглянути на сталі фінанси з широкої перспективи. Учасники, які вивчать основні принципи цифрової та фінансової грамотності, також ознайомляться з економічними поняттями на базовому рівні та впливом фінансових рішень людей на навколишнє середовище. Баланс доходів і витрат, необхідний кожній молодій людині, та його безперервність є життєво важливими елементами цього модуля, так само як і підвищення обізнаності про важливість фінансових рішень у сталому ставленні до навколишнього середовища. Завдяки практичним завданням, які будуть розроблені в рамках модуля, студенти-учасники матимуть можливість випробувати їх на практиці. Бажано і цілеспрямовано, щоб ця ситуація не тільки сприяла їм в університетські та юнацькі роки, але й пролила світло на їхнє майбутнє життя.

назва модуля	**Енергія для змін.**
тематична область	Тематика цього модуля пов'язана з наступними цілями ЦСР: ЦСР 1 - Подолання бідності ЦСР 8 - Гідна праця та економічне зростання
цілі навчання	Підвищення економічної обізнаності молодих людей, надання їм можливості створити стійкі індивідуальні економічні структури та сприяння підвищенню їхнього добробуту
ключові компетенції	Знання економічної грамотності, лідерство в змінах, модифікація бачення, швидке прийняття рішень
тривалість	Загальна тривалість: 3 місяці (12 тижнів) Пропонований розклад: Презентація-вступ до проекту (1-й тиждень) ХТО Я? Фінансове визнання (2-й тиждень) Як створити власну стійку економіку? (2-й тиждень) Майбутні плани для сталої економіки (3-й тиждень) Фінансова оцінка для сталої економіки (4-й тиждень) Майстер-клас (Як створювати інтерактивні кейси зі сталого розвитку університетів?) (10-й тиждень) Магістерський викладач (університет - компетенції сталого розвитку - ринок праці) (11-й тиждень) Оцінювання (12-й тиждень) Презентація проекту (тиждень 12)
кількість учасників	20 (1 група)
передумови	Модуль розрахований на молодих студентів університетів
рекомендовані методи викладання	Експериментальне та вбудоване навчальне середовище через групову роботу, майстер-клас, міні-лекції, кейс-стаді, проблемно-орієнтоване навчання.
рекомендовані методи перевірки рівня компетентності до та після проходження модуля	Рекомендується використовувати простий претест і посттест у вигляді відкритих запитань. Рівень досягнутої компетентності також слід вимірювати за кінцевими результатами модуля у формі інтерактивних ситуаційних завдань.

посилання	TURHAN TEKİN, Gökçe (2020). Finansal Okuryazarlık İle İlgili Tutum Ve Davranışların Üniversite Öğrencilerine Yönelik Değerlendirilmesi (Оцінка ставлення та поведінки студентів університету щодо фінансової грамотності): https://doi.org/10.33203/mfy.711089

ВОРКШОП - ХТО Я? ФІНАНСОВЕ ВИЗНАННЯ

Заняття „Фінансовий аналіз через самопізнання" пропонує учасникам зануритися у практичне вивчення фундаментальних фінансових концепцій та мистецтва аналізу фінансової звітності. Протягом кількох годин учасники занурюються в практичні сценарії, розроблені для розвитку загального розуміння фінансової грамотності та вдосконалення аналітичних навичок шляхом самопізнання, працюючи в групах та індивідуально.

назва діяльності	**ХТО Я? Фінансове визнання**
Зона АВР	Стале фінансування
Модуль АВР	СТАЛЕ ФІНАНСУВАННЯ
ключові компетенції	Компетентність системного мислення; нормативна компетентність
тематична область	ЦСР 1 - Подолання бідності ЦСР 8 - Гідна праця та економічне зростання
цілі навчання	Основною метою цієї вправи/проекту є розуміння концепції сталого фінансування через розуміння фінансової термінології, такої як доходи, витрати, активи, зобов'язання, бюджети, грошові потоки, прибутки та збитки, а також аналіз фінансової звітності, включаючи звіт про прибутки та збитки, баланс та звіт про рух грошових коштів, а також учасники зможуть зосередитися на таксономії сталого фінансування, таких як пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптація до них, стале використання та охорона водних та морських ресурсів, перехід до економіки замкненого циклу та інших пов'язаних з цим напрямків.
знання	Учасник знає: • концепція сталого фінансування • основні фінансові терміни • значення сталого фінансування • шлях до створення сталих фінансів та фінансової політики ЄС
навички	Учасник може: • продемонструвати глибоке розуміння фундаментальних фінансових понять, • критично ставитися до свого особистого бюджету • встановлювати фінансові цілі відповідно до принципу сталості
компетенції	Учасник вміє: • Аналіз складних систем сталого фінансування в різних масштабах і сферах дослідження • поводитися етично та стійко у повсякденному фінансовому житті • розуміння навколишнього середовища та впливу на нього людської діяльності • розпізнавати відмінності та подібності між фінансовими умовами компаній-партнерів • створювати ідеї рішень на основі щоденних фінансових звітів • розуміння соціальних вимірів сталого розвитку
тривалість	180 хвилин.
кількість учасників	20

передумови	без попередніх умов
необхідні матеріали	аркуші паперу формату А4, ручки за кількістю учасників. Для підтримки концентрації може знадобитися аудіоапаратура.
рекомендовані методи викладання	Дебати відбуватимуться наступним чином, оскільки учасники працюватимуть у групах, а також у менших групах по 2-2, 3-3, учасники можуть працювати над заходами з розпізнавання.
методи перевірки результатів навчання	Оцінювання знань можна проводити для того, щоб оцінити розуміння учасниками фінансових понять, принципів і термінології. Такі завдання можуть включати запитання з декількома варіантами відповідей, твердженнями „вірно/невірно" або запитання з короткою відповіддю. Практичні завдання можуть включати реальні фінансові сценарії або кейси, де учасники можуть застосувати свої знання та навички для вирішення проблем, прийняття фінансових рішень, а також продемонструвати своє розуміння фінансових концепцій і принципів та здатність долати труднощі в процесі.
детальний план діяльності	15 хвилин - Вступ та мотивація 45 хвилин - Визначення моєї фінансової ситуації 80 хвилин - Визначення проблем та розробка рішень 40 хвилин - Оцінка
поради для фасилітаторів	Оскільки ця вправа ґрунтується на визнанні, фасилітатор має бути готовим до різних сценаріїв запуску. Деякі з них можуть спрацювати легко, а деякі - ні, що іноді може стати бар'єром для мотивації групи.

Вступ та мотивація

ЧАС:	15 хвилин
ЦІЛІ:	Створити доброзичливе та заохочувальне середовище, в якому учасники почуватимуться комфортно та матимуть мотивацію до участі. Допомогти учасникам познайомитися один з одним і побудувати відчуття зв'язку та довіри до сесії.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники познайомляться один з одним, розвиваючи почуття зв'язку та співпраці. Позитивна та вмотивована атмосфера буде створена до кінця сесії.
МАТЕРІАЛИ:	Ні.
ІНСТРУКЦІЯ:	Тепло привітайте учасників і поясніть мету сесії. Проведіть коротку вправу „Криголам", під час якої учасники коротко представлять себе. Попросіть учасників поділитися одним очікуванням або мотивацією щодо участі в семінарі.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Запитайте учасників, що вони відчували під час знайомства та вправи „Криголам". Поміркуйте над спільними очікуваннями чи мотивами, підкреслюючи зв'язки між учасниками. Переконайтеся, що всі відчувають себе готовими та задіяними до наступної частини заняття.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Використовуйте дружній і захоплений тон, щоб створити позитивну атмосферу. Зробіть криголам простий та інклюзивний, щоб усі учасники почувалися комфортно. Звертайте увагу на учасників, які здаються нерішучими, і м'яко заохочуйте їх до участі.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Визначення моєї фінансової ситуації

ЧАС:	45 хвилин
ЦІЛІ:	Допомогти учасникам проаналізувати свою особисту фінансову ситуацію, визначивши свої доходи, витрати, активи та зобов'язання. Сприяти самоусвідомленню та розумінню своїх фінансових звичок і патернів. Дати можливість учасникам проаналізувати своє поточне фінансове становище та розпізнати сфери, які потребують покращення або коригування. Закласти основу для розробки практичних фінансових стратегій та рішень на наступних сесіях.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники матимуть чітке уявлення про свою особисту фінансову ситуацію, включаючи доходи, витрати, активи та пасиви. Вони виявлять закономірності та проблеми у своїх фінансових звичках. Учасники почуватимуться впевненіше, оцінюючи свій фінансовий стан та визначаючи сфери, які потребують покращення.
МАТЕРІАЛИ:	Аркуші паперу формату А4 Ручки або олівці для кожного учасника

ІНСТРУКЦІЯ:	Роздайте кожному учаснику аркуші А4 та ручки. Попросіть учасників індивідуально перерахувати на аркуші свої джерела доходу, регулярні витрати, активи та зобов'язання. Попросіть їх підрахувати свій місячний бюджет, зазначивши, чи є у них надлишок, дефіцит або баланс. Поставте навідні запитання, наприклад • Які ваші основні джерела доходу? • Які ваші постійні та змінні витрати? • Чи є у вас борги або заощадження? Дайте учасникам час на роздуми та завершення особистого фінансового огляду. Організуйте коротку дискусію або сесію обміну думками (за бажанням) для тих, хто відчуває себе комфортно, щоб поділитися своїми ідеями.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Запитайте учасників, що вони відчували під час вправи, чи вона була для них складною, чи відкрила їм щось нове. Попросіть їх поділитися будь-якими ключовими думками чи усвідомленнями щодо їхнього фінансового становища. Поміркуйте, як розуміння особистих фінансів може допомогти у прийнятті обґрунтованих рішень і досягненні фінансових цілей. Підкресліть важливість самоусвідомлення як першого кроку до фінансового покращення.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Створіть сприятливу та неупереджену атмосферу, щоб учасники відчували себе комфортно, розмірковуючи про своє фінансове становище. Будьте готові роз'яснити фінансові терміни чи поняття учасникам, які можуть потребувати допомоги. Заохочуйте чесність і особисту рефлексію, нагадуючи учасникам, що ця вправа проводиться для їхньої власної користі і не буде поширюватися без їхньої згоди. Слідкуйте за часом, щоб учасники мали достатньо місця для вдумливих роздумів, не відчуваючи поспіху.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Виявлення проблем та розробка рішень

ЧАС:	80 хвилин
ЦІЛІ:	Допомогти учасникам визначити конкретні фінансові виклики або проблемні області в їхніх бюджетах. Заохочувати критичне мислення та спільне вирішення проблем для розробки практичних рішень. Допомогти учасникам розробити дієві плани для ефективного вирішення своїх фінансових проблем.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники визначать ключові проблемні місця у своїх фінансових планах. Вони генеруватимуть практичні та креативні рішення для подолання цих викликів. Учасники отримають чітку, дієву стратегію, яку вони зможуть застосувати у своєму особистому фінансовому управлінні.
МАТЕРІАЛИ:	Аркуші паперу формату А4 Ручки або олівці Фліпчарт або дошка (необов'язково для групової дискусії)

ІНСТРУКЦІЯ:	**Виявлення проблем (20 хвилин)** Попросіть учасників переглянути свій особистий фінансовий огляд з попередньої сесії. Заохочуйте їх визначати конкретні проблеми або бар'єри в їхньому бюджеті (наприклад, перевитрати, непередбачувані витрати, недостатні заощадження). **Розробка рішень (30 хвилин)** Організуйте індивідуальний мозковий штурм: Попросіть учасників подумати про можливі шляхи подолання фінансових труднощів. Організуйте обговорення в малих групах (3-4 учасники в групі), щоб колективно обмінятися ідеями та вдосконалити їх. **Створення плану дій (20 хвилин)** Попросіть учасників самостійно скласти короткий план дій, в якому будуть викладені кроки, які вони зроблять для вирішення виявлених ними проблем. Поставте навідні запитання: • Які зміни ви можете зробити негайно? • Які довгострокові корективи потрібні? • Хто або які ресурси можуть вас підтримати? **Обмін досвідом та зворотній зв'язок (10 хвилин)** Запропонуйте волонтерам поділитися своїми планами дій з групою для зворотного зв'язку та заохочення.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Поміркуйте над процесом: Чи змогли учасники визначити дієві рішення? Запитайте, які труднощі вони передбачають у реалізації своїх планів і як вони можуть їх подолати. Підкресліть цінність навичок вирішення проблем для досягнення фінансової стабільності.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Заохочуйте відкриті та конструктивні дискусії, щоб усі учасники почувалися почутими. Наведіть приклади або підказки, якщо учасникам важко знайти рішення. Створіть сприятливу атмосферу, щоб мотивувати учасників до дієвих кроків. Слідкуйте за часом, щоб переконатися, що кожен крок виконано в межах відведеного часу.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Оцінка

ЧАС:	40 хвилин
ЦІЛІ:	Дати можливість учасникам поміркувати над тим, чого вони навчилися під час сесії, та оцінити свій прогрес. Надати можливість для зворотного зв'язку та обговорення ефективності заходів. Допомогти учасникам закріпити отримані знання та визначити наступні кроки для досягнення особистих фінансових цілей.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники оцінять своє розуміння та застосування розглянутих концепцій. Вони нададуть зворотній зв'язок щодо змісту та структури сесії. Учасники поїдуть з більш чітким розумінням рівня своєї фінансової грамотності та сфер, які потребують подальшого вдосконалення.
МАТЕРІАЛИ:	Форми зворотного зв'язку (необов'язково, в електронному або друкованому вигляді) Ручки або олівці Фліпчарт або дошка (необов'язково, для підбиття підсумків у групі)

ІНСТРУКЦІЯ:	**Індивідуальна рефлексія (10 хвилин)** Попросіть учасників індивідуально поміркувати про сесію, використовуючи навідні запитання: • Яке найцінніше розуміння чи навичку ви отримали? • З якими викликами ви зіткнулися під час роботи? • Що ви будете робити по-іншому, рухаючись вперед, виходячи з того, що ви дізналися? **Групова дискусія (15 хвилин)** Організуйте групову дискусію, під час якої учасники зможуть поділитися своїми роздумами. Попросіть учасників виокремити основні висновки та пропозиції щодо вдосконалення. **Збір відгуків (10 хвилин)** Роздайте форми зворотного зв'язку або проведіть швидке цифрове опитування, щоб зібрати думки учасників про зміст, проведення та активності сесії. **Підбиття підсумків та подальші кроки (5 хвилин)** Підсумуйте основні моменти, обговорені під час сесії. Попросіть учасників визначити особисту мету або наступний крок на основі отриманих знань.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Проаналізуйте відгуки учасників, щоб оцінити вплив сесії. Виділіть спільні теми або пропозиції, якими поділилися під час дискусії. Використовуйте цю інформацію для вдосконалення майбутніх сесій або адаптації заходів за потреби
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Заохочуйте чесний і конструктивний зворотний зв'язок, підкреслюючи його важливість для постійного вдосконалення. Будьте уважні до відповідей учасників, демонструючи вдячність за їхній внесок. Зробіть процес оцінювання цікавим і позитивним, завершуючи сесію на підбадьорливій ноті.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

ТРЕНІНГ - „ВИВЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА СТАЛИХ ПРАКТИК”

Метою заходу є сприяння глибокому розумінню принципів сталого розвитку, а також надання учасникам навичок розпізнавання та інтеграції сталих практик у різні аспекти їхнього життя. Крім того, учасники навчаться формулювати стратегії сталого розвитку для бізнесу. Завдяки інтерактивним дискусіям, аналізу конкретних ситуацій та практичним прикладам учасники сформують цілісне уявлення про сталий розвиток та його застосування як в особистому, так і в професійному житті. Наприкінці сесії учасники отримають можливість зробити свій внесок у більш стале майбутнє шляхом прийняття обґрунтованих рішень та стратегічного планування.

назва діяльності	**Вивчення сталого розвитку та сталих практик**
Зона АВР	Стале фінансування
Модуль АВР	СТАЛЕ ФІНАНСУВАННЯ
ключові компетенції	Компетентність системного мислення; нормативна компетентність, прогностичне мислення - або випереджувальна компетентність
тематична область	ЦСР 1 - Подолання бідності ЦСР 8 - Гідна праця та економічне зростання
цілі навчання	Основною метою цієї вправи є розуміння сталого розвитку та визначення і впровадження сталих практик у різних аспектах свого життя, а також побудова сталих бізнес-стратегій.
знання	Учасник знає: • значення сталої особистої економіки • концепції бюджетування домогосподарств
навички	Учасник може: • впроваджувати сталі практики у повсякденне життя • критично оцінити свою минулу споживчу поведінку • інтегрувати сталий розвиток у бізнес-стратегії
компетенції	Учасник вміє: • підвищити обізнаність щодо питань сталого розвитку • визнавати взаємопов’язаність екологічних, соціальних та економічних аспектів
тривалість	170 хвилин.
кількість учасників	15-20
передумови	без попередніх умов
необхідні матеріали	Папір для фліпчарту та маркери для дошки. Аркуші паперу формату А4, ручки за кількістю учасників. Для підтримки концентрації може знадобитися аудіоапаратура.
рекомендовані методи викладання	Дебати відбудуться після цього, оскільки учасники працюватимуть у групах, а також у менших групах 2-2, 3-3, учасники можуть попрацювати над заходами з розпізнавання. Також вони зосередяться на реальних кейсах з польовою роботою.

методи перевірки результатів навчання	Тематичні дослідження та сценарії, вправи на самоаналіз, групові дискусії та презентації
детальний план діяльності	30 хвилин - Вступ та термінологічна робота (пленарне засідання та робота в групах) - 30 хвилин 60 хвилин - Польові дослідження та вивчення кейсів (робота в групах) 60 хвилин - Рефлексія та розробка стратегії (групова та індивідуальна робота) 20 хвилин - Підсумкове оцінювання та узагальнення (групова та індивідуальна робота)
поради для фасилітаторів	Заохочуйте дискусії та співпрацю, дозволяючи учасникам зосередитися на власних відповідях. Побудуйте процес так, щоб він включав індивідуальну рефлексію, обмін думками та роботу в групах для отримання всебічного досвіду.

Вступ та термінологічна робота (пленарне засідання та робота в групах)

ЧАС:	30 хвилин (15 хвилин на вступ, 15 хвилин на термінологічну роботу)
ЦІЛІ:	Побудуйте взаєморозуміння між учасниками та створіть атмосферу співпраці. Забезпечити спільне розуміння ключових термінів, пов'язаних зі сталим розвитком. Створити підґрунтя для глибшого вивчення практик сталої особистої економіки.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники відчувають зв'язок і комфорт під час спільної роботи. Спільне розуміння ключової термінології, пов'язаної зі сталим розвитком. Чітке узгодження цілей сесії та очікуваних результатів.
МАТЕРІАЛИ:	Фліпчарт і маркери. Аркуші паперу формату А4 та ручки (щоб учасники могли робити нотатки або висловлювати свої ідеї). Аудіообладнання (за потреби для пленарної дискусії).
ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (15 хвилин):** • Почніть з короткого привітання та огляду цілей і порядку денного сесії. • Проведіть вправу-криголам, щоб залучити учасників (наприклад, кожен учасник повинен розповісти про одну стійку звичку, яку він практикує в даний час). • Сформуйте групи по 2-3 учасники для наступної вправи. **Термінологічна робота (15 хвилин):** • На фліпчарті або проекторі продемонструйте перелік ключових термінів, пов'язаних зі сталим розвитком (наприклад, „стійка економіка", „етичне постачання", „відповідальне споживання"). • Організуйте пленарну дискусію, під час якої учасники поділяться своїм розумінням кожного терміну. • Попросіть учасників занотовувати незрозумілі для них терміни, а потім обговорити їх у групі.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Після обговорення термінології попросіть учасників поміркувати над наступними питаннями: Який термін чи поняття був для вас новим чи найцікавішим? Як ви бачите зв'язок цих термінів з вашим особистим життям чи роботою? Зберіть кілька відповідей, щоб оцінити залученість і розуміння учасників.

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Пояснюючи терміни, використовуйте релевантні приклади, щоб зробити їх більш доступними для учасників. Нехай „криголам" буде коротким, але цікавим, щоб забезпечити початок сесії на високій ноті. Будьте готові пояснити або деталізувати будь-які терміни, які учасники вважають складними.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Польове дослідження та вивчення кейсів (робота в групах)

ЧАС:	60 хвилин (45 хвилин на польове дослідження/вивчення кейсів, 15 хвилин на групові дискусії)
ЦІЛІ:	Вивчіть реальні приклади або сценарії, пов'язані зі сталими практиками. Визначте та проаналізуйте зв'язок між принципами сталого розвитку та практичним застосуванням. Покращити навички спільного вирішення проблем та спостереження.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники отримують практичний досвід роботи з концепціями сталого розвитку. Групи складають перелік спостережуваних практик та їхніх наслідків для сталого розвитку. Учасники пов'язують теоретичні знання з реальними застосуваннями
МАТЕРІАЛИ:	Попередньо відібрані тематичні дослідження або доступ до польового майданчика (залежно від програми заходу). Контрольні списки спостережень або навідні запитання для учасників. Аркуші А4 або цифрові інструменти для нотаток і групових звітів.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Підготовка:** • Розділіть учасників на малі групи (3-5 осіб у кожній). • Дайте кожній групі чітке завдання: або дослідити польовий об'єкт (наприклад, ринок, бізнес або громадський простір), або проаналізувати заздалегідь підготовлене тематичне дослідження. • Поділіться навідними запитаннями, такими як: ◦ Які сталі практики впроваджуються? ◦ Які екологічні, соціальні та економічні наслідки цих практик? ◦ Як можна покращити ці практики? **Польове дослідження/вивчення конкретного випадку (45 хвилин):** • Групи або відвідують закріплені за ними польові об'єкти, або працюють разом над аналізом конкретного випадку. • Заохочуйте учасників чітко документувати свої спостереження та ідеї. **Групові дискусії (15 хвилин):** • Групи знову збираються, щоб обговорити свої висновки. • Підготуйте коротке резюме або список ключових моментів для презентації під час наступної сесії.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Після групових обговорень запитайте учасників: • Що було найбільш вражаючим спостереженням або інсайтом з вашого польового дослідження/аналізу конкретного випадку? • Як ці практики узгоджуються або відрізняються від принципів сталого розвитку, які ми обговорювали раніше? Попросіть кожну групу коротко поділитися своїми висновками з рештою учасників.

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Обирайте польові об'єкти або тематичні дослідження, які є релевантними та доступними для учасників. Чітко повідомте про очікування від діяльності, включаючи управління часом та результати. Будьте готові допомогти групам з роз'ясненнями або проблемами під час вправи.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Виявлення проблем та розробка рішень

ЧАС:	60 хвилин (30 хвилин на групову рефлексію, 30 хвилин на індивідуальну та групову розробку стратегії)
ЦІЛІ:	Поміркуйте над ідеями, отриманими під час польового дослідження або вивчення кейсу. Розробляти особисті та колективні стратегії для побудови сталої економіки. Розвивати критичне мислення та навички вирішення проблем у контексті сталого розвитку
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники формулюють ключові висновки з попередньої вправи. Кожен учасник розробляє індивідуальну стратегію впровадження сталих практик у своє життя чи бізнес. Групи створюють колективну основу для сталих практик.
МАТЕРІАЛИ:	Фліпчарти або дошки для групового мозкового штурму. Аркуші А4 та ручки для індивідуального планування стратегії. Керівні шаблони або підказки для структурування розробки стратегії
ІНСТРУКЦІЯ:	**Групова рефлексія (30 хвилин):** • Кожна група повертається до висновків свого польового дослідження або аналізу конкретного випадку. • Обговоріть і задокументуйте наступне: ◦ Які виклики та можливості у сфері сталого розвитку були виявлені? ◦ Які практики здалися вам найбільш ефективними або інноваційними? ◦ Які уроки можна застосувати до особистого чи професійного контексту учасників? **Розробка індивідуальної стратегії (15 хвилин):** • Учасники індивідуально осмислюють групову дискусію та розробляють особисту стратегію сталого розвитку економіки. • Надавайте підказки, наприклад, такі як: ◦ Які сталі практики я можу застосувати у своєму повсякденному житті? ◦ Як я можу інтегрувати сталий розвиток у свою роботу чи діяльність у громаді? **Розробка стратегії групи (15 хвилин):** • Групи збираються знову, щоб поділитися індивідуальними стратегіями та створити колективну структуру. • Заохочуйте учасників узгоджувати особисті стратегії з груповими цілями, сприяючи формуванню відчуття спільної мети.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Після розробки стратегії проведіть коротке обговорення: • Яка стратегія була найбільш дієвою? • Як учасники можуть підтримати один одного в реалізації цих стратегій? Попросіть учасників взяти на себе зобов'язання щодо однієї конкретної зміни, яку вони можуть здійснити негайно.

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Надайте чіткі шаблони або підказки, які допоможуть розробити індивідуальну та групову стратегію. Заохочуйте учасників мислити творчо і зосереджуватися на практичних, досяжних кроках. Слідкуйте за груповими дискусіями та надавайте інформацію, щоб забезпечити їхню відповідність принципам сталого розвитку.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Підсумкове оцінювання та узагальнення (групова та індивідуальна робота)

ЧАС:	20 хвилин (10 хвилин на індивідуальну рефлексію, 10 хвилин на групове узагальнення)
ЦІЛІ:	Проаналізуйте всю сесію та закріпіть ключові знання. Оцініть ефективність сесії в досягненні її цілей. Розробити спільне розуміння того, як застосовувати концепції сталого розвитку в майбутньому.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники формулюють свої ключові висновки та сфери для особистого зростання. Групи підсумовують свої спільні ідеї та практичні результати. Збирається зворотній зв'язок для покращення майбутніх сесій.
МАТЕРІАЛИ:	Форми оцінювання або шаблони зворотного зв'язку (фізичні або цифрові). Фліпчарт або дошка для групового синтезу. Аркуші А4 та ручки для індивідуальних роздумів.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Індивідуальна рефлексія (10 хвилин):** • Учасники мають 5-10 хвилин на індивідуальні роздуми про сесію. • Надавайте підказки, такі як: ◦ Який ваш найважливіший висновок з сьогоднішнього дня? ◦ Яка концепція чи діяльність була для вас найбільш корисною? ◦ Як ви застосуєте отримані знання у своєму особистому чи професійному житті? **Груповий синтез (10 хвилин):** • Групи збираються знову, щоб поділитися індивідуальними роздумами та визначити спільні теми. • Кожна група створює короткий підсумок своїх ключових висновків, зосереджуючись на наступних темах: ◦ Найвпливовіші уроки. ◦ Практичні стратегії або дії, які вони планують реалізувати. • Групи коротко презентують свої підсумки на пленарному засіданні.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Сприяти проведенню короткої пленарної дискусії: • Які висновки були найбільш узгодженими між групами? • Наскільки впевнено учасники застосовують свої нові знання? Роздайте учасникам форми для оцінювання, щоб вони могли надати зворотній зв'язок про сесію.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Заохочуйте чесний і конструктивний зворотний зв'язок на етапі оцінювання. Виділіть будь-які теми, що повторюються в групових дискусіях, щоб посилити навчання. Використовуйте відгуки учасників, щоб визначити сфери для вдосконалення на наступних сесіях.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

СЕМІНАР - МАЙБУТНІ ПЛАНИ ДЛЯ СТАЛОЇ ЕКОНОМІКИ

Основна мета цієї вправи - врахувати довгострокові цілі та майбутні тенденції при розробці економічного плану, аналізувати економічні дані, тенденції та показники для прийняття обґрунтованих рішень, зрозуміти роль інновацій в економічному зростанні та як визначити та використати нові можливості, навчитися мислити системно та розуміти взаємозв'язок різних економічних факторів, а також вміти оцінювати та управляти ризиками, пов'язаними з економічними планами..

назва діяльності	**Майбутні плани щодо сталої економіки**
Зона АВР	Стале фінансування
Модуль АВР	СТАЛЕ ФІНАНСУВАННЯ
ключові компетенції	Компетентність системного мислення, компетентність стратегічних дій
тематична область	ЦСР 1 - Подолання бідності ЦСР 8 - Гідна праця та економічне зростання
цілі навчання	Основна мета цієї вправи - врахувати довгострокові цілі сталого фінансування та тенденції бачення при розробці економічного плану, аналізувати економічні дані, тенденції та показники для прийняття обґрунтованих рішень, зрозуміти роль інновацій у стимулюванні економічного зростання та способи виявлення та використання нових можливостей, навчитися мислити системно та розуміти взаємозв'язок різних економічних факторів, а також здатність оцінювати та управляти ризиками, пов'язаними з економічними планами, у координації з екологічним, соціальним та корпоративним управлінням.
знання	Учасник знає: поточні економічні тенденції, включаючи технологічний прогрес, глобалізацію, демографічні зміни
навички	Учасник може • аналізувати економічні дані, інтерпретувати тенденції та оцінювати показники для прийняття обґрунтованих рішень і прогнозів щодо майбутніх економічних сценаріїв • розроблятиі та виконувати стратегічні плани, які відповідають довгостроковим економічним цілям і враховують потенційні виклики та можливості.
компетенції	Учасники можуть; • Розуміння, емпірична перевірка та артикуляція ключових компонентів, структури та динаміки системи • Розробка та застосування ідей та стратегій • Планування та реалізація проектів • Здатність обмірковувати можливі ризики та працювати з ними
тривалість	120 хв.с
кількість учасників	15-20
передумови	без попередніх умов

необхідні матеріали	Папір для фліпчарту та маркери для дошки. Аркуші паперу формату А4, ручки за кількістю учасників. Для підтримки концентрації може знадобитися аудіоапаратура.
рекомендовані методи викладання	Дебати відбудуться пізніше, оскільки учасники працюватимуть у групах, а також у менших групах 2-2, 3-3, учасники можуть попрацювати над заходами з розпізнавання. Також вони зосередяться на реальних кейсах з польовою роботою.
методи перевірки результатів навчання	Учасники можуть підготувати письмові матеріали, щоб продемонструвати знання та розуміння економічних концепцій, тенденцій та аналітичних методів, що мають відношення до розробки футуристичного економічного плану. Учасники можуть отримати завдання розробити та презентувати власні вправи з планування сценаріїв, демонструючи свою здатність прогнозувати потенційні економічні сценарії, оцінювати ризики та формулювати стратегічні заходи реагування на них. Оцінювання та зворотній зв'язок можуть допомогти учасникам оцінити та надати конструктивний зворотній зв'язок щодо економічних планів один одного.
детальний план діяльності	40 хвилин - Вступ та структура 40 хвилин - Планування та розвиток 40 хвилин - Доопрацювання та оцінка
поради для фасилітаторів	Дехто може мати бар'єри в процесі самопланування, тому дозвольте їм попрацювати в парі з найкращими друзями для взаємних коментарів та зворотного зв'язку один з одним.

Вступ і структура

ЧАС:	40 хвилин
ЦІЛІ:	Ознайомте учасників з цілями та структурою сесії. Задати тон співпраці та досягти спільного розуміння ключових понять (наприклад, сталий розвиток, інновації та стратегічне планування). Заохочуйте учасників поміркувати над своїми ресурсами та навичками, що мають відношення до економічного планування.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники зрозуміють мету та хід сесії. Буде створено перелік наявних ресурсів та можливостей учасників. В парах або малих групах учасники генеруватимуть початкові ідеї щодо стратегій сталого розвитку.
МАТЕРІАЛИ:	Папір для фліпчарту та маркери для дошки. Аркуші паперу формату А4 (1 на учасника). Ручки (1 на учасника).
ІНСТРУКЦІЯ:	**Зустріч (15 хвилин):** • Зберіть групу і представте сесію, її цілі та структуру. • Попросіть учасників коротко представитися і поділитися одним ресурсом або навичкою, які, на їхню думку, є життєво важливими для сталого розвитку. Занотуйте це на фліпчарті. • Проясніть очікування та зробіть акцент на спільному навчанні. **Що в Моїй руці? (10 хвилин):** • Роздайте аркуші А4 та ручки. • Попросіть учасників самостійно перерахувати свої поточні ресурси, навички та знання, пов'язані зі сталим розвитком або економічним плануванням.

	Як стати сталим? (10 хвилин): • Об'єднайте учасників у пари і попросіть їх обговорити свої списки з партнером. • Попросіть їх визначити одну стратегію сталого розвитку, яку вони могли б застосувати, використовуючи перелічені ресурси.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Проведіть коротку групову дискусію (5 хвилин), під час якої пари поділяться з групою своїми стратегіями сталого розвитку. Ставте рефлексивні запитання: „Які спільні теми ви помітили в стратегіях?" „Чи були якісь несподівані ресурси або ідеї, якими ви поділилися?"
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Вступне слово має бути стислим, щоб залишити час для роздумів та інтерактивних вправ. Заохочуйте учасників зосередитися на практичних і дієвих ресурсах/навичках, а не на абстрактних ідеях. Використовуйте позитивне підкріплення, щоб учасники почувалися комфортно, ділячись у парах чи групах. Підготуйте список прикладів або підказок на випадок, якщо учасникам буде важко визначити ресурси або стратегії.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Планування та розвиток

ЧАС:	40 хвилин
ЦІЛІ:	Допомогти учасникам у створенні початкових планів дій для стратегій сталого економічного розвитку. Заохочуйте спільний зворотній зв'язок для уточнення та покращення планів. Розвивати критичне мислення щодо методів управління та підходів до планування.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники розроблять попередні плани дій для забезпечення сталого розвитку. Співпраця з колегами допоможе вдосконалити та покращити ці плани. Учасники матимуть краще розуміння менеджменту та стратегічного планування.
МАТЕРІАЛИ:	Папір для фліпчарту та маркери для дошки. Аркуші паперу формату А4 (1 на учасника). Ручки (1 на учасника).
ІНСТРУКЦІЯ:	**Як я можу керувати? (10 хвилин):** • Попросіть учасників обговорити в режимі мозкового штурму, як вони могли б керувати стратегіями сталого розвитку та впроваджувати їх. • Нехай вони попрацюють індивідуально протягом 5 хвилин, щоб записати свої думки. • Потім попросіть їх об'єднатися в пари і поділитися своїми ідеями з однолітками. **Складання плану дій (10 хвилин):** • Попросіть учасників скласти простий план дій на основі ідей, що виникли під час мозкового штурму. • План повинен містити цілі, кроки та очікувані результати, пов'язані зі стратегіями сталого розвитку економіки. **Консультація щодо Плану дій (15 хвилин):** • Об'єднайте учасників у пари або створіть невеликі групи (3-4 учасники в групі). • Кожен учасник презентує свій проект плану своїй групі для зворотного зв'язку. • Члени групи надають конструктивні пропозиції щодо покращення.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Проведіть коротку дискусію (5 хвилин), під час якої групи поділяться основними моментами своїх обговорень, наприклад, інноваційними ідеями або проблемами, що повторюються. Ставте рефлексивні запитання: „Які висновки ви зробили з відгуків колег?" „Як змінився ваш проект плану після отримання зворотного зв'язку?"
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Надайте простий шаблон або приклад плану дій, щоб допомогти учасникам, які не знають, як його структурувати. Заохочуйте учасників зосередитися на конкретних кроках, а не на абстрактних цілях у своїх планах. Слідкуйте за груповими дискусіями, щоб переконатися, що кожен має можливість ділитися думками та отримувати зворотній зв'язок. Будьте готові допомогти учасникам, яким важко визначити конкретні кроки або керувати груповою динамікою.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Оцінка

ЧАС:	40 хвилин
ЦІЛІ:	Допоможіть учасникам вдосконалити свої плани дій, використовуючи критичне мислення та поради колег. Сприяти учасникам у визначенні та усуненні потенційних бар'єрів і ризиків. Оцінюйте результати навчання учасників та збирайте відгуки про сесію.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники доопрацюють свої плани дій з акцентом на практичність та сталість. Буде сформовано комплексне розуміння бар'єрів та ризиків, пов'язаних з їхніми планами. Учасники поїдуть з більш глибоким розумінням стратегічного планування та співпраці з колегами.
МАТЕРІАЛИ:	Переглянуті плани дій з попередньої сесії. Папір для фліпчарту та маркери для дошки. Аркуші паперу формату А4 (1 на учасника). Ручки (1 на учасника).
ІНСТРУКЦІЯ:	**Перегляд Плану дій (15 хвилин):** Попросіть учасників індивідуально переглянути свої плани дій, спираючись на відгуки колег. Заохочуйте їх доопрацювати цілі, кроки та очікувані результати, щоб забезпечити їхню відповідність сталим практикам та реалістичність. **Бар'єри та ризики для плану (25 хвилин):** • Індивідуальна робота (5 хвилин): Учасники визначають щонайменше три потенційні бар'єри або ризики для реалізації своїх планів. • Робота в парах (10 хвилин): Учасники об'єднуються в пари, щоб обговорити виявлені бар'єри та знайти рішення шляхом мозкового штурму. • Робота в групах (10 хвилин): У групах по 4-5 осіб учасники діляться своїми бар'єрами та рішеннями, зосереджуючись на спільних викликах та інноваційних підходах.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Проведіть групову дискусію (10 хвилин): • Попросіть учасників поділитися одним ключовим висновком або покращенням, яке вони внесли до своїх планів дій під час сесії. • Поміркуйте над обговореними стратегіями подолання бар'єрів та управління ризиками. Роздайте коротку форму оцінювання (якщо дозволяє час) або проведіть швидкий раунд усного зворотного зв'язку: • „Що добре спрацювало на цій сесії?" • „Що можна покращити?"
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Заохочуйте учасників критично мислити про реалістичні бар'єри та практичні рішення, а не про гіпотетичні проблеми. Надайте підказки або приклади поширених бар'єрів (наприклад, брак ресурсів, опір змінам), щоб спрямувати учасників, якщо це необхідно. Сприяйте створенню інклюзивного середовища під час групових дискусій, гарантуючи, що всі голоси будуть почуті. Використовуйте оцінку, щоб визначити сфери для вдосконалення на майбутніх сесіях.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Підсумкове оцінювання та узагальнення (групова та індивідуальна робота)

ЧАС:	20 хвилин (10 хвилин на індивідуальну рефлексію, 10 хвилин на групове узагальнення)
ЦІЛІ:	Проаналізуйте всю сесію та закріпіть ключові знання. Оцініть ефективність сесії в досягненні її цілей. Розробити спільне розуміння того, як застосовувати концепції сталого розвитку в майбутньому.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники формулюють свої ключові висновки та сфери для особистого зростання. Групи підсумовують свої спільні ідеї та практичні результати. Збирається зворотній зв'язок для покращення майбутніх сесій.
МАТЕРІАЛИ:	Форми оцінювання або шаблони зворотного зв'язку (фізичні або цифрові). Фліпчарт або дошка для групового синтезу. Аркуші А4 та ручки для індивідуальних роздумів.
ІНСТРУКЦІЯ:	**Індивідуальна рефлексія (10 хвилин):** • Учасники мають 5-10 хвилин на індивідуальні роздуми про сесію. • Надавайте підказки, такі як: ◦ Який ваш найважливіший висновок з сьогоднішнього дня? ◦ Яка концепція чи активність виявилася для вас найбільш корисною? ◦ Як ви застосуєте отримані знання у своєму особистому чи професійному житті? **Груповий синтез (10 хвилин):** • Групи збираються знову, щоб поділитися індивідуальними роздумами та визначити спільні теми. • Кожна група створює короткий підсумок своїх ключових висновків, зосереджуючись на наступних темах: ◦ Найвпливовіші уроки. ◦ Практичні стратегії або дії, які вони планують реалізувати. • Групи коротко презентують свої підсумки на пленарному засіданні.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Сприяти проведенню короткої пленарної дискусії: 1. Які висновки були найбільш узгодженими між групами? 2. наскільки впевнено учасники застосовують свої нові знання? Роздайте учасникам форми для оцінювання, щоб вони могли надати зворотній зв'язок про сесію.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Заохочуйте чесний і конструктивний зворотний зв'язок на етапі оцінювання. Виділіть будь-які повторювані теми з групових дискусій, щоб посилити навчання. Використовуйте відгуки учасників, щоб визначити сфери для вдосконалення на наступних сесіях.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

ВОРКШОП

Вправа „Оцінка середньострокових планів сталого економічного розвитку" присвячена оцінці прогресу та ефективності ініціатив зі сталого розвитку в середньостроковій перспективі. Учасники заглиблюватимуться в тонкощі цих планів, вивчатимуть їхню траєкторію та визначатимуть як перешкоди, так і основні фактори, що сприяють цим викликам. Цей захід пропонує комплексне розуміння того, як розвиваються плани сталого економічного розвитку, з якими перешкодами вони стикаються, а також нюансів, що стоять за цими перешкодами. Учасники отримають цінні знання не лише для моніторингу прогресу, але й для вдосконалення стратегій для забезпечення довгострокового успіху сталого економічного розвитку.

назва діяльності	Майбутні плани щодо сталої економіки
zona ARD	Стале фінансування
Modulo ARD	СТАЛЕ ФІНАНСУВАННЯ
competenze chiave	Компетентність системного мислення, компетентність стратегічних дій
area tematica	ЦСР 1 - Подолання бідності ЦСР 8 - Гідна праця та економічне зростання
obiettivi di apprendimento	Основна мета цієї вправи/проекту полягає в тому, щоб подальше підвищення здатності створювати стратегічно продуманий та сталий індивідуальний фінансовий план
conoscenza	Учасник знає; • як скласти фінансовий план • стратегічно мислити про індивідуальні стійкі фінанси
competenze	Учасник може: • ставити середньострокові та довгострокові цілі • зосередьтеся на бар'єрах і мотиваторах • перепроектувати шлях
competenze	Учасник вміє: • Розробка та застосування ідей та стратегій • Планування та реалізація проектів • Здатність обмірковувати можливі ризики та працювати з ними
durata	120 хв.с
numero di partecipanti	15-20
prerequisiti	без попередніх умов
materiali richiesti	Папір для фліпчарту та маркери для дошки. Аркуші паперу формату A4, ручки за кількістю учасників. Для підтримки концентрації може знадобитися аудіоапаратура.

metodi di insegnamento consigliati	Дебати відбудуться після цього, оскільки учасники працюватимуть у групах, а також у менших групах 2-2, 3-3, учасники можуть попрацювати над заходами з розпізнавання. Також вони зосередяться на реальних кейсах з польовою роботою.
metodi per la verifica dei risultati di apprendimento	Учасники можуть підготувати письмові матеріали, щоб продемонструвати знання та розуміння економічних концепцій, тенденцій та аналітичних методів, що мають відношення до розробки футуристичного економічного плану. Учасники можуть отримати завдання розробити та презентувати власні вправи з планування сценаріїв, демонструючи свою здатність прогнозувати потенційні економічні сценарії, оцінювати ризики та формулювати стратегічні заходи реагування. Оцінювання та зворотній зв'язок можуть допомогти учасникам оцінити та надати конструктивний зворотній зв'язок щодо економічних планів один одного.
piano di attività dettagliato	30 хвилин - Вступ та структура 30 хвилин - Оцінка прогресу та бар'єрів 30 хвилин - Аналіз першопричин та розробка рішень 30 хвилин - Доопрацювання стратегії та підбиття підсумків
suggerimenti per i facilitatori	На цьому етапі дуже важливим є спілкування 1 на 1. Дехто може не ділитися своїми проблемними питаннями і може потребувати індивідуальної консультації.

Вступ та структура

ЧАС:	30 хвилин
ЦІЛІ:	Ознайомте учасників із загальними цілями, структурою та очікуваннями сесії. Ознайомити учасників з основними концепціями сталого економічного планування та середньостроковими цілями. Заохочуйте учасників систематично думати про взаємозв'язок економічних факторів.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники матимуть чітке уявлення про цілі та хід сесії. Учасники зможуть сформулювати важливість системного мислення в економічному плануванні. Учасники почнуть визначати ключові економічні фактори, що мають відношення до сталого розвитку.
МАТЕРІАЛИ:	Папір для фліпчарту та маркери. Аркуші паперу формату A4 (1 на учасника). Ручки (1 на учасника). Проектор або дошка (необов'язково, для наочності).

ІНСТРУКЦІЯ:	**Вступ (10 хвилин):** • Привітайте учасників і зробіть огляд цілей, структури та навчальних завдань сесії. • Пояснити важливість середньострокового сталого економічного планування та його роль у досягненні таких цілей ЦСР, як „Гідна праця" та „Подолання бідності". • Обговоріть ключові поняття, такі як системне мислення та взаємозв'язок економічних факторів. **Розуміння економічного планування (15 хвилин):** • Індивідуальна рефлексія (5 хвилин): Роздайте учасникам аркуші формату А4 і попросіть їх перерахувати, що вони знають про сталe економічне планування і які фактори, на їхню думку, є вирішальними. • Обговорення в групах (10 хвилин): Спонукайте учасників до дискусії, під час якої вони поділяться своїми роздумами. Підсумуйте спільні теми та підкресліть будь-які прогалини або цікаві перспективи. **Швидка розминка (5 хвилин):** Проведіть короткий мозковий штурм, під час якого учасники запропонують приклади сталих економічних ініціатив, з якими вони знайомі або які їх надихають.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Проведіть коротку рефлексивну дискусію: • „Що нового ви дізналися про сталe економічне планування?" • „Які економічні фактори, на вашу думку, є найбільш важливими для вашої роботи чи контексту?" Підсумуйте ключові висновки з сесії та пов'яжіть їх з майбутніми заходами.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Зробіть вступ стислим і цікавим, використовуючи відповідні приклади для пояснення концепцій. Заохочуйте до участі, створюючи безпечний, неупереджений простір для обміну думками. Використовуйте зондувальні запитання, щоб спрямувати учасників до глибшого розуміння, особливо якщо їм важко визначити економічні фактори. Уважно стежте за часом, щоб переконатися, що обговорення та активність групи не перевищують відведений їм час.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Оцінка прогресу та бар'єрів

ЧАС:	30 хвилин
ЦІЛІ:	Допомогти учасникам оцінити хід виконання планів сталого розвитку та визначити показники успіху. Допомогти учасникам розпізнати бар'єри, які перешкоджають реалізації планів. Розвивати критичне мислення щодо факторів, які впливають на успіх чи невдачу економічних ініціатив.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники розроблять структурований підхід до оцінки ефективності середньострокових планів сталого розвитку. Учасники визначать ключові бар'єри на шляху імплементації та їхній вплив на прогрес. Спільні дискусії дадуть спільні ідеї щодо вирішення проблем.

МАТЕРІАЛИ:	Папір для фліпчарту та маркери. Аркуші паперу формату А4 (1 на учасника). Ручки (1 на учасника). Зразки тематичних досліджень або індивідуальних планів учасників (за наявності).
ІНСТРУКЦІЯ:	**Оцінка прогресу (10 хвилин):** • Вступ (2-3 хвилини): Надайте коротке пояснення показників успішності планів сталого економічного розвитку, таких як відповідність цілям, вимірювані результати та задоволеність зацікавлених сторін. • Вправа (7-8 хвилин): Попросіть учасників оцінити хід виконання зразка середньострокового плану або їхніх власних планів. Вони повинні зосередитися на визначенні того, що спрацювало добре, а що ні, використовуючи простий формат: ◦ Успіхи: Перелічіть досягнуті результати. ◦ Прогалини: Виділіть сфери, які потребують покращення. **Аналіз бар'єрів (20 хвилин):** • Індивідуальна рефлексія (5 хвилин): Попросіть учасників подумати про перешкоди на шляху до прогресу (наприклад, обмеженість ресурсів, опір зацікавлених сторін). Запишіть їх на аркушах А4. • Робота в парах (5 хвилин): Об'єднайте учасників у пари, щоб вони поділилися та обговорили виявлені ними бар'єри. Попросіть їх згрупувати схожі бар'єри та обговорити потенційні причини. • Групова дискусія (10 хвилин): Організуйте групову дискусію, під час якої пари обмінюються думками про спільні та унікальні бар'єри та їхній потенційний вплив. Підсумуйте результати на фліпчарті.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	На завершення поставте запитання для роздумів: • „Які ключові фактори допомогли досягти прогресу в реалізації планів?" • „Які бар'єри здивували вас найбільше і чому?" • „Як розуміння бар'єрів може покращити майбутні плани?" Підсумуйте результати роботи групи та об'єднайте їх з наступними сесія з аналізу першопричин та розробки рішень.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Використовуйте прості та зрозумілі приклади показників успіху та бар'єрів, щоб допомогти учасникам, які можуть бути незнайомі з цими поняттями. Заохочуйте учасників критично мислити про системні та ситуативні бар'єри, а не зосереджуватися виключно на зовнішніх факторах. Зосередьте дискусію на конкретних, дієвих ідеях, а не на розпливчастих чи надто загальних коментарях. Пам'ятайте про час, переконавшись, що індивідуальні та групові вправи будуть виконані в межах відведеного часу.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Аналіз першопричин та розробка рішень

ЧАС:	30 хвилин
ЦІЛІ:	Дати можливість учасникам визначити та проаналізувати першопричини, що лежать в основі виявлених бар'єрів. Заохочуйте учасників до мозкового штурму та пропонуйте інноваційні рішення для ефективного подолання цих бар'єрів. Посилити критичне мислення та навички спільного вирішення проблем.

РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники отримають глибше розуміння першопричин бар'єрів на шляху до сталого економічного планування. Учасники напрацюють практичні рішення, спрямовані на подолання конкретних бар'єрів. Спільні дискусії сприятимуть спільному навчанню та інноваційним ідеям.
МАТЕРІАЛИ:	Папір для фліпчарту та маркери. Аркуші паперу формату А4 (1 на учасника). Ручки (1 на учасника). Клейкі нотатки (необов'язково, для групування першопричин або ідей)
ІНСТРУКЦІЯ:	**Аналіз першопричин (15 хвилин):** • Вступ (3 хвилини): Розкажіть учасникам про важливість визначення першопричин, що стоять за бар'єрами. Наведіть приклад, наприклад: „Обмежені ресурси / першопричина: відсутність можливостей фінансування або поганий розподіл ресурсів". • Індивідуальна рефлексія (5 хвилин): Учасники переглядають свої попередньо визначені бар'єри та записують першопричини для кожного з них на аркушах формату А4. • Робота в парах (7 хвилин): Об'єднайте учасників у пари та обговоріть їхні першопричини. Заохочуйте їх удосконалювати або розширювати свій аналіз і виявляти спільні закономірності. **Розробка рішень (15 хвилин):** • Робота в малих групах (10 хвилин): Об'єднайтеся в групи по 4-5 учасників. Кожна група обирає один або два бар'єри та їхні першопричини для мозкового штурму з метою пошуку потенційних рішень. Рішення мають бути конкретними, дієвими та інноваційними. • Обмін думками та обговорення (5 хвилин): Кожна група презентує свої рішення. Проведіть коротку дискусію на сайті , щоб висвітлити креативні ідеї та спільні теми.
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	На завершення поставте запитання для роздумів: • „Що вас найбільше здивувало в першопричинах, які стоять за бар'єрами?" • „Які рішення здалися вам найбільш практичними або інноваційними?" • „Як виявлення першопричин може покращити успіх планів сталого розвитку економіки?" Підсумуйте результати сесії, пов'язавши отримані знання з майбутніми зусиллями з планування.
ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Заохочуйте учасників заглиблюватися в першопричини, а не зупинятися на поверхневих поясненнях. Використовуйте навідні запитання, щоб допомогти учасникам, яким важко визначити або сформулювати першопричини. Нагадайте учасникам, що вони повинні зосередитися на здійсненних і дієвих рішеннях, балансуючи між творчістю і практичністю. Сприяйте груповим дискусіям, щоб усі голоси були почуті, особливо тихі учасники. Використовуйте наочні посібники (стікери або фліпчарт), щоб згрупувати схожі першопричини або рішення, допомагаючи учасникам побачити зв'язки.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

Доопрацювання та завершення стратегії

ЧАС:	30 хвилин
ЦІЛІ:	Допомогти учасникам вдосконалити свої стратегії на основі досвіду попередніх заходів. Надати учасникам основу для включення управління ризиками в їхні стратегії. Зберіть відгуки та підсумуйте ключові висновки сесії, щоб забезпечити її завершення та задоволення учасників.
РЕЗУЛЬТАТИ:	Учасники отримають допрацьовані та дієві стратегії сталого економічного планування. Міркування щодо управління ризиками будуть інтегровані в плани учасників. Сесія завершиться з чітким розумінням прогресу та зворотним зв'язком від учасників.
МАТЕРІАЛИ:	Переглянуті плани дій або нотатки з попередніх заходів. Папір для фліпчарту та маркери. Аркуші паперу формату A4 (1 на учасника). Ручки (1 на учасника). Форми зворотного зв'язку (необов'язково).
ІНСТРУКЦІЯ:	**Доопрацювання стратегії (20 хвилин):** • Індивідуальна робота (10 хвилин): Попросіть учасників переглянути свої стратегії, розроблені під час попередніх заходів. Заохотьте їх уточнити свої цілі, кроки та очікувані результати, забезпечивши їх відповідність сталим практикам та усунувши раніше виявлені бар'єри та першопричини. • Включіть конкретні підказки, як-от ◦ „Чи спрямована ця стратегія на усунення ключових бар'єрів, визначених раніше?" ◦ „Які кроки з управління ризиками ви можете додати?" • Зворотний зв'язок від колег (10 хвилин): Учасники об'єднуються в пари і презентують свої доопрацьовані стратегії. Їхні колеги надають конструктивний зворотний зв'язок, зосереджуючись на чіткості, здійсненності та відповідності довгостроковим цілям. **Підсумки та висновки (10 хвилин):** • Обговорення в групі (5 хвилин): Запросіть кількох волонтерів поділитися своїми вдосконаленими стратегіями та будь-якими суттєвими змінами, які вони внесли. • Зворотній зв'язок та рефлексія (5 хвилин): Роздайте форми зворотного зв'язку або проведіть швидке усне обговорення: ◦ „Що було найцінніше у цій сесії?" ◦ „Що б ви запропонували для покращення?"
ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ТА ОЦІНКА:	Підсумуйте ключові висновки, зроблені під час сесії: • Підкресліть важливість уточнення стратегії та управління ризиками. • Посилити зв'язок між виявленням бар'єрів, першопричин та розробкою ефективних рішень. Поставте учасникам рефлексивні запитання: • „Як змінилося ваше розуміння сталого економічного планування?" • „Які ваші наступні кроки у застосуванні цих знань?"

ПОРАДИ ДЛЯ ФАСИЛІТАТОРІВ:	Заохочуйте учасників зосередитися на досяжних і реалістичних удосконаленнях, зберігаючи при цьому творчий підхід. Надайте індивідуальну підтримку учасникам, які можуть відчувати себе застряглими або пригніченими під час процесу доопрацювання. Переконайтеся, що підсумкова дискусія висвітлює різноманітні перспективи, щоб збагатити навчання для всіх учасників. Забезпечте конструктивний і спрямований на перспективу зворотній зв'язок, наголошуючи на постійному вдосконаленні. Використовуйте позитивний тон під час завершення, щоб залишити учасників вмотивованими та впевненими в собі.
ОНЛАЙН ФОРМА:	

ДОДАТОК 1. ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ - ВСТУП

Зростання людських потреб і запитів з кожним днем ставить перед світом нові екологічні проблеми. В даний час питання екології обговорюються в глобальному масштабі. Досягнення обмеженості наших природних ресурсів і швидке зростання населення планети, що відбувається паралельно з цим, призводить до зниження рівня наших природних ресурсів, зменшення життєвого простору і забруднення навколишнього середовища. Швидкий розвиток індустріалізації та урбанізації, модернізація сільського господарства, розвиток технологій та економіки порушили наш критичний баланс між ресурсами та потребами, а зусилля, спрямовані на досягнення соціального добробуту, поставили під загрозу майбутнє людства. Така ситуація зумовлює необхідність концепції „сталого розвитку".

Той факт, що всі суспільства, особливо в розвинених країнах, перетворилися на суспільства споживання, і що цей процес інтенсифікується зі зростаючою швидкістю, загрожує майбутньому природних екосистем і живих істот, які живуть у цих екосистемах. Визначаючи нові цілі розвитку, важливо усвідомлювати, що руйнування природних активів відбувається не лише у розвинених країнах або країнах, що розвиваються. Необхідно враховувати той факт, що розвинені країни споживають не лише власні природні ресурси для свого розвитку та добробуту, але й ресурси слаборозвинених країн. Незважаючи на численні конференції та угоди щодо захисту біологічного багатства та природних активів, система „виробництво-споживання", яка потенційно може перетворити наш світ на смітник, стрімко зростає.

Хоча концепція сталого розвитку, яка перебуває в авангарді питань, що часто стоять на глобальному порядку денному, здається простим поняттям, насправді вона виявилася особливо глибокою концепцією, якщо розглядати її у всіх її вимірах. Сталий розвиток можна визначити як форму розвитку, за якої всі ресурси використовуються для задоволення потреб майбутніх поколінь, а також як стратегію розвитку, яка управляє природними ресурсами для довгострокового добробуту і людства.

Найпоширеніше визначення сталого розвитку було надано Всесвітньою комісією з навколишнього середовища та розвитку у 1987 році. Згідно з цим визначенням, сталий розвиток - це задоволення потреб нинішнього покоління без шкоди для здатності майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби. Сталий розвиток має різні виміри (економічний, соціальний, просторовий, культурний та екологічний), і кожен з них взаємно впливає на інші. Точка, в якій сходяться визначення концепції сталого розвитку, полягає в тому, що концепція має три виміри. Хоча екологічний вимір більше виходить на перший план у сталому розвитку, необхідно сприймати концепцію сталого розвитку як таку, що складається з „економічного, екологічного та соціального" вимірів.

Ще одна концепція, яка виходить на перший план у концепції сталого розвитку, - це концепція екологічного сліду. Живучи своїм життям, ми також швидко споживаємо наші природні ресурси і, як наслідок, виробляємо багато відходів. Кожна спожита речовина і кожен вид відходів вимагає певної кількості родючого ґрунту і води. Екологічний слід - це площа біологічно продуктивної землі та об'єм води, необхідний для виробництва ресурсів, які ми споживаємо, та поглинання відходів, які ми створюємо. Іншими словами, екологічний слід - це екологічно продуктивна територія (зрошувані землі, ліси, луки) з певними межами, де виробляються ресурси, необхідні людині або екологічній спільноті з певною якістю життя і звичками споживання, і знешкоджуються відходи, що утворюються, поглинається вуглекислий газ. Екологічний слід є ідеальним індикатором екологічної стійкості, інструментом планування для стратегічного управління, додатковим освітнім інструментом , що дозволяє нашим дітям спостерігати загальну картину сталого розвитку здалеку, ідеальною платформою для організації знань про сталий розвиток, інструментом для створення індивідуальних рішень з метою зміни способу життя. Це концепція, що підходить для змісту таких програм, як екошкола, відповідний приклад для підвищення екологічної свідомості на соціальному рівні, а також корисний спосіб розвинути розуміння національної та глобальної рівності.

Щоб досягти сталого майбутнього для нашого світу, ми повинні зменшити наш колективний екологічний слід. Одним із способів зменшити наш екологічний слід є такі заходи, як прийняття звичок свідомого споживання, використання власних ресурсів замість зовнішніх, а також не марнотратство при використанні енергії. Змінивши свій спосіб життя, наприклад, як ми подорожуємо (наприклад, ходимо пішки, їздимо на велосипеді або користуємося громадським транспортом замість автомобіля), де ми робимо покупки (наприклад, купуємо в місцевих продуктових магазинах або на ринках) і що ми купуємо (наприклад, органічні продукти замість неорганічних), а також використовуючи енергію з більш ефективним використанням природних ресурсів, ми можемо зменшити наш екологічний слід.

Загалом, люди усвідомили, що певні тенденції економічного розвитку несумісні зі сталим розвитком, і стверджують, що необхідно підвищувати обізнаність громадськості в цьому контексті. Сьогодні відомо, що екологи шукають різні рішення, використовуючи такі практики, як стягнення штрафів, створення природоохоронних організацій, вжиття захисних і стримуючих заходів, використання альтернативних джерел енергії, а також залучення до міжнародної співпраці з метою вирішення екологічних проблем. Однак неможливо зробити людей екологічно свідомими лише за допомогою поліцейських заходів чи законів. Знайти реальне вирішення екологічних проблем можна лише тоді, коли виховуватимуться екологічно свідомі люди. Саме тому, особливо в останню чверть століття, міжнародна спільнота почала усвідомлювати необхідність інформування людей про навколишнє середовище та екологічні проблеми за допомогою ефективної екологічної освіти впродовж усього життя. Основною метою екологічної освіти є виховання людей, які розуміють своє оточення, розвивають критичний погляд на взаємодію з навколишнім середовищем, є чуйними, комунікабельними та беруть активну участь у вирішенні проблем.

Освіта є ключовою концепцією для просування суспільства до сталого розвитку. Освіта для сталого розвитку дозволяє людям розвивати необхідні знання та навички для участі у прийнятті рішень про те, що робити індивідуально та колективно, на місцевому та глобальному рівнях, щоб покращити якість свого життя в майбутньому, не завдаючи шкоди планеті. Освіта щодо сталого розвитку безпосередньо пов'язана зі сталою екологічною освітою. З цієї причини важливо виховувати людей з усвідомленням сталого розвитку через застосування сталої екологічної освіти.

Якщо проаналізувати різні дослідження щодо концепції „сталого розвитку", яка має велике значення для майбутнього світу, то можна помітити, що дані, як правило, отримані за допомогою шкал і зосереджені на відповідному ставленні до нього. В результаті вивчення таких досліджень було зроблено висновок, що одним із способів залучення студентів до екологічної свідомості та сталого розвитку є ефективна екологічна освіта. Дослідники заявили, що необхідно створити нову систему освіти, в якій екологічна свідомість може викладатися таким чином, щоб забезпечити сталий розвиток а також підкреслили, що екологічна свідомість повинна викладатися людям на кожному етапі, починаючи з початкової освіти і далі.

У поточних дослідженнях підкреслюється, що освіта, яка відповідає принципам сталого розвитку, відіграє дуже важливу роль у формуванні екологічної свідомості, ціннісних суджень, ставлення та поведінки. Було зазначено, що кожен вчитель є потенційно важливим агентом у заохоченні людей до зміни ціннісних суджень і способу життя, необхідних для сталого розвитку, що інноваційна підготовка вчителів має важливе значення для використання цього потенціалу, а освітні факультети мають потенціал для реалізації цих змін.Шляхи зменшення екологічного сліду при споживанні продуктів харчування

Студенти повинні;

- Заохочуйте наголошувати на поживній цінності придбаних продуктів і зменшувати споживання готових і заморожених продуктів.
- Познайомтеся з місцевістю, де виробляються продукти харчування, щоб більше уваги приділяти свіжим овочам і фруктам, вирощеним на місцевому рівні.
- Заохочуйте їх зменшити споживання м'яса та перейти на травоїдну їжу, наскільки це можливо, за допомогою виступів експертів.
- Заохочуйте використовувати сітчасті пакети замість поліетиленових.
- Шляхи зменшення екологічного сліду у сфері енергоспоживання
- Студенти повинні бути;
- Поінформовані про користь для природи від вимкнення комп'ютерів і телевізорів, коли вони не використовуються
- Усвідомлення того, наскільки важливим кроком на шляху до сталого розвитку є вимкнення світла під час перегляду телевізора в кімнаті, не запуск пральної або посудомийної машини без наповнення, а також не тримання дверцят холодильника відчиненими надто довго

Шляхи зменшення екологічного сліду на транспорті

Студентів слід заохочувати;

- Заохочувати користуватися громадським транспортом через ідею про те, як весело може бути їздити на маршрутках, ходити пішки або їздити на велосипеді замість того, щоб користуватися приватним автотранспортом.
- Переконати свої сім'ї купувати транспортні засоби з низьким вмістом пального через те, що вони принесуть користь навколишньому середовищу.
- Вчителі є першими авторитетними особами, які можуть створити певну обізнаність серед учнів. Існує кілька видів практик, які вчителі повинні використовувати для підвищення обізнаності учнів щодо сталого розвитку та сприяння впровадженню вищезгаданих заходів:
- Студентів можна інформувати про їхній вплив на довкілля та сталий спосіб життя, а також пропонувати їм розробляти проекти з цих питань. Водночас, за допомогою прикладного навчання можна охопити більшу кількість людей.
- Під час кожної лекції, семінару чи бесіди можна підготувати і роздавати цікаві брошури, які допоможуть людям усвідомити важливість їхнього екологічного сліду.

- Залучаючи до реалізації проектів вищих керівників та муніципалітети, вчителі можуть переконати своїх учнів у тому, що питання сталого розвитку насправді є проблемою, яка стосується всієї країни. Такий стан обізнаності та намірів може поширитися на все суспільство.

- Незалежно від галузі знань, вчителі можуть обрати тему, пов'язану зі сталим розвитком, після кожного уроку і попросити своїх учнів пояснити цю тему трьом знайомим їм людям і підготувати презентацію до наступного уроку про те, що можна зробити з цим і яких запобіжних заходів можна вжити.

- Вчителі можуть взяти за звичку проводити семінари та конференції зі сталого розвитку на регулярній основі, так само, як і звичайні іспити.

Перераховані вище заходи та пропозиції, які дозволяють учням побачити власний екологічний слід, можуть стати важливими інструментами для усвідомлення ними серйозності ситуації. Найважливішим моментом у цьому випадку є можливість чітко показати учням, якої шкоди вони завдають планеті. Адже за сценарієм, коли наше колективне шаленство споживання продовжуватиметься такими ж темпами, екологічний колапс неминучий. Шкода, завдана таким колапсом, також буде руйнівною для майбутніх поколінь. У цьому контексті студенти повинні усвідомити, що якщо вони не зменшать свій екологічний слід сьогодні, то їхні ще ненароджені діти також опиняться під загрозою. На цьому етапі правильним кроком буде показати учням шкоду, яку вони завдали навколишньому середовищу.

- Один з найпростіших способів досягти цього - кількісно виміряти і показати шкоду завдану учнями, за допомогою тесту екологічного сліду. За результатами розміру їхнього сліду можна чітко пояснити учням, яке покоління проживе довше, а яке не виживе взагалі. Далі можна запропонувати учням, які перебувають під загрозою зникнення, підготувати проект зі сталого розвитку від імені учнів, які перебувають під загрозою зникнення, і запропонувати ідеї щодо того, як врятувати покоління, які ще не народилися. Слід переконатися, що підготовлені проекти можуть бути використані на міжнародній арені, щоб вони готувалися з ентузіазмом.
- Ще однією причиною, чому студенти вагаються щодо сталого розвитку, є думка, що вони самі не можуть досягти відчутних змін. Важливо прищепити їм думку про те, що кожна зміна починається з людини. Для цього, наприклад, можна пояснити, як можна запобігти викиданню 217 пластикових пляшок, якщо протягом одного року пити з багаторазових пляшок, а не з пластикових, і таким чином зберегти землю навіть власними зусиллями.

Настільки ж важливо, наскільки важливо навчати сталому розвитку, настільки ж важливо вивчити справжню природу цієї концепції і те, що вона означає. Важливо, щоб

тренери, які будуть проводити навчання з концепції сталого розвитку, були знайомі з цією концепцією і точно знали, що вона означає.

Вивчення питань сталого розвитку є важливим для всіх, але особливо для освітян, які надаватимуть освіту з питань сталого розвитку та індивідуальний контакт зі студентами, оскільки це допомагає людям зрозуміти вплив їхніх дій на навколишнє середовище та суспільство, а також дає їм змогу вжити заходів досягнення більш сталого майбутнього. Нижче наведено кілька способів вивчення та викладання концепції сталого розвитку, особливо для освітян:

- По-перше, слід починати з основ: Почніть з розуміння концепції сталого розвитку та її трьох складових, це полегшить процес навчання та викладання. Крім того, інформацію можна отримати з Цілей сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй, Всесвітнього фонду дикої природи або Програми Організації Об'єднаних Націй з навколишнього середовища, які є основою для глобальних зусиль зі сталого розвитку.

- Читання та дослідження є важливими на всіх етапах. Існує багато детальних ресурсів для вивчення концепції сталого розвитку, починаючи від книг і статей на сайті і закінчуючи онлайн-курсами та вебінарами. Пошук і читання ресурсів, особливо тих, що ґрунтуються на наукових фактах і рецензованих дослідженнях, є однією з найкращих відправних точок для поглибленого вивчення сталого розвитку.

- Можна використовувати освітні курси та установи зі сталого розвитку: Курси зі сталого розвитку проводяться різними освітніми установами і можуть проводитися онлайн, а реєстрація на них може стати серйозним кроком у підвищенні якості вашого викладання. Навчання на курсах може запропонувати більш реалістичний підхід до викладання, а також допомогти викладачеві розвинути глибше розуміння концепцій і практик сталого розвитку.

- Про всі ініціативи, пов'язані зі сталим розвитком, слід бути в курсі та брати в них участь: Участь в ініціативах зі сталого розвитку у вашому регіоні і навіть волонтерство в організаціях зі сталого розвитку змінить ваше розуміння того, що це поняття означає в прикладних сферах. Ці ініціативи нададуть практичний досвід у сфері сталого розвитку. Таким чином, легко побачити, як сталий розвиток реалізується не лише в суспільстві, але й за його межами, у світі природи.

- Змінивши свій спосіб життя і почавши робити вибір відповідно до концепції сталого розвитку, можна поглянути на цю тему під зовсім іншим кутом зору: Вибір відповідно до концепції сталого розвитку, який, зокрема, зменшує вплив на навколишнє середовище, не тільки призведе до постійних змін у способі життя, але й допоможе викладати цю концепцію, роблячи свій внесок у майбутнє. Зменшення

споживання енергії, використання громадського транспорту або велосипедів замість приватних автомобілів, частіші піші прогулянки, використання матеріалів, придатних для вторинної переробки, замість пластикових пляшок та вибір продуктів із сертифікатом сталого розвитку не лише забезпечать необхідні зміни, але й дадуть можливість викладачам застосовувати концепцію сталого розвитку в усіх сферах свого життя. Як „тренери зі сталого розвитку", вони зможуть дарувати своїм учням задоволення від викладання стилю життя, в який вони дійсно вірять.